

Prípady zabudnutej truhlice

ZÁHADNÉ MESTO ✦ KNIHA 1

Julion Okram

Tretiaka Bruna vydesí svetielkujúca mátoha. Je také dačo koncom 20. storočia vôbec možné??? Ani jeho kamaráti ešte netušia, že touto záhadou sa reťaz napínavých dobrodružstiev na celý zvyšok ich života iba začína. V kritickom nebezpečenstve prichádza na pomoc tajomný doktor Barton, ktorý už roky hľadá vedecké vysvetlenia rôznych podivných udalostí. Prečo však o určitých veciach odmieta hovoriť? Prvé skromné vysvetlenia do veľkej skladačky zamotaných rébusov získa Bruno vďaka tomuto úvodnému, takmer detektívnemu prípadu. Natrafí v ňom čírou náhodou na akúsi zamknutú starú truhlicu. Keby sa s tým nebol pochválil v škole, jeho život by bol asi až dodnes obyčajný, možno nudný. Lenže... No, ale prenesme sa radšej do jednej obyčajnej školskej lavice, kde sa to všetko spustilo vďaka úplne nenápadnej malichernosti...

Čítanie pri sviečke

*Knihy, to sú tenké stránky,
v ktorých sa môže ukrývať
celý vesmír.*

Sinister Barton

KAPITOLA 1

Hnev učiteľky Dreksnériovej

*B*ol prvý školský týždeň po letných prázdninách a trieda 3·B to veru nemala ľahké. Dostali novú učiteľku. Piranettu Dreksnériovú.

Vám to asi nič nehovorí, ale pre triedu to bol šok. Ani len Jegor Lobogaj, zvaný Fuňo, sa zatiaľ ešte nezmohol na svoje tradičné vyrušovanie v zadnej lavici, a sedel ticho ako pena. Všetci sedeli ticho ako pena. Už celý týždeň.

Rovnako to bolo aj dnes, až kým oznámkovanie diktátu nepritvrdilo situáciu ešte viac. Žiaci teraz museli kľáčať s rukami za chrbtom. Pritom sa učili naspamäť básničku "*Keby som bol závozníkom*" z čítaniek podporitých v špeciálnych učebnicových stojanoch (každému rodičia povinne kúpili tento nový výrobok na učiteľkin výslovný príkaz). Dreksnériová medzitým opravovala posledné slohy a prepisovala známky zo zošitov do klasifikačného hárku (zakaždým najprv opravila dve práce a potom zapísala dve známky). Napätie v triede by sa bolo dalo krájať. Lebo súdružka učiteľka nebola so svojimi žiakmi spokojná už od samého rána, a ak dnešné slohové práce nedopadnú lepšie ako včerajšie

diktát, namiesto obeda budú pokračovať v kľáčaní ďalšiu hodinu po škole.

Občas Dreksnériová zo svojej príručky nahlas prečítala náhodný verš alebo dva. To robila najmä vtedy, keď niekomu výzгла pod kolenom podlaha alebo keď sa ne-bodaj ozvalo potiahnutie nosom. Koho vtedy vyvolala, ten musel spamäti pokračovať v recitácii básničky od učiteľkinho posledného slova. Pochudší clapec Bruno, o ktorom je tento príbeh, už vedel celú básničku. Omí-nali ho kolená a nudil sa v štvrtej lavici krajného radu.

Do hrobového ticha triedy zabľúdl cez otvorené okná lenivý závan teplého vánku. Vonku to ešte stále voňalo letom. Brunove myšlienky samé od seba zaleteli k jeho vylepšenému bunkru. Vlastne mal iba také jednoduché hniezdo vybudované v korune starej hrušky, ktoré včera trochu zdokonalil: pridrôtoval nad neho malý plechový lampášik so sviečkou. Na dno lampášika zospodu pri-lepil škatuľku so zápalkami zaliatymi do vosku. Priba-lené tam boli aj štyri hnedé škrtacie plôšky, ktoré Bruno odstrihol z iných zápalkových krabičiek. Dôkladne ich pozabaľoval do kúskov staniolu z čokolády a spoje za-kvapkal dvoma vrstvami parafínu. Ocko vrazil, že tak to kedysi robievali dávni námorníci. Teraz kľudne mô-že aj pršať - bunkrové zápalky i škrtátka ostanú suché.

Och, prečolen treba trčať v mučivej atmosfére tejto sparnej triedy? Keby tak radšej mohol byť teraz von-ku... Mohol by sa práve prešvihovať na prostredný ko-nár svojej hrušky, vopchať ruku do dobre zamaskovanej bütľaviny, a potešiť sa so svojou ukrytou gumipuškou. Okrem toho tam Bruno pre svoju staršiu sestru Moniku ukrýval akúsi tajnú krabičku. Veľmi ho na začiatku prázdnin prosila, nech jej ju schová niekde mimo do-mu, aby ju rodičia nenašli. A samozrejme, aby ho pri

tom ani nikto cudzí v žiadnom prípade nevidel - nechcela predsa riskovať, že by ju v škole nahlásili triednemu výboru ako dajakú úchyláčku. Ved' každý sa dobre pamätal, ako dopadla Jola Frongáčová.

Aj Bruno si na to živo spomínal. Vtedy bol ešte len prvák, keď jedného jarného dňa školský rozhlas vyvolal všetkých žiakov na okamžitý nástup na dvore (riaditeľova príkra veta '*Cel'ľe osadenstvo školy, sa bl'ľesko-vo zhromaždi, naškol'skomdvore!*' dodnes rezonuje Brunovi v ušiach). Vzrušenie z očakávania sa znásobilo, keď z ampliónu zaznela rezká melódia a z bočnej bráničky pred zhromaždených žiakov prichádzala zoraďená skupina pochodujúcich pionierov¹ v rovnošatách.

Bruna vždy lákali slávnostné ceremónie a z prebiehajúceho rozruchu bol celý nadšený. Monika sa mu dodnes posmieva, že vtedy vytrčal spomedzi prváckych hláv ako červík z jablka. Naťahoval krk a nedočkavo hltal pohľadom hlavnú pioniersku vedúcu, ktorá stála vpredu spolu so súdruhom riaditeľom, súdruhom zástupcom a súdružkami zástupkyňou a hospodárkou. Lebo v ten deň prvý raz v živote videl v pionierskom úbore dospeleho človeka a veľmi ho to prekvapilo. Jej baňaté lodičky sa v rytme pochodovej hudby striedavo dvíhali asi tri centimetre nad zem a dlhá sukňa sa jej pri tom pozvoľna povlnievala pri členkoch. Úplne ináč pôsobila Karina Klumáková pochodujúca pred dvoma bubeníkmi, ktorej sivá pionierska sukňa lietala nad bielymi podkolienkami zo strany na stranu. Aj štyria ďalší chlapi maširujúci za nimi divoko rozhadzovali rukami doľava a doprava, až kým pred vedením školy nevyko-

¹ Pionieri v Blagónsku nosili rovnošaty s červenými šatkami okolo krku. Členstvo v tejto detskej organizácii sa pokladalo za povinné a samozrejmé pre všetkých vo veku 8 až 15 rokov (resp. od 3. ročníka po koniec základnej školy) a bolo zabezpečované školami.

nali pochodovú otočku a zastali v pozdrave s ľavými rukami pri čelách. Vtedy hlavná vedúca prestala prešľapovať, opätovala pozdrav, a so zdvihnutou ľavačkou prijímala od Kariny hlásenie.

Bruno veľmi chcel počuť, čo si tam hovoria, ale hudba neprestávala hrať a všetko prehlušovala. Súdružka zástupkyňa najprv robila svojou malou dlaňou nenápadné sekavé pohyby smerom k otvoreným oknám fyzikálnej učebne. Odtiaľ viseli káble až po trávnik a tiahli sa k mikrofónom na školskom dvore. Údržbár v zelenom plášti a s laktami na parapetnej doske si ležérne podpierať hlavu, až kým súdružka zástupkyňa nepodišla s prikrčenými kolenami, akoby podchádzala premietací lúč v kine, bližšie k budove. Tam jej posunky začali pripomínať karate. Až keď si začala oboma ukazovákmi energicky kmitať pri ušiach, údržbár prestal nechápavo krčiť ramenami a chytro začal prepínať otočné gombíky na preglejkovej prenosnej rozvodni. Do hudby sa vmiešalo rušivé vrčanie nasledované hukotom a ohlušujúcim kvílením KVÚÚÚ ÍÍÍÍÍÚÚÚÚ ÚÚÚÚÍ.

Pri mikrofóne sa vystriedalo ešte asi päť rečníkov, kým začali byť zrozumiteľné prvé slová. Chvejivý hlas hlavnej vedúcej zavelil:

—Pionie... ÚÚÚÍ ...ddiel číslo 4399, konaj svoju povinnosť!

—Známe svoje zákony!— zvolala Karina s bubeníkmi.

Jeden z ďalších pripochodovaných chlapcov v rovnošate pristúpil k stojanu a mikrofón zase začal pišťať. Chlapec voľačo čítal a snažil sa ten nepríjemný zvuk prekričať. Po nejakom čase sa dali zachytiť jeho záverečné slová:

—'... pred svojou družinou ničoho neskrýva a socialistickej spoločnosti srdce stále vrúcne otvorené má!' Po-

známe tiež múdre slová ďalšieho z pi... IÚÚÚÚÚÚÚÚ
...ákonov, ktorým je ÍÍÍÍÚÍÍÍÍ číslo 378: 'Vedúci pionierov odhodlane dbá, nešváry nezdieľnosti z myslí juných riadne aby vykoreňované boli už v mladých letách!'

Chlapec skončil a nastalo ticho. Súdružka zástupkyňa znovu gestikulovala k oknu fyzikálnej učebne a hlavná vedúca posunkami odháňala spýtavo hľadiaceho pioniera preč od mikrofónu. Vystriedala ho opäť Karina Klumáková, ktorá pri stojane ostala pochodovať na mieste. Dlho sa nič iné nedialo, až kým sa z ampliónov neozvala praskajúca gramofónová nahrávka. Brunovi sa veľmi páčila. Pioniersky zbor spieval niečo o tom, ako sa treba pridať k nim, a že každý z nich je pripravený dať tvojej ceste pravý smer. Už koncom pesničky sa Karina zhlboka nadychovala a hneď po poslednom tóne zošpúlila ústa, prestala pochodovať a nadnesene recitovala:

*Radosťou pionier zahorí čistou,
sťa fakľa jasná, žiarivá,
keď druhovia jeho nohou istou,
k-... ÚÚÚÚÍÍÍÍÍÍÍÍ*

ÍUI ÍÍÍÍÍÍÍÍ

*Kritiku vecnú v svornosti vznesú,
ved' v bratskom kruhu sú,
srdcia im v hrudiach divoko bijú,
keď ÚÚÚÚÚÚÚÍ ...-sú.*

*V šíku ťa zomknú, pionier malý,
hrdo sa vzdíva zástava,
aby ti ÍÍÍÍÍÍÍÍ ...-echýbali,
VRRRRRRRRRRR VR ÍÍÍÍ VR ostáva.*

Už asi tretíkrát sa otvorili dvere za predstavenstvom školy, ale vždy ich chytro zatarasila statná ôsmačka. Zdalo sa, že už ani Karina nevedela, čo má robiť ďalej. Ťažko bolo porozumieť, čo sa vlastne dialo. Voľačo sa hovorilo aj do mikrofónu, ale kvalita zvuku bola opäť príšerná. Nakoniec na signál dospelých ôsmačka otvorila zadné dvere a odstúpila. K mikrofónu išli traja pionieri - Jola Frongáčová, ktorej pokorená tvár sa navždy vryla do Brunovej pamäti, vedená uprostred medzi dvoma inými dievčatami. Jedno z nich úslužne odovzdalo hlavnej vedúcej akýsi balíček.

Ukázalo sa, že v balíčku bol veľký červený perečník. Údržbár doniesol nový mikrofón a školským dvorom sa niesol náhle zosilnený hlas hlavnej vedúcej:

—A pýtame sa, či má peračník jednej siedmačky vyzerat' takto. 'Greg, Greg, Greg' - asi tridsaťkrát 'Greg', a to sme ešte len na hornej strane. 'Greg, Greg, G+J', a potom asi dvadsať atramentových srdiečok s 'G+J' na spodnej strane.

Keď vedúca začala perečník rozzipsovať, Joline plecia azda nemohli klesnúť nižšie.

—'Greg, Gregi, Greguško!' 'Gregík, Gregulík, Gregulinko, Greguličenko!'— Hlavná vedúca ukazovala roztvorený perečník visiaci medzi jej dvoma prstami na všetky strany. Starší žiaci vybuchovali do smiechu. Vedúca preklopila vnútornú tvrdú prepážku a čítala z druhej kapsy perečníka:

—'Greginko'. 'Gregulienko'. 'Gregulilililililindenkoo'! Tak teda... Ktože je to ten fantastický Greg? Kto a čím si zaslúžil toľký obdiv žiačky našej školy?— obrátila sa vedúca na Jolu. Tá nič nevravela, len pozerala do zeme.

—Stále mlčíš? Mlč si. Ale my na to odpoveď aj tak už poznáme.

Vedúca začala čosi dolovať prstom z natrhnutého vnútorného perečníkového futra. Nešlo jej to. Spopod gumičky vytiahla jednu z Joliných ceruziek, ale ani pomocou nej sa jej nedarilo ten skrytý obsah vyloviť. Privolala si na pomoc tamtú robustnú ôsmačku, čo predtým strážila dvere. Tá perečník odhodlane rozdrapila. Na všetky strany sa potom ukazovala akási ukrytá fotka a nakoniec vedúca roztvorila aj nájdený list a začala čítať:

—Môj zlatučký Greguldo! Ty ma asi nepoznáš, ale ja Ťa počúvam každý deň. Greguldíčko, keď počujem Tvoj hlas, mám v bruchu samé pestrofarebné motýle. Včera na telesnej sa mi podlomili kolená, keď som si v duchu spievala tvoju pesničku. ÚŽASNÚ!! Ale ja nie som žiadna cintľavka, ako povedala telocvikárka. Neveríš? Ty ma určite pochopíš. Lebo dúfam, že sa čoskoro zoznámime. Viem to. A preto Ti píšem tento list. Každý deň sa ...— Na Jolino šťastie, škripavé zvuky mikrofónu a bláznivý rehot žiakov pohltili zbytok textu. Všetci však boli svedkami, ako bola Jole odviazaná a odobratá pionierska šatka a ako ju odviekli zadným vchodom nazad do školy.

V triedach potom nasledovalo poučenie o počúvaní nelegálnych západných rádiostaní a o dôsledkoch, ktoré previnilcov čakajú. Aj o tom, kam vedie tajnostkárstvo, ktoré oddaľuje rozpoznanie nesprávnych záujmov žiakov. V šatniach a na záchodoch boli niekoľko mesiacov rozmiestnené zamknuté urny, do ktorých mohli žiaci diskkrétne vhadzovať zakázané knihy, fotky nežiadúcich umelcov a podobné materiály. Po škole koloval aj zvláštny zošit, do ktorého mali žiaci v každej triede

anonymne zapísať, u koho pri návšteve videli noviny, časopisy alebo gramofónové platne v anglickom alebo nemeckom jazyku. Za každú adresu dostala príslušná triedna učiteľka pre svojich žiakov jednu tubu šumivých tabletiiek vitamínu C s pomarančovou príchuťou, ktoré vyrábal štátny podnik Blagofarma a ktoré sa skoro nikdy nedali zohnať ani v obchodoch ani v lekárňach. Na hlásenie všetkých podozrivých aktivít sa nakoniec zriadila trvalá červená schránka, pripevnená na chodbe pri dverách s ceduľou IRT².

Po týchto zážitkoch Bruno veľmi dobre chápal, že jeho sestra nechcela riskovať nič podobné. Aj keď Monika určite nerobí žiadne nezákonné veci, predsalen je lepšie nedostať ju pod drobnohľad školou podporovaných náruživcov so záujmom o verejné čítanie cudzích listov. A tak jej prosbu šikovne splnil - jej krabičku schoval v starej hruške, spolu so svojou gumipuškou. Ale už asi mesiac ho lákala myšlienka nakuknúť dnu. Brunov kamarát Denis vravel, že tam určite sú iba samé milostné dopisy, lebo dievčatá nič iné ani nezaujíma. Ale ešte tam aj niečo tvrdé hrkalo. Aj to by Bruna zaujímalo. Hm, keby iba trochu odškeril zamknutý vrchnák, len tak bez pokrivenia, určite by to Monika nespoznala. Iba by tak jedným okom nazrel dnu; iba by rýchlo zistil že čo tam je a hneď zavrel vrchnák... Alebo by mohol...

...PRÁÁSK! Nečakane dostal odzadu zošitom po hlave. Och, uff, čo sa deje??

Ich nová učiteľka Dreksnériová sa nad ním týčila s namosúreným výrazom na tvári a jej vypúlené oči neveštili nič dobré.

² IRT je skratka pre Izbu revolučných tradícií.

—Keď vravím, že chlapcom chodili po rozume len samé sprostosti, tak ty si ten najhorší príklad! Possstaff sa keď s tebof hovorím!

Oči celej triedy sa upierali naňho. Bruno sa pomaly dvíhal a mal pritom veľký problém, lebo Dreksnériová stála hneď pri ňom s hrbou zošitov opretou na svojej sadlovitej hrudi. V druhej ruke stále držala tú útočnú písanku, ktorá mu teraz opäť pristála na hlave. Musel teda stáť šikmo a ledva držal rovnováhu, aby sa Dreksnériovej pri vstávaní nedotkol. Tlust'ocha Vavra (jeden z piatich splužiakov, ktorí z nejakého dôvodu nemuseli kľáčať) ani nenapadlo, aby trochu uhol svojou stoličkou, ktorá teraz zošikmenému Brunovi tvrdo rezala do ľavej nohy. Ale nebol vhodný čas na riešenie takýchto drobností. Učiteľkine žltavé oči sa čoraz viac vypuľovali a ozaj nebola vhodná situácia na ľutovanie nejakej boľavej končatiny. Hlavne vydržať v stojí a hľadiť priamo, ako hovoril školský poriadok. A tak čerstvý tretiak Bruno Bolek len ticho trpel a neisto trpol, čo bude nasledovať...

—Tak ja vám dám peknú tému na vašu prvú slohovú prácu, a vy mi píšete drzosti. Veď chlapci iné ani nevedia. Elenka, povedz celej triede, aké boli tvoje tri najvzácnejšie okamihy prázdnin?

—Sme sa kúpali v Maďarsku, oco kúpil nové auto, a mamka mi kúpila lak na nechty.— ševelila oddane Elena Maslajová.

—Krásne, Elenka. Vierka, ty?

—M-, m-, my sme boli, u ba-bičky, ...; sme jedli, ko-, láče, ...; a sme sa sta-ráli, o Dún-ča, lebo mal bo-ľávu nó-hu.

—Výborne! To je ozaj pekná spomienka. Vidíme, že dievčatá sú citlivé a pozorné, ďakujem Vierka. Pekne si sa s nami podelila o vzácne chvíle so starou mamou

aj s chorým zvieratkom. Každý náš dobrý skutok nie-
lenže pomôže inému, ale aj nás hreje kde? No vo vnú-
tri. Všetky dievčatká mali pekné práce, každá má jed-
notku. Aj Adamko. Slávko, Martin, tak isto jednotky.
Nevedela som, že vaši súdruhovia otcovia pracujú spo-
lu. Môžem len toľko povedať, že som skutočne hrdá,
že mám v triede takýchto výnimočných chlapcov. Čo
sa o ostatných povedať nedá.

Ááách, tá Vavrova stolička Bruna tak strašne tlačila.
Dreksnériová sa prikrčila v kolenách, aby mohla bez
nahunutia dopredu položiť jeden zo zošitov na Brunovu
lavicu. Jednoručne nalistovala stránku so slohom.

—A teraz počúvajte, čo napísal váš spolužiak Bruno
Bolek...

Horná časť kôpky na jej hrudi sa nebezpečne pohla, ale
myknutím trupu sa jej nejako podarilo dostať zošmyku-
júce sa zošity pod kontrolu. Prst pritlačený o Brunov
sloh jej zatiaľ úplne zbelel. Podvihla sa v kolenách,
bielym prstom namáhavo presunula Brunov zošit cez
okraj lavice, odkiaľ ho surovo zhrabla. A začala iro-
nickým tónom čítať vo výške očí:

—V lesoch pri Zakopanom³, to je v Poľsku, žije med-
veď, čo nikomu neublíži.— Spustila písanku, pozre-
la na triedu, a sarkasticky poznamenala:

—Tak to bude asi nejaký dobručký neškodnučký roz-
právkový macík, však?

Triedou prebleskol náznak nesmelého smiechu.

Učiteľka s potešením nechávala dostatočnú pauzu na
vyznenie svojich slov a pokračovala náučným tónom:

³ Zakopane, názov mesta na juhu Poľska.

—Lebo všetci predsa vieme, že ozajstné medvede sú v skutočnosti nebezpečné šelmy! A ich úlohou v lese je čo? No zabíjať.

Opäť si vydvihla Brunov zošit pred oči:

—Niektorí ľudia ho chcú dať zastreliť, ale iným ľuďom sa to vôbec nepáči. Všetci školáci ho majú radi a dali mu meno - počúvajte prosím pekne - že vraj "Miš"!...

Opäť smiech v triede, teraz trochu silnejší.

—Tak toto vám je, podľa žiaka Boleka, vzácny zážitok... Takže nakoniec to nebol Macko Uško čo tam niekde v Tramtárii pobehoval po lese, ale myšiačik? Pi-pi-píííš, ja som myš? Čo ja viem, asi Mikimaus⁴?

Veselosť v triede stúpala.

—Ale nebude to celé náhodou iba vzácny výmysel? Kolegyňa Milíková v zborovni stále rozpráva o tvojej véél'kej múdrosti. Tak teraz to mám možnosť vidieť na vlastné oči... Génus! Žiaci, tleskajte! Máme tu génia! Úžasné múdrosti si napísal, len čo je pravda.... Trieda, váš spolužiak Bolek dokonca ani v treťom ročníku nevie, že "myš" sa nepíše s veľkým začiatočným písmenom! Názvy zvierat predsa píšeme vždy s malým! A "myš" je s tvrdým "y"!

A ďalšie PRÁSK - slohový zošit opäť pristál na Brunovej hlave.

—Budme však dôslední a spravodliví. Na rozdiel od tohto lenivca, ja som si dala tú nesmierne ťažkú prácu

⁴ Z angl. Mickey Mouse, americká kreslená postavička (pozn. preklad.).

a pozrela do pravopisného slovníka. Ruka by ti asi odpadla, však Bolek, keby si riadne používal školské pomôcky? Naša vlast' vám zadarmo poskytuje všetky potrebné knihy, ale pre niektorých namyslencov to nič neznamená. Vieš ty vôbec, koľko detí v kapitalistických krajinách nedostane v škole absolútne nič? Že všetko im rodičia musia kúpiť? Ale to teba nemôže zaujímať, však? Ved' čo nás po nejakých cudzích proletárskych deťoch, no nie? Ale hovorím ti, keby oni mali naše vymoženosti, vedeli by si to vážiť! Nikdy by nenapísali také nezmysly ako ty. Tebe stačilo len ruku natiahnuť a zistil by si, že slovo "miš" síce čírou náhodou naozaj jestvuje, ale vôbec nie v Poľsku! Vie niekto, v ktorej krajine píšu slovo "miš" s mäkkým "i"? No?

Všetci stíchli.

—Nikto? Tak vám dám pomôcku: Určite to nie je normálne meno pre medveďa. To nám potvrdzuje aj slovník. Ale znamená to niečoó, skutočne nechutné. Stále nikto? Dobre teda. Koniec kľáčania, sadnite si a počúvajte...

Vytiahla kúsok papiera s poznámkami a začala prednášať:

—Miš, v cudzom jazyku to niekedy píšu aj "m-i-s-h", je africký syr. To máte vo vašich slovníkoch. Pre istotu som to ešte preverila v školskej knižnici. Je to konkrétne egyptský syr. Našli ho napríklad v hrobke faraóna. Vyrába sa kvasením rôznych syrov v hrncoch pri izbovej teplote. Počas niekoľkých mesiacov alebo rokov celá zmes nadobudne charakteristickú chuť a arómu. Čiže inými slovami, prosím vás, proste dáte päť kíľ syra na dva roky pod posteľ, vznikne vám tam z toho niečo zhnité smradľavé, hemžia sa vám v tom červíky, a pre černochovej je to veľká mňamka!

V triede vypukol hurónsky smiech. Primiešavali sa aj citoslovcia hnusu, načo Peťo Filigán začal vlniť prstami smerom od otvorených úst. Túto výstižnú pantomímu okamžite začali opakovať všetci chlapci v zadnom rohu triedy. Dievčatá buď zatvárali oči, alebo si pred takouto názornou imitáciou hlíst v ústach skrývali tváre do dlaní či do ohybu lakťa. Vystrašené obočie Eleny Maslajovej sa dvíhalo tým vyššie, čím silnejšie zabárala zuby do stisnutej päste.

Dreksnériová vychutnávala účinok svojich slov. Trieda sa dlho nevedela utíšiť.

—Tak presne takto to dopadne, keď sa niekto spolieha na svoju genialitu, ale pritom je lenivý použiť obyčajný slovník. Medveďa si potom pomýli so zhnitým syrom.

Bruno prežíval veľkú potupu a zahanbenie.

—Kolegyňa Milíková ťa v твоjich výmysloch možno podporovala. Alebo možnože podnecovala šaškovanie u všetkých nevyzretých jedincov v tejto triede. Ale s tým bude teraz koniec, to si zapíš za uši. Ak ťa ona dva roky kazila, v poriadku, za to si zodpovednosť ponesie ona. To teda ponesie. A možno aj tvoji rodičia, ktorí to tak nechali. Ale pamätaj si: V mojej triede sa nikto, a ešte raz hovorím že NIKTO-^ó (hlas jej v zlosti preskočil dovysoka), nebude robiť zaujímavým pomocou hlúpostí, klamstiev a výmyslov!

Obrátila sa opäť k triede:

—Všetko vám to ani nebudem čítať, ani to celé rozoberať,— znechutene pritom zamávala Brunovým zošitom, —lebo by som vám len dávala zlý príklad. Ale čo je ešte horšie ako nezmyselné spleťaniny: Váš geniálny

spolužiak Bolek do slohového zošita ešte aj čmáral!!

Dreksnériovej hlas naberal hysterické obrátky: —On si tu kľudne naškrabe čarbanicu, urážlivú, provokačnú, nechutnú, zakázanú, protizá-a-ÁÁÁÁ...!!!

Šikmo stojaci Bruno už nedokázal udržať rovnováhu. Ruka mu pritom sama neovládateľne vybehla v sebazáchranom reflexe - a zasiahla nechtiac zošity v Dreksnériovej náruči. Zatiaľ čo sa kôпка písaniek zosypávala na dlážku, prekvapená učiteľka stratila rovnováhu tiež. Nepomohlo jej zúfale zaprepletanie nohami, ani príšerné pišťanie, ani hmatanie do prázdna - prevážilo ju dozadu. Keby aspoň nebola mala sukňu, situácia by možno nebola taká zlá. Takto sa však vyľakaní žiaci mohli oboznámiť s minimálne piatimi dierami vo fialových silonkách...

KAPITOLA 2

Výčitky svedomia

Žiak šíri protizákonné materiály a pred celou triedou napadol triednu učiteľku, aby to nečestne zakryl ! Navrhujem riaditeľské pokarhanie, zníženie známku zo správania a vylúčenie zo školy. Celú záležitosť postupujem na riadne vyšetrenie a budú vyvodené najprísnejšie dôsledky a disciplinárne pokračovanie. Žiadam o podpis oboch rodičov !!!

Práci česť ! Spravodlivým bojom za svetový mier bez prehnitého kapitalizmu,

Dreksnóinná

Tak takúto poznámku v žiackej knižke si Bruno niesol domov. Žiarila tam červeným perom ako veľká hrozba. A pod ňou ešte tri velikánske čierne body za zlé správa-

nie. Dreksnériová tlačila čiernou fixkou tak veľmi, až na jednom mieste prederavila papier. Čierne body presiakali cez štyri ďalšie strany... Ešte tam svietila aj päťka s výkričníkom za slohovú prácu... Doteraz mal Bruno na vysvedčení samé jednotky. Niežeby nemal skúsenosti s nejakou tou zlou známkou alebo s čiernymi bodmi. Mal. Lenže tie boli zaslúžené. Dnes si však Bruno pripadal, akoby sa svet od základov zmenil.

Vliekol sa po slnkom rozpálenom chodníku a triedil si veci v hlave. V prvej aj druhej triede ho predsa učiteľka mala rada. Áno, nosil dosť veľa čiernych bodov za šmýkanie na kolenách, za skákanie zo schodov, neurobené úlohy, za miesenie rukami v blate. Ale inak mal dobré známky a dostával aj veľa pochvál.

Spolužiaci mu tiež rozprávali, ako raz učiteľka Slavona Milíková plakala v triede pred všetkými, keď ochorel. Za túto príhodu Bruna nejaký čas hrýzlo svedomie, lebo toľký súcit si ničím nezaslúžil. Deň pred vynechaním vyučovania totiž Bruno žartoval pred školou a privádzal do úžasu všetkých od prvákov až po ôsmakov tým, že hltal vodu z mláky. A nie hocijakú vodu, pretože mesto dalo postriekať stromy proti voškám voľajakou zelenou chemikáliou. Všetko od lavičiek cez lampy až po neďalekú sochu bolo zabrzýzgané lepkavou, žiarivo žltozelenou hmotou neznámeho zloženia. Tá sa nahromadila aj v mlákach pred školou, spolu s nepreberným množstvom mŕtvych chrobákov a iného hmyzu stuhnutého v rozličných zvláštnych polohách.

Bruno, vtedy druhák, pohotovo pouzatlával stávky, že tú zelenú vodu prehltnie. Na druhý deň potom neprišiel do školy. Učiteľka Milíková sa pýtala, či niekto vie, čo je s Brunom. Spolužiaci logicky usúdili, že čo sa muselo stať. Svoje svojej učiteľke oznámili, že Bruno

sa otrávil, lebo jedol tú zelenú otravu z mláky... Učiteľke Slavone vyhrkli z očí slzy, matematika bola prerušená, a dve hodiny si žiaci mali kresliť o tom, ako doktori zachraňujú choré deti.

Celá pravda bola taká, že Bruno dostal boľavý zápal ucha a horúčky. A vtedy pred školou žiadnu otravu nezhltoľ. Prst síce naozaj namáčal do zelenej mláky, ale keď si ho vkladal do úst, jazyk vždy poriadne zatiahol dozadu a iba perami obkružoval nenamočený kĺb. Starší žiaci ho v jednej chvíli takmer odhalili. Potom sa pár minút Bruno snažil vyzerat' ešte viac vierohodne - tak veľmi, že pritom možno aj trochu tej zeleňavy oblizol. Ale nanajvýš iba ak končekom jazyka. Potom asi desať minút plával za kríkmi, pre istotu.

Nijaká otrava sa teda nekonala a následný zápal ucha bol čírou náhodou. Nič netušiacej Brunovej mamke sa však riadne podlomili kolená, keď chorého chlapca uložila do postele a cestou z lekárne sa ešte zastavila v škole (doručiť ospravedlnenku od lekára). Na chodbu vyšla rozčítaná učiteľka Milíková. S červenými očami vyjadrovala mamke ľútosť a sústrasť s Brunkovým nešťastným úmrtím...

Od ich bytovky ho delil ešte malý úzky park pri trojposchodovom žltom bloku za cestou a potom ďalšie dva bloky hore ulicou. Bruno sa dobre poobzeral na obe strany, či nejde auto. V parčíku zhodil školskú tašku na lavičku pri magnóliovom strome, sadol si, a rozhutoval ďalej. Oči mu spočinuli na planom hrozne, ktoré sa na niekoľkých miestach ovíjalo okolo hromozvodov a ťahalo nahor žltým múrom skoro až po zábradlie na streche.

Začal si spytovať svedomie. Či zdivočel cez veľké

prázdniny? Nechal svoju myseľ príliš rozbehnúť nesprávnym smerom? Stal sa z neho lump a zlý žiak? Budú teraz aj o ňom hovoriť v školskom rozhlase, podobne ako hlásievajú o Fuňovi a jeho gaunerskom bratovi? Fúj, len to nie! Veru, v tretej triede sa už Bruno musí naučiť chovať inak ako doposiaľ. Ved' pre tretakov určite platia úplne iné pravidlá ako pre malé deti v prvej či druhej triede. Teraz sa už má stať pionierom; aj v škole aj vo filmoch videl, že to je už veľmi seriózna vec. A o rok už bude štvrtákom, začne sa učiť ruštinu - to už bude vážna škola a on na to ešte nie je pripravený. Musí sa dnes naučiť druhé písmeno z Ruského jazyka pre 4. ročník (doma mali takú starú učebnicu od babky, lebo kedysi sa školské knihy kupovali a nevracali sa v škole ako dnes). Keď sa bude venovať učeniu navyše, už o mesiac bude vedieť všetky ruské písmená! Áno, bude dobrý žiak, a bude vedieť aj učivo na jeden rok dopredu!

Hm, musí sa predsa ukázať, že dnes nechcel urobiť nijaké zlo. Keby sa Dreksnerka nebola tak blbo postavila k jeho lavici, nebol by sa zakolísal a nevybil by jej tie zošity z ruky. Ved' to neurobil naschvál. To ona ho stále vychyľovala a on si musel tlačiť nohu o Vavrovu stoličku. Ale do slohového zošita teda ozaj nemal kresliť. To je fakt pravda. Za to sa teraz Bruno veľmi hanbil. Také niečo už nikdy neurobí!

Ved' koľkokrát mu aj ocko dohováral, aby nefirkal do zošitov. Z práce ocko nosil takú bielu pásku, ktorou každý víkend maskoval machule a čmáranice v Brunoových zošitoch. Dokonca kúpil aj náhradné zošity, tie odspinkoval a rozobral, lebo niekedy už nebolo inej pomoci ako vymeniť celú dočmáranú stránku za novú. Aj mu na služobnej ceste kúpil vreckový skicár v koženkovom obale s držiakom na rôzne kresliace pomôc-

ky, aby mal Bruno kde kresliť. Ako sa teraz ockovi pozrie do očí, keď vyjde najavo, že po tom všetkom prosení a zabiľovaní teraz Bruno kreslil do takého dôležitého zošita, čo ostáva vždy iba v škole? To bude ocko smutný, mamka nešťastná...

Bruno už v duchu videl, aký bude mať mamka ustarostený pohľad, keď bude v nedeľu variť puding. Nič nepovie, len mu podá misku a bez slova ho pohladká po hlave. A ustarane pozrie do izby. Tam bude ocko rezignovane odstraňovať tohtotýždňové kresby zo zošitov. Lebo ešte predtým, ako dnes Bruno vyvalil učiteľku, nejaké tie čmáranice pribudli aj do bežných zošitov - skoro do všetkých... Juj, keby sa aspoň to firkanie dalo vrátiť späť! To by rodičia neboli až takí sklamaní. A dáva si teraz hneď pevné predsavzatie: Už nikdy viac nebude čmárať mimo skicára!

Ale možno sa medzitým Brunovi samému podarí vymeniť celý list v zošite, tak ako to robieva ocko. Alebo zlepí problematické stránky dokopy, aby sa zošit neotvoril na pokreslených stranách. Áno, toto musí Bruno nejako vyriešiť, aby aspoň trochu zmiernil situáciu.

Ako však doma vysvetlí to kreslenie do slohového zošita? Keď to kreslil, predstavoval si ich bývalú učiteľku Slavonu Milíkovú, lebo ju by chcel prekvapiť niečím novým. Veď predsa aj v knihách sú obrázky, tak prečo by on nemohol ku svojmu slohu pridať malú kresbičku? Ako ilustráciu? Myslel na knihu o Ferdovi Mravcovi: V tej boli pekné obrázky zobrazujúce všetky hlavné body príbehu. A aj v škole sa učili o dôležitej práci knižných ilustrátorov, dokonca hneď pri prvom použití šlabikára im o tom učiteľka Milíková rozprávala! Keby nakreslil malú ilustráciu do jej slohového zošita, určite by bola nadšená a dostal by ešte aj po-

chvalu za originálny prístup k slohovej práci!

Hm, ale prečo vlastne bola Dreksnerka až tak katastrofálne zhrozená z jeho kresby? Do žiackej mu napísala niečo o šírení protizákonných vecí... Hmhhh... No hej, malo ho napadnúť, že proti čmáraniu v zošitoch asi existuje aj nejaký školský zákon. Lenže ona ešte vrieskala aj čosi o tom, že kresba je nechutná a urážlivá... Čo tým mohla myslieť? Čo už môže byť urážlivé na nejakom krivoľakom okienku?? Alebo to zle nakreslil? To bude možno ono. Pomýlil sa a nevedomky vzniklo niečo zlé. Musí sa ísť znova pozrieť na tú starú truhlicu, na ktorej ten znak počas letných prázdnin objavil. A zoberie si aj papier, pritlačí ho na starobylé kovanie na vrchnáku a pošúcha cez neho tužkou. Tak mu vznikne presná kópia toho neznámeho emblému. V škole sa takto hrávali s mincami - keď sa ceruzkou šrafuje po papieri položenom zhora na peniazi, sám od seba sa na papieri vytvorí obraz tej mince, skoro taký dokonalý ako fotka. Nemusí sa nič zdĺhavo odkresľovať. Ale ako sa znovu dostane do zamknutej pivnice pána Grosmana, v ktorej je tá stará truhlica schovaná???

Na spodnú haluz neďalekého vysokého slivkovníka priletela hrdlička a zahrkútala, akoby svet bol úplne v poriadku. Jej nič nebolo, ju nič netrápilo. Pokojne si sedela na konári a rozhliadala sa. Ešte ráno bol aj Bruno súčasťou takejto bezstarostnej slobody, ako tá sivá hrdlička. A teraz? Tak veľmi chcel odložiť celú tú dnešnú ťažobu, aby bolo zase všetko ako predtým... V prvom rade skryje žiacku knižku do búrľavej hrušky. Lebo mamka alebo ocko môžu hocikedy kontrolovať školskú tašku - a čo keď mamka začne vyzvedať hneď vo dverách? To by bol veru zlý začiatok víkendu... Najprv sa na to musí duševne prichystať on sám, a musí nájsť

PRÍPAD ZABUDNUTEJ TRUHLICE

vhodnú chvíľu na priznanie. Áno, najlepšie bude žiac-
ku teraz radšej schovať. Ostatné domyslí potom.

KAPITOLA 3

Stará pani Pirniková

*V*dračný hrdličke, ktorá mu priniesla aspoň trošku dobrého pocitu do smutnej nálady, sa Bruno pomaly dvihol z lavičky a bral si tašku. Musí si švihnúť, ak chce stihnúť skrýšu aj prísť domov načas.

Ani si nevšimol, že ho z chodníka pohľadom zameriavala starenka. A nie hocijaká starenka. Bola to dobre známa pani Pirniková v ťažkých okuliároch, ktorá každého podrobne spovedala - a pred ktorou sa mal Bruno na veľkom pozore. Ale keďže bol zamyslený, nespozoroval ju dostatočne zavčas. Do reality ho úplne vrátil až jej pridusený dýchavičný hlas, avšak vtedy už bolo na akýkoľvek únik neskoro:

—Ajajaj, mladýj muž, čo taky smutny kračame? Ha? Nejaký nešťastyje pryhodylo?

—Dobrý deň!

—Dobryj den aj tebe. Čo taky zamysleny? Chrusty uletely?— sekala stará pani tým svojím typickým tvrdým nárečím pomiešaným asi aj s nejakou cudzou rečou - to Bruno nedokázal určiť. Júúúúj, teraz bol najmenej vhodný čas na dajaký dvojhodinový výsluch. Ako sa len z toho slušne vykrútiť?

—Nič teta.

—Ale nehovor. Ja vydym na tebe nedobryj duch. Tak hovor my. Šetky vecy ty hovor my!

—Áále níič, teta. Ozaj.

—Teta Beta omeleta - to sy nechaj pre kamaraty. Ja vychovala čtyry ynženyry a vydym. Tak ven s tym, čo nas trapy?

—Ja už musím ísť domov, teta. Dovi...

—Aleale. Na defčata skoro, holuby nechova žeby mu uletely, zbyty neny. To museju byt zle znamky ve škole. Mam pravdu? Ja čtyry syny vychovala, vydym kedy nedobre. Dobre hovorym? Znamky su to?

—No..., áno... Dostal som zlú známku.

—No vydyš, any nebolelo. Ja nevyzvedam. Ja len pomoct možem.

—Dovidenia.

—Ano, vydenye velmy doležyty. Pre učeny to véelmy doležyty. Ked nevydym, nemožem učit! Je tak abo neny? Tááák je to.— súhlasila stará pani Pirniková sama so sebou.

—Áno. Dovi-...

—My len pri lampašoch učyly. Lampaše, kahany, kandelabry. Tak to byvalo. Za našich mladych výročnyc. A dobre vychovaly nas. Ty neodchadzaj my! Stoj! Ja dobru radu ty dam.

—Ale ja už mu-...

—Len umrety musyme. Šecy musyme. Ty ešte mladý. O učeny mladý musy rozmyšlat! Počuvaj otaznyk! Ty pry hruške učyš?

—Mm, čo?

—No čy hrušku ty používaš na učeny.

—Vy ste ma videli?— Bruno zdúpnel. Kedy ho tá stará tetka mohla vidieť na jeho hruške? A prezradila sa pritom aj jeho skrýša v bútl'avine? Bruno si nebol istý, čo všetko stará pani vie a čo nie.

—Ja šetko vydym.— pokračovala starenka.

—Na tom strome sa iba hráme.— opáčil Bruno opatr-

ne.

—H-h-h, ty komedyante! Jako sa da hraty na strome? To neny je klavyr. Abo... A, a, a! Ty muzyku robyš fujarovu! Narodnu muzyku! Áááá, tak to je velmy kráááásna vec. Mlade javoryny stynat, fujary struhát, melodyju zanôtyt... Ááááhh, tak tak, to je spravny je pre mladežnyky!

—Nó... Ale niééé! Máme tam urobené bunkre... Hráme tam skrývačky, vyklepaný hrniec, čikčik dom, a tak...

—Prosým?

—Skrývačky že tam hráme. Aj iné h-...

—Tak dost. Moj otaznyk iny bol! Ty hrušku na učenyje používaš?

Bruno dávno vedel, že pani Pirniková je nahluchlá, aj že často rozpráva od veci alebo sa pýta čudné otázky. Ale nechcel starú tetu uraziť a snažil sa teda pokračovať v debate podľa jej želania. Hlavne nech už to skončí, aby mohol bežať preč.

—Mmmm, na učenie nie...

—Ja som to yhned vedela gde problemy su! Ludy počuvajte! On hrušku nema! A potom zle učy! Rodyčy nestaraju! Ano mladýj muž, su take hrušky! Kde su šedy tam su vedy! Ja yhned vedela. Á, dobryj den pany susedka! Vy počuvate to?

Okolo totiž práve išla pani Remenárová a zrejme dúfala, že sa jej podarí preklíznúť nepozorovane. Ale to sa mýlila. Stará pani Pirniková ju chytila za ruku a pokračovala dvojnásobne hlasnejšie:

—Tak to ste počuly take? Ludy zlaty, my musely pry lamparny učyt, lebo yny svytylna nebylo. Dneska ony šetko maju a mlademu hruška chyby! Mame ty povyš, ona kupy ty hrušku a znamky naprawy. Tak pany susedka?

—Pani Pirniková, ten chlapec vám určite nerozumie ani slovo.— odvetila jej pani Remenárová.

—Ale ba, on šetko rozumy! On učenij pyonyr!

—Bruno, to žiarovku kedysi volali že hruška. Asi tak pred sto rokmi... Pani Pirniková, som si istá, že Bruno má vo svojej lampe žiarovku. Však Bruno?

—Jasné.— odvetil Bruno.

—Chod' Bruno domov, mamka sa bude o teba strachovať.

—Dovideniáá!— Brunovi sa uľavilo a čo najrýchlejšie mizol z dosahu pani Pirnikovej.

—Nepoučenij odyde!— rozrušene ešte soptila stará pani a rukou sa načahovala v smere odchádzajúceho Bruna. —Ved ma nechajte vyučyt ho! On musy po-...

—Dovidenia, pani Pirniková! Bud'te nám zdravá a pekne sa držte!— hlasným a ráznym skočením do reči zakončila debatu pani Remenárová. Vyslobodila si ruku a pobrala sa svojou cestou.

Bruno ešte zahliadol, ako stará pani Pirniková chvíľu stála s otvorenými ústami, tak ako jej ostali po nedokončenej vete. Potom smutne sklonila hlavu a opustená pokračovala do obchodu so svojou neodmysliteľnou sieťovečkou v ruke. Prišlo mu jej ľúto.

Ale už veľmi meškal domov a k tomu ešte musel schovať tú nešťastnú žiacku! Pani Remenárová šla po jeho chodníku a on sa teda musel tváriť, že ide smerom domov. Musel kvôli nej obísť celý blok, aby znovu neskřížil cestu ani jej a ani pani Pirnikovej - a aby sa konečne dostal ku svojmu bunkru na hruškovom strome. Napochytro skryl žiacku do slnkom vyhriatej búrľaviny a bežal domov.

KAPITOLA 4

Fuňo a Duňo

*B*ola sobota ráno a Bruno sa hneď po raňajkách vypýtal von. Vybral sa ku svojmu bunkru na hruške.

—Aha kto idze!

—Ta bifľoš, ne?

—Hej.

—Bifľoš, ta pod' semkaj ty sopľaku!

Bruno strípól. Chcel tam dôjsť nepozorovane a nebolo vôbec dobre, že naňho začal pokrikovať gauner Fuňo (a grázli, s ktorými sa vláčil). To znamenalo iba jedno: Bude problém.

—Ta klusaj séém, keď ujo prikazal, ne?

—Ta nečuješ?

—Ťa treba skopať?— Banda chuligánov sa pretekala, kto povie drsnejšiu vetu. Pochechtávali sa a obkolesili Bruna tak, že nemal kadiaľ utiecť.

—Sa teraz zakopeš pred nami?— pokračoval Fuňo vo vyrývaní. —Jak toten tvoj zakopany medvec?

Banda sa zarehotala.

—To je toten čo zakopaval medvedza?

—Hej.

—Abo to ne myš zakopaval?

—Hej, Myšak, čo si zakopaval?

Bruno nemal na výber iné, len sa podvoliť vynútenej diskusii. Do frasa, nielenže mal kvôli tomu slohu problém v škole, ale teraz sa do toho montujú ešte aj títo chumaji. Bruno sa rozhodol radšej ich neprovokovať. Chcel čo najdlhšie oddiaľovať dôvod na bitku, v ktorej by nemal šancu vyhrať.

—Nič som nezakopával, len poľské mesto sa volalo že Zakopane. Odtiaľ bol môj kamarát v lete.

—A tam byval toten myšak?

—To nebol žiadny myšiak. Po poľsky 'miš' znamená medveď.

—Akurat. Dig ta čuješ ho? Že medvec je myš u Poľakoch.

Chuligáni sa zase rehotali.

—Naozaj to je tak.— bránil sa Bruno.

—A jak volaju myš? Asi že medvec, ne? Joj, mamó, pomoc, medvec vyľeza zos kanála!

Rehot.

—To povedia že myš. Oni vyslovujú dva druhy "i": mäkké "i" a tvrdé "y".

Rehot.

—Jak po rusky?— opýtal sa nečakane Fuňov starší brat Duňo. Bol to zavalitý ozrutný chlapec s hrubou tvárou, tupým výrazom a hrozivou povest'ou bitkára. Dvakrát chodil do piatej triedy a teraz opakoval aj šiesty ročník.

—Nó... hej.— odvetil Bruno po veľkom zaváhaní, lebo

o ruštine toho zatiaľ veľa nevedel. Ale zdalo sa mu, že Duňa táto vec akosi zaujíma, a bola tu teda šanca na obídienie bitky. Tak sa pre istotu snažil posilniť nečakaný náznak súladu v tomto nerovnom rozhovore.

—Ta to je potom jasne.— preriekol Duňo s akýmsi uspokojením, akoby čosi zapadlo do seba. Chvíľu ešte namáhavo rozmýšľal a potom povýšenecky pokračoval: —Ja viem po rusky. Aj v Poľsku sa hovorí po rusky⁵. Kak t'ibjá zavut?⁶— obrátil sa na svojho mladšieho brata Fuňa, ktorý sa od prekvapenia nezmohol na slovo.

Všetci gauneri zmlkli a obdivovali Duňovu múdrosť. Pre tlupu to bol asi moment dôkazu jeho vodcovských schopností alebo čosi také. Snád' sa podarí odkloniť ich pozorn-...

—Myšak, de maš ten bunker?!

—Jaký?— snažil sa zahovoriť Bruno. Do frasa, ako len na toto prišli? To vôbec nebol dobrý smer na pokračovanie hrozivej debaty...

—Čo si rospraval totej starej.

—Komu?

—Fuňo skopni ho.

Bruno letel k zemi skôr ako doznela veta.

Zakrátko mal na nohách posadeného ozrutného Duňa, v ktorého labách vyzeral Bruno ako slamka. Nasledovalo zatláčanie tváre do hlíny, poučky o počúvaní "ujov", a vykrúcanie rúk. Ani nie dve minúty stačili na to, aby pridusený Bruno vyhovel požiadavkám. Áno, zavedie ich do bunkra, súhlasil so slzami v očiach...

⁵ Pochopiteľne, to je nezmysel. V Poľsku sa hovorí po poľsky.

⁶ Rusky "Как тебя зовут?", čo znamená "Ako sa voláš?". (pozn. prekl.)

Počuli ho azda, keď sa včera rozprával so starou Pirnikovou? Asi hej. To bolo jediné vysvetlenie. Čo iné mohli mať na mysli? Bruno si dal záväzok, že odteraz si bude lepšie všímať svoje okolie.

Mohol však teraz riskovať vyzradenie tajnej skrýše v bútlavine? Čert vezmi gumipušku, ale mohol Bruno dopustiť, aby tí gazemberi našli Monikinu tajnú krabičku? A vykradli jej obsah? Alebo aby im padla do rúk jeho žiacka knižka? To teda nemohol...

A tak Bruno bleskovo premýšľal. Neprivedie tých tupcov do pravého bunkra, ale ich zvedie na falošnú stopu. Ukáže im Tomášov bunker. Nikdy neprídu na to, že ich oklamal. Malému Tomášovi to potom nejako vysvetlí. Ten chodil ešte iba do škôlky a Bruno s kamarátmi mu nedovolili liezť na veľké stromy ani stavať si bunker vo výške. Malý Tomáš to celkom pokojne rešpektoval, lebo vedel, že veľkí chlanci mu to zakazujú pre jeho vlastnú bezpečnosť. Navyše, sľúbili mu ozajstný stromový bunker, keď bude starší. Nateraz mu postavili aspoň pozemný bunker, pri ktorom bola aj otváracia jama. Pod odklápacím poklopom bola schovaná škatuľa s niekoľkými "zbraňami" - šiškami a malými sáčikmi s cementom (čo boli akože granáty a výbušniny). Malý Tomáš sa vtedy doslova rozplýval od radosti, že mu pripadla čestná úloha strážiť takú dômyselnú tajnú skrýšu.

A túto skrýšu dnes Bruno obetoval Duňovej bande. Zamaskovaný poklop chuligánov presvedčil, že sa jedná o ozajstný úkryt. Obsah pod poklopom ich však značne sklamal. Veľkí hrdinovia následne bunker starostlivo zvandalizovali a všetko dôkladne porozkopávali. Po týchto prípravách potom na vzniknutých ruinách vyko-

nali slávnostnú malú potrebu. A keď napokon Bruna ešte poopľúvali, konečne vyzerali spokojní so sebou aj s vykonanou prácou.

K ozajstnému bunkru sa Bruno toho dňa pre istotu ani nepriblížil.

Brunova mamka bola celá zhrozená z toho, v akom stave jej syn došiel domov. Ocko vybehol vonku pátrať po gauneroch, ale nenašiel nikoho.

Potom sa ocko šeptom s mamkou o niečom radil. Bruno zachytil čosi o chlupskej výchove. Napokon ocko rázne rozhodol, že Bruno potrebuje okamžitú lekciu sebaobrany. Ukazoval Brunovi rôzne taktiky a Bruno ich musel opakovať.

Najprv si Bruno musel dať ľavú dlaň pred tvár, pravou päsťou boxovať pred seba a postupovať pritom krok po kroku dopredu.

Potom, ako druhý stupeň výcviku, si mal Bruno dlaňami chrániť oči a brucho, a vykopávať dopredu kolena. To malo údajne spôsobiť hromadné odrazenie viacerých útočníkov - tak tvrdil ocko.

Bruno sa cítil hlúpo a mal silné pochybnosti o účinnosti nacvičovaných taktík. Bol pevne rozhodnutý, že takto sa vonku za žiadnu cenu nezosmiešni.

Nasledovalo ešte točenie sa okolo vlastnej osi s pevne zavretými očami a upaženými rukami zaťatými v päst (údajne tiež účinná taktika na hromadné zmlátenie hordy útočníkov), a rôzne iné návody. Bruno začínal mať dojem, že ocko si ich práve vymyslel. Ale neodvážil sa protirečiť.

To však ešte nebol koniec.

Ocko sa aj hneval, že Bruno ani nezakričal o pomoc. Takže preto teraz nacvičovali aj rôzne volania, ako napríklad: "Teta, bijú ma!" a "Ujo, pomôžte mi!", až po údajné psychologické triky. Tie podľa ocka rozkladali sebavedomie útočníkov. Bruno musel hlasno volať smerom do susednej izby "Polícia, tu ich mám zhromaždených na zatknutie!".

Bruno si nevedel predstaviť, žeby voľačo také vypustil z úst v skutočnej situácii. Ale tón prednášky bol taký vážny, že Bruno všetko zdráhavo opakoval a sľúbil to nabudúce prakticky využiť. Ocko sa nakoniec zdal spokojný s vykonanou chlarskou prípravou svojho syna a Bruno sa konečne dostal k dukátovým buchtickám čakajúcim na stole v kuchyni.

Po obede sa šlo ku babke až do nedeľného večera. Potom veľké kúpanie, strihanie nechťov, kontrola tašky do školy, písanie úloh. Bruno zaklamal, že žiacku zabudol v škole. Mamka len mykla plecom, že v prvom týždni aj tak nebývajú žiadne známky. Ocko žartovne pokarhal Bruna za čmáranice v zošitoch a vymazal čo sa dalo, tak ako to robil vždy. Bruno potom počul ako mamke hovorí, že čmáraníc bolo menej ako inokedy a že Bruno sa stáva rozumným chlapcom. Bruno dobre vedel, že dnes vyviazol s čistým štítom iba šťastnou náhodou... Ale už nebudú vôbec žiadne firkanice ani detinské vystrájanie, ako sa sám sebe zaprisahal v piatok po škole. Bruno ockovu predčasnú pochvalu nesklame!

Uff, to bola ale úľava: Aj zbytok večera prešiel pokojne a bez nepríjemných odhalení. Keď piatkové udalosti

vyjdú najavo, Bruno už aspoň nebude zošitovým firkáčom - a to bude o jeden hriech na potrestane menej! Poobede vystískaný od babky, večer pohladkaný od mamky, pochválený od ocka, vyumývaný - do voňavých perín išiel Bruno ako dobrý chlapec. Ako keby sa v piatok nebolo nič dramatické odohralo.

S hlavou vo vankúši si Bruno začal pripravovať plány na ďalší postup. Napríklad, tej truhlici s neznámym symbolom sa celý víkend vôbec nestihol ani trochu venovať. Truhlica sa nachádzala zamknutá v pivnici pána Grosmana - nebude veru ľahké sa tam dostať. Čo má Bruno vymyslieť? To zatiaľ nevedel. A vonku v búťľavom strome čakala tá nešťastná žiacka knižka, na ktorú bude myslieť radšej až zajtra ráno...

KAPITOLA 5

Školské hlásenie

 Žiacku knižku!— vyštekla smerom k Brunovi súdružka učiteľka Dreksnériová v pondelok ráno, ledva vošla do triedy.

Čo teraz? Žiacka bola stále skrytá v bútlavej hruške. Nepodpísaná... Keby ju bol aspoň stihol ráno vybrať zo skrýše, ale nedalo sa... To je môj koniec, pomyslel si Bruno. Keby som sa tak mohol prepadnúť pod zem, zmiznúť...

—Possstaff sa keď s tebou hovorím!

Bruno sa zviechal.

—Chcem vidieť podpisy oboch rodičov!— Dreksnériovej sa začalo vypuľovať ľavé oko. Pohrávala sa s drevenou latou, ktorú používala ako ukazovátka i ako trstenicu. Vypúleným okom prehliadala obe strany palice, akoby tam mala vyrytý nejaký návod na obsluhu.

—Súdružka učiteľka, chcem sa ospravedlniť, lebo som žiacku knižku zabudol.— sotva počuteľne drmolil Bruno svoje ospravedlnenie. Hovoril celou vetou, aby nevyvolal ďalší hnev triednej učiteľky. *'Daj mi nejaký trest a nepýtaj sa ďalej, daj mi nejaký trest a nepýtaj sa ďalej'*, opakoval si pritom celý čas v duchu. Lebo čo ak

by pred celou triedou musel priznať, že žiacku doma vôbec neukázal? Alebo ak sa zamotá do klamstiev o tom, kam sa žiacka podela? Alebo ak s ním Dreksnerka pôjde po vyučovaní rovno za mamkou? Bude musieť alebo klamať, alebo vyzradiť skrýšu. Len to nie, len to nie... Radšej nech ho zbije či nechá po škole, len nech do toho ďalej nevráta. Poobede vyberie žiacku zo skrýše a dnes sa rodičom prizná... *'Daj mi nejaký trest a nepýtaj sa ďalej, daj mi nejaký trest a nepýtaj sa ďalej, daj mi nejaký...'*

—Takže zabudol.— V hlase súdružky Dreksnériovej zaznelo kontrolované sebaovládanie a zároveň akési uspokojenie. —A čo vraveli rodičia?

Bruno chytro rozmýšľal, čo má povedať. Nestihol však ani poriadne začať prvú myšlienku, keď Dreksnériová tresla dreveným ukazovátkom po stole a náhle vstala.

—Ak začujem jedno slovo, neprajte si ma!

Potom si chvíľu Bruna mlčky premeriavala tvrdým pohľadom. Tvárila sa, akoby zvažovala nejaké vysoko odborné postupy pre špeciálne prípady najhorších delikventov. Zvrtla sa a bez slova vypochoďovala z triedy. Dvere ostali pootvorené a bolo počuť slabnúce klopkanie vzdiaľujúcich sa krokov...

Dve minúty bolo v triede hrobové ticho. Počas tretej minúty sa ticho rozvzlykala Slávka Gumajová. Pár chlapcov sa z toho rozosmialo a trieda začala šumieť. Nato sa postavila Karolína Rapáčová a namyslene predniesla:

—Všetci ste ohlaséení!—, čo bola jej obľúbená replika pri riešení akejkoľvek situácie v neprítomnosti učiteľov. Postavila sa k Slávke a hladkala ju po hlave. To všetko s dôležitým výrazom na tvári, akoby práve zachraňovala najvýznamnejšiu vec vesmíru.

—Chchch - k - kk - chchch...— začalo šumieť v školskom rozhlas. Trieda spozornela.

—**Žžžž-jaci!** Chchch - kk - K.— Rozrušený riaditeľov hlas zanikol v zachrapčaní vypnutého reproduktora.

Čo to má znamenať? Ešte nikdy sa nestalo, aby riaditeľ niečo hlásil bez úvodnej hudobnej znelky. A ešte nikdy sa nestalo, aby po prvom slove vypol.

V triede ostalo napäté ticho.

—Chchch - k - chchchchchchchch - k...— po pár minútach začal rozhlas zase popraskávať. Tentoraz už asi bolo všetko v poriadku, lebo sa ozvala typická melódia. Bolo nezlomnou tradíciou, že pred každým školským hlásením sa dvaja vybraní žiaci presúvali do riaditeľne. Tam bol mikrofón a jeden z dvojice musel hrať na klavír a druhý na husle. Bez toho bolo školské hlásenie jednoducho nepredstaviteľné. Znelka sa postupne stišovala a to bolo znamenie, že začína samotný oznam:

—**Žžžž-jaci!** Dnééés sá miééé-ra tří-pež-l'ivosti, **preťala!** To-to-viac-ne-bu-de-me, **tol'erovať!** Ani-ne-bu... Kk - chchch - K.— Hlásenie sa zase prerušilo uprostred slova.

Bol to určite riaditeľov hlas. To sa nedalo pomýliť. Iba on dokázal donekonečna preťahovať prvé slová a záver vety potom hlasno vystreliť tak rýchlo, že sa mu niekedy nedalo dobre porozumieť. Starší žiaci vraveli, že súdruh riaditeľ predtým pracoval ako dedinský traktorista a potom náhle odišiel do výboru národnej moci. Po asi desiatich rokoch v politike mu jedného dňa prideliťi vysokoškolský titul a stal sa rovno riaditeľom ich školy. Vtedy sa údajne začala éra razantných školských

hlásení prednášaných zvučným autoritatívnym hlasom z reproduktorov visiacych v každej triede. Ale prečo sa teraz stále vypínal? A prečo je taký rozrušený? Bude toto hlásenie o Brunovi a jeho príšerných prečinoch proti zákonu? Preto je súdruh riaditeľ taký rozčúlený?

Chchchchch - k - chchchchch, potom opäť znelka... Po niekoľkých ďalších minútach nasledoval tretí pokus o školské hlásenie. Tentoraz hudba hrala neobvykle dlho. Bruno si predstavoval, ako tam vybraný pár žiakov (chlapec a dievča, ktorí z titulu svojej funkcie museli pre istotu chodiť do školy každý deň v pionierskom úbore) poslušne klavíruje a husľuje. Čo sa tam asi odohrávalo? Dostala Dreksnériová hysterický záchvat?

Hudba sa pritlmila.

—Žžžž-**jaci!** Dnes-ka-rá-no-zme-bo-l'i svedkami, neob-vyk-l'ych **udal'osti!** **Závažnych!** Na-na-šej-ško-l'e, **nevidaných!**

Dlhá pauza.

—Žžžž-**jaci!** Ja a-ni ne-do-ka-žem, pokračovať! Ja ne-vjem gde, **začat'!** Bo-l'o to pros-te, **hrozne!**

Dlhá pauza.

—Na-ša su-druž-ka hos-po-dar-ka iš-la dnes, **poschodoch,** a doš-lo u nej, **kurazu!** **K pracovnemu, urazu!!**

Dlhá pauza.

—Pa-ni sud-ruž-ka hos-po-dar-ka sa pro-sim-pek-ne, **pošmykl'a!** Lebo tam bol', pro-sim pek-ne **ano,** bol' tam pro-sim pek-ne, **ano bol'!** **Tám!!**

Dlhá pauza.

Čo to ten riaditeľ spleteá? Nedávalo to zatiaľ žiaden zmysel...

—**Ano**, mu-sim po-ve-dat' bol' tammm, ano. **Exkrement!** Nor-mal'-ny ľudsky, **vykal'!** **Naschodoch!** **Škol'skych!**

Pauza.

—**Pomazane!** **Hneď!**

Pauza.

—**Fuj!**

Pauza.

—Kto to bol', nech sa pri-hl'a-si, **vrjaditeľni!**

Pauza.

Brunovi sa uľavilo. Úúúúúf, nakoniec to vôbec nebolo o ňom. Horšia vec prebila jeho prípad. Mal šťastie.

—Na ta-ke-to ve-ci, sme nebol'i, **zvyknutí!** A-o-pa-ko-va-ňje, **nestpíme!** **Kdetozme?!** **Ktoto bol'?!** To-to a-ni zviera-ta, **nerobia!** **Živočchy!** Aj mač-ka po se-be, **zahrabe!** **Ajpes!**

Pauza.

—Lebo v pri-ro-de sa vy-sky-tu-ju, pri-ro-dze-ne, **pudy!** **Zakľadne!** **Zakony!** **Prirodne!** Kto-re a-si v nek-to-rych ro-di-nach, **chybaju!**

JULION P· T· OKRAM: ZÁHADNÉ MESTO
KNIHA 1

Pauza.

—Nechutne!

Pauza.

—Pri pri-cho-de do-ta-kej do-mac-no-sti voj-de-me do o-by-vač-ky, **ačotamnajdeme!?! Aninemysl'im!**

Pauza.

—V ško-l'e ma-me kras-ne so-cial'ľ'ľ'-ne, **zarjadenia! Pou-živajmeich!**

Bruno si v duchu predstavil tie smrduté školské zácho-dy a nešlo mu to nijako dohromady s pojmom "krásne sociálne zariadenia".

—Kto to **urobil'**, do-sta-ne hy-gie-nic-ke, **potreby**, a svo-ju po-tre-bu zo scho-dov, **odstrani!** Toto predsa ne-mo-že-me žia-dať od pa-ni sud-ruž-ky, **škol'ničky!**

Pauza.

—Našej!

Dlhá pauza.

—Ešte raz o-pa-ku-jem, kto nam to tu, **zanechal'**, ten to bu-de aj, **pratateľ!** Sam! Al'ebo sama! A-l'e-bo **rodiča nech pridu, surodenci!**

Pauza.

—Pratat'! Strykovia! Tety! Budu!

Dlhá pauza.

—Pre-vi-niľ-co-vi ce-la ško-l'a, **trikratfuj!**

Pauza.

—Toľ-ko-to k tej-to t'e-ma-t'i-ke, **stačí!** Pokračujte vo, **vyu-ke!**

—Chchchch...— zašumelo v reproduktore a ozvala sa záverečná znelka.

Trieda začínala živo debatovať o práve vypočutých novinkách. Ozýval sa ne jeden žartík na danú tému a ne zriedka aj hurónsky smiech. Peťo Filigán vybehol pred tabuľu a začal predvádzať šmyky a dopady súdružky hospodárky.

Lenže rozhlas šumel ďalej a neutíchal.

—K - chchch - kk - chchch...

A ozvalo sa:

—A-l'e čo je o-mno-ho **zavažnejšie**, ma-mmme tu eš-te, **horších!**

Pauza.

—**Takych**, kto-rym sa na-ša spo-l'oč-nosť, **nepačí!** **Koľek-tív!** Im tu nie je, **dobré**, oni by chce-l'i a-by sa vra-ti-la, **vojna!** **Toto oni chcú!**

Pauza.

—Do ria-di-teľ-ne sa o-kam-ži-te, **dostavi**, žžžž-jačka **Bo-l'ekova!** **Okamžite!** **Bl'eskom!**

JULION P· T· OKRAM: ZÁHADNÉ MESTO
KNIHA 1

Po druhej záverečnej znelke ostali všetci dosť prekvapení. Niektorí zvedavo pozerali na Bruna. Prečo nazlostený riaditeľ volá jeho sestru??

KAPITOLA 6

Riaditeľský list

*S*údružka učiteľka Dreksnériová sa vrátila do triedy s víťazoslávnym výrazom na tvári. Poznamenala čosi o tom, že pravda zvíťazí. Ďalšie vyučovanie viedla, akoby sa vôbec nič nebolo stalo. Vznášala sa v stave vrcholnej blaženosti.

Brunova sestra Monika bola tým školským hlásením teda riadne prekvapená. Prišla za Brunom hneď cez nasledujúcu prestávku. Porozprávala mu, čo sa udialo po hlásení: V riaditeľni ju čakal vážne sa tváriaci súdruh riaditeľ, a za jeho chrbtom - súdružka Dreksnériová. Monika dostala zalepenú obálku pre rodičov. Nikto jej nič poriadne nevysvetlil, iba Dreksnériová jej s kyslým núteným úsmevom nakázala, že obálku musí ešte dnes odovzdať rodičom priamo do vlastných rúk. Lebo inak sa protispoločenské správanie jej brata bude riešiť na vyšších miestach. A to by ona ozaj úprimne nikomu neželala. V žiadnom prípade by to nikomu neželala.

Vydesený Bruno rozpovedal sestre všetko o minulom piatku. Monika bola o dosť staršia, ôsmačka. Dohodla sa s Brunom, že domov prídu spolu a spolu mamke všetko povedia. Mamka sa vždy menej hnevá ako oc-

ko, a kým ocko príde domov, celá vec už bude trochu predspracovaná. To bude lepšie, ako keby sa mamka začala Bruna vypytovať na školu hneď po príchode domov - a on by sa musel alebo vykrúcať alebo povedať nepríjemnú pravdu a potom sám čeliť výsluchu.

Bruno však ešte musel ísť po svoju skrytú žiacku do tej búrľavej hrušky, ale nechcel pritom riskovať prezradenie skrýše. Monika sľúbila, že bude dávať pozor na okolie, kým tam Bruno polezie. Ale celý plán mal jeden veľký nedostatok: Monika končila školu o dve hodiny neskôr ako Bruno. Čo s tým? Bolo by potrebné vymyslieť nejaký dobrý plán, aby Bruno nemeškal zo školy. Vystrašiť a nahnevať mamku by v tejto situácii bolo ozaj veľmi nerozumné. Hm, lenže Monika ešte nemala urobené všetky úlohy a doháňala to cez prestávky (priznala sa Brunovi). Nemohli sa ani stretnúť a kuť plány cez ďalšie prestávky (ôsmaci mali dvojhodinovku pestovateľských prác v školskej záhrade a potom ešte telesnú a bolo sa treba prezliekať pred ňou i po nej). A vyčesávať sa pol hodiny, pomyslel si ešte Bruno.

Vymysleli to teda napochytro tak, že Bruno príde domov a povie, že Monike sa vysypal perečník do kanála. Že jej preto musí doniesť náhradné veci, a potom že chce pomôcť školníčke pri vyťahovaní jej vecí z kanála. Tak sa vyhne mamkiným otázkam o škole a počká vonku na Moniku. Monika mu pre istotu dala jedno svoje pokazené pero (musela preňho chytro utekať do svojej triedy, len jej tak dreváky trieskali po schodoch; Bruno sa až zahanbil, že aká je preňho obetavá, zatiaľ čo on jej pred chvíľou v duchu zazlieval to jej česanie). To pero bola poistka pre prípad, žeby ich trik z nejakého dôvodu nevyšiel a Bruno by z dajakého kanála ozaj musel niečo dôveryhodné vyťahovať. Ved' čo keby sa mamka rozhodla ísť s Brunom? Alebo keby

zavolala do školy?

Plán celkom dobre vyšiel. Cestou zo školy Bruno hodil pokazené pero do kanála pri školskej záhrade. Potom trochu ponáľahoval čas, aby domov neprišiel zbytočne skoro. Dal si tiež záležať, aby sa dobre zadýchčal pri vybiehaní po schodoch. Keď mamka otvorila dvere, rozdychaný Bruno ju skoro zvalil na zem letiacou školskou taškou (ktorú chcel hodiť na zem v predsieni).

Mamka vyzerala dosť udivená Brunovým príbehom, ale pohľad na jej zadýchaného školáka ju asi presvedčil. *'Aké milé, že si súrodenci takto oduševnene pomáhajú!'* - asi takéto voľačo sa zračilo v mamkiných očiach. Bruna pichla vnútorná výčitka. V tej chvíľke si zaumienil, že odteraz bude robiť mamke radosť samými naozajstnými vecami, aby si takýto obdiv zaslúžil niečím skutočným a nie výmyslom.

Mamka dačo dovárala a musela ísť nazad ku šporáku, a to bolo asi ďalšie šťastie. Bruno teda nemusel sadieť ku stolu a ihneď obedovať (pri obede hrozilo najviac otázok). A nevyzeralo ani, že by mamka chcela momentálne odhodiť zásteru a ísť s Brunom prehľadávať kanály, alebo že by sa chystala telefonovať školníčke. Bruno chytrou frngol k Monikinmu stolíku po "náhradné" pero a zmizol z domu skôr, ako mohlo dôjsť k prípadnej hlbšej diskusii.

Vonku bolo príjemne teplo a slnko občas vykukovalo spoza bielych mráčikov na modrej oblohe. Po chodníku sa pomaličky vliekla stará pani Pirniková. V jednej ruke sieťka s pollitrom mlieka, v druhej ruke ďalšia sieťka so štvrtkou masla. Zastala uprostred chodníka a strnulo odpočívala. Ústa mala otvorené a tak dýchala. Bruno rozhodne nechcel skončiť v polhodinovom roz-

hovore s touto dobre známou dôchodkyňou, ktorá by mu mohla prekaziť všetky plány. Rád by jej bol doprial obveselenie, lebo ona sa veľmi rada pristavovala na rozhovor (a Bruno mal dojem, že to bola asi starenkina hlavná životná radosť). Ale dnes sa jej musí za každú cenu vyhnúť. Preto širokým oblúkom obišiel parčík so starou tetkou a poza garáže prekĺzol na opustenú stavbu hneď vedľa. Veľký oplotený pozemok, na ktorom sa asi dvakrát ročne vyskytovali robotníci, mu často poskytoval chránené útočisko.

Bruno zabíjal čas pozorovaním mravcov a chrobákov. Paličkou sa snažil vyšpirkať, kam vedú dierky vyvŕtané do zeme, a zistiť že čo tam žije. Ale chodbičky išli príliš hlboko a nezistil nič. Sledoval pritom svoje hodinky aj hodiny na neďalekej veži, aby nezmeškal Moniku. Bez problémov spolu vyzdvihli žiacku knižku z bütľavého stromu.

Doma najprv všetko vysvetlili mamke. Keď prišiel ocko z práce, Bruno dostal papier a musel nakresliť ten symbol, ktorý vyvolával toľké rozčúlenie. Listom, ktorý súdruh riaditeľ poslal po Monike, boli obaja rodičia predvolaní do školy! Museli si teda všetko vopred presne ujasniť.

Rodičia sa dobre pamätali, ako dedo Brunovej bývalej spolužiačky zo škôlky, pán Grosman, zobral cez prázdniny Bruna do svojej pivnice, že sú tam nejaké veci po Brunovom starom otcovi. Viackrát sa tam chceli ísť pozrieť aj rodičia, ale ešte na to nemali čas. Bruno odvtedy často rozprával o akejsi starej truhlici, na ktorej videl nejaký krásny erb. A to bol presne ten znak, ktorý sa neskôr Bruno snažil nakresliť ako ilustráciu do školského zošita, keď mali písať sloh.

Bruno podal papier ockovi. Ako sa na tú skicu rodičia pozerali, tak sa pozerali, nič im to nehovorilo. Bolo to akýsi krížik v neúplnom štvorci, alebo možno hranaté S preškrtnuté čiarou. Monika povedala, že ak nezistia skutočný význam, mohlo by sa to stať novým znakom súdruha riaditeľa, lebo on má takú kockatú hlavu. Mamka ju napomenula štuchnutím medzi lopatky (ale pery jej krivilo od potlačovaného úsmevu). Ocko Bruno obracal, či to nemohol byť hákový kríž, ale to Bruno zamietol. Poznal predsa fašistický znak a určite by ho nekreslil do zošita ako krásny prázdninový zážitok! To je predsa jasné!

Všetci boli bezradní. Ocko nakoniec rozhodol, že sa na tú truhlicu musia s mamkou osobne pozrieť. Musia to stihnúť skôr, ako pôjdu na výsluch do školy. Počas celých správ v telke sa ocko čudoval, že nikdy nepočul nič o žiadnej truhlici svojho nebohého otca. Určite vraj musí ísť o nejaký omyl. Nikto v ten večer ešte netušil, ako veľmi sa ocko mýlil.

KAPITOLA 7

Záhadná truhlica

Ocko našiel číslo pána Grosmana v telefónnom zozname a vytočil.

—'mbrý večer prajem, tu je Bolek, otec Bruna Boleka...

Hovor netrval dlho. Pán Grosman hneď vedel, o koho ide. Áno, áno, pravdaže, dobre sa pamätal. Ale sa práve necítil dobre a musí ísť do nemocnice. Bolekovci však môžu prísť zajtra večer o siedmej a pozrieť sa do pivnice. Samozrejme, samozrejme. Sprevádzať ich bude jeho nevesta, žena jeho staršieho syna. Všetko im ukáže. Po Brunovom dedovi tam ostalo viacero vecí, nielen truhlica. Treba to všetko pozrieť a vytrieďiť potrebné a nepotrebné. A bol by rád, keby si to Bolekovci všetko zobrali.

Na druhý deň večer sa Bruno musel vyumývať ako ráno pred školou a mamka mu namastila tvár voňavým krémom značky *Maruša*. Mohli ísť. Včera zvedavá Monika však dnes stratila záujem o "prehliadku voľakej pivnice", ako to nazvala, lebo jej mala volať kamarátka - a pre istotu sa zavrela do záchodu. Ocko nástojil, že toto je vážna vec a že pôjdu všetci. Zo záchodu sa ozvala hláška, že vážna je len pošahanosť Drek-

snérievej. A Monika že nebude tancovať podľa Drek-snerkinej strelenej hlavy, ale ocko že kľudne môže, ak mu to robí dobre alebo ak tú ženskú tak veľmi obdivuje.

Ocko sa ledva ovládol a bezmocne prešľapoval pred umakartovými dverami umakartovej záchodovej kabínky. Chvíľu to vyzeralo, že tie plastové dvierka zlostne vylomí. Bruno si už v duchu živo predstavoval vzniknutý otvor a za ním prekvapenú Moniku prevesenú cez záchodovú misu. Ale ocko si to asi lepšie premyslel a dramatická zábava sa nakoniec nekonala. Poučený z minulosti, radšej zmenil tón skôr ako by jeho dcéra stihla prejsť od lakonického odvrávania do vážneho odpapuľovania. Začal teda zmeneným hlasom vymenúvať všetky obvyklé zákazy počas neprítomnosti rodičov, ako: Nevykláňať sa z okna, neotvárať cudzím ľuďom, nesiahat' na elektrické poistky, nerozoberať vysávač (päťročná Monika ho raz pokazila), nezapínať cirkulárku čo je skrytá pod posteľou (to ocko prízvukoval vždy a každému), a tak ďalej. V záchode nastalo ticho a po niekoľkých ockových vetách sa ozvalo iba spláchnutie, ktoré jeho monológ prehlušilo. Začínalo to už vyzerat' tak, že ku náhlejšej demolácii dvierok predsalen dôjde. Ale mamka chytila ocka pod rameno.

—Monika, počula si ocka a vieš čo máš robiť, my už teda odchádzame. Ahojko!

Vzduch vonku nádherne voňal. Bol teplý podvečer a stále trvalo letné počasie. Začínalo sa ozývať večerné cvrlikanie osamelého cvrčka. Rodinka Bolekových zamierila ku starým domom obďaleč, kde býval pán Grosman. Z tmavých pivničných okienok nad úrovňou chodníka občas zavanul tajomný zemitý pach. Z jedného rozbitého okienka sa ladne vystrčila chlpatá labka a zamrzla asi centimeter nad chodníkom. Pruhovaná

mačka veľkými očami nehybne sledovala približujúcu sa rodinu. Keď podišli bližšie, labka sa spätným pohybom chytro vtiahla dnu a lampášovité oči razom zmizli v pivničnej tme.

Vchod číslo 19 starého trojposchodového domu na rohu ulíc Primaverská a Padanová mal drevené dvojkrídlové dvere. Do brány viedol jeden ošúchaný schodík z lešteného zrnitého betónu. Ocko stlačil čierny vypínač a kdesi v suteréne to pri rozsvietení žiarovky tupo kleplo. Ledva vyšli jedny schody, keď sa ozvalo mäkké šťuknutie, svetlo zhaslo a oni ostali v tme na medziposchodí. Ocko sa vyšmátral na najbližšie podlažie a nahmatal tam ďalší vypínač. Zdola sa zase rozľahlo tupé klepnutie a chvíľu bolo opäť svetlo na zvládnutie ďalšieho schodiska.

Byt pána Grosmana bol na druhom poschodí. Boli potrebné dve zazvonenia a trvalo celých dvanásť "klopšťuk" cyklov chodbového osvetlenia (ocko šťukal vypínačom, mamka zvonila pri dverách), kým sa ozvalo zaštrkotanie kľúčov v zámku.

Otvorila im kyslo sa tváriaca mladá blondína, ktorá ich nechala čakať pred dverami ďalších asi štyridsať klopšťukových cyklov - mamka vymenila ocka pri vypínaní a stále zapínala svetlo. Ocko stál pri dverách bytu, pripravený ako hlavný jednatel'.

—Ja neviem čo vám svokor nasľuboval, ale my tu nie sme centrálné skladisko.— drmolila blondína, keď konečne vyšla z bytu. —Ja tu nebudem robiť ani vrátničku, ani poskoka. To svet nevidel, o siedmej večer prekutrávať pivnice s cudzími ľuďmi...!

Ocko vzal mamku pod rameno. Brunovi dal ruku na

vrch hlavy a nasmeroval ho tak, aby kráčal až za rodičmi. Všetci mlčky nasledovali namosúrenú blondínu dolu schodmi. Založila si topánky s takými vysokými podpätkami, že musela schádzať bokom. Divoko fučala, jednou rukou si nadvihovala lesklý župan a druhou šmátrala po zábradlí. Nevedela sa ho dobre chytiť kvôli kľúčom nastoknutým na prste, na ktorých bol pripevnený ešte aj liščí chvost. Bruno uvažoval, že topánky sa jej tak hrozivo kolísali na tých ihlovitých bodákoch, že každú chvíľu hrozilo, že zo schodov jednoducho spadne.

Bruno musel niekoľkokrát vybehnúť nazad hore a zapnúť svetlo, lebo madam zaberala celú šírku schodiska a potme sa vždy jednoducho zastavila a bez slova ostala stáť. Na prvom poschodí začala zápästím mlátiť po vypínači, kľúče pritom plieskali o stenu. Asi na pätnásty pokus sa svetlo zaplo.

—To je neslýchané, priviesť si dámu do takéhoto baráku! Vraj 'Malá Praha'... Kde som mala rozum, keď som si brala to nemehlo?!

Bruno pre istotu ostal zažínať svetlo a nafunená blondína pokračovala v nemotornom zostupe, mlčky nasledovaná Brunovými rodičmi (s pomerne veľkým bezpečnostným odstupom).

Svetlo v pivnici malo obyčajný vypínač, čiže sa samo nevypínalo. To prinieslo chvíľku pokoja, ktorá však netrvala dlho. Blondína totiž nedokázala otočiť kľúčom v zámke, členky sa jej pri námahe prehýbali do všetkých smerov. Po treťom pokuse nasledovalo búchanie pästou po pivničných dverách a nakoniec šmarenie kľúčov o zem. Potom zamerala najedovaný pohľad na Bruna:

—Čo pozeráš?! Aký si ty gavalier?! Okamžite dvihni

tie kľúče!

Kľúče zodvihol ocko a podišiel ku starým dreveným dverám. —Dovolíte, pani... uhm... Grosmanová?

Blondína struhla ďalšiu kyslú tvár. —Áno, Grosmanová. Vy nechodíte do divadla, že sa musíte pýtať?

—Mm, no... Úprimne, my máme radšej kino. To viete, s deťmi a tak... Tak teda, teší ma, ja som Bolek...

—Už ste vraveli hore.— odvetila a mdlo natrčila ruku s prstami ovisnutými nadol. Ocko sa musel vykrútiť a trochu zohnúť, aby jej mohol potriasť rukou. Mamka to isté, skoro jej spadla kabelka ako sa musela prikrčiť.

—Teší ma, Boleková...

—Podme už vybaviť tie rárohy...— zavelila kyslo blondína.

Ocko podišiel ku dverám, zastrčil kľúč a pokúšal sa otočiť. Nešlo to. Skúsil kľučku, dvere sa poľahky otvorili.

—Aha, veď nebolo zamknuté.

Odpoveďou mu bola ďalšia kyslá tvár.

Ocko teda roztvoril dvere úplne. Dnu sa svietilo.

—Jaj, veď sú tu dajakí chlapci.— usmial sa ocko.

—Majstrujete, chlapci? Prepáčte za vyrušenie.

Chlapci len pozdravili a nič nehovorili. Určite museli byť zaskočení vypočutou scénou a tým mlátením po dverách.

—Pomôžem vám nejako, mládenci?

—My... My sa len pozeráme. Lebo chceme mať klubovňu, ale...

Vetu nestihol dokončiť, pretože zvuk preťalo kvílivé pišťanie: —Ááááale okamžite sa practe preč! Necháš

to?! Všetko polož na zem, aaa vypadni! Tu nie je žiadna klubovňa!— jačala blondína.

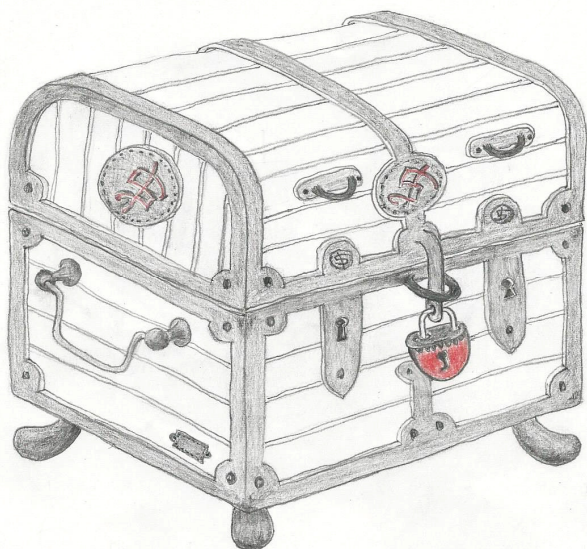
Chlapci vychádzali a vo dverách dostali obidvaja od blondíny šupu kľúčmi po hlave. —Už nech vás tu nevidím!

Jedného z chlapcov Bruno poznal z videnia. Nevedel jeho meno, ale chodili do rovnakej školy. Druhého vôbec nepoznal.

Keď s blondínou a rodičmi vošli do pivničnej miestnosti, Bruno si všimol kartónovú škatuľu položenú v kúte. Boli v nej nejaké knihy, balíček sedmových kariet, asi štyridsať hokejových pukov, brankárska rukavica, voľajaká elektrická stavebnica, a tri bedmintonové rakety. Brunovi pripadalo nespravodlivé a smutné, že tí chlapci boli tak bezcitne vystrnadení uprostred svojej hry.

Blondína ukázala na jednu z pivníc: —Otvorte si to.

Do pivnice sa takmer nedalo vojsť, taká bola zaprataná. Truhlica stála presne tam, kde si to Bruno pamätal: za zaprášeným demižónom pri dverách.

Kým blondína tirádovala rodičom o zapratanosti pivnice, Bruno si čupol a prezeral si ten znak. Nie, nemýlil sa, dobre si ho pamätal. Skúsil chytro nadvihnúť vrchnák. Truhlica bola zamknutá klatkou, ale nakoniec sa mu to ťažké veko podarilo odškeriť na malú škárku. Prikrčil sa a vytočil hlavu, aby mohol aspoň jedným okom nakuknúť dnu. Bruno nemohol uveriť vlastným očiam (teda jednému oku): vnútri truhlice videl slabučké modrozelené svetlo!

Už-už chcel rozrušene vyskočiť a pritiahnuť ocka, ale keď sa otočil a zbadal nasupenú tvár blondíny, zháčil sa. Radšej sa ešte raz presvedčí, či dobre videl. Kľakol si na kolená a oboma rukami nadvihoval vrchnák. Tentoraz oboma očami prekukoval cez úzku škáru. Bolo tam niečo! Nevidel čo, lebo to asi bolo hlboko, ale to modrozelené svetlo bolo neodškriepiteľné! Bledé, slabé, nejasného odtieňa, ale niečo tam celkom určite svietilo!

—Čo tam vystrájaš?!— zakvílil blondínin hlas. —Nič nechytaj a okamžite pod' von!

Bruno radšej počúvol.

—Pozrite sa čo je vaše. S ničím sa nebude hýbať kým sa svokor nevráti, ale aspoň mi povedzte odhad že koľko vám potrvá vypratanie.

—My vlastne nevieme, vedeli sme len o truhlici. Ostatné nám nič nehovorí.— povedala mamka a ocko prikyvoval.

—Môžem?— zapojil sa ocko a ukázal smerom do pivnice. Blondína neochotne zaváhala a nakoniec kyslo prikývla. Ocko vošiel dnu. Chvíľu sa rozhliadal po všetkých čarohoch a potom sa sústredil na truhlicu. Ohmatal znak, skúsil nadvihnúť veko. Blondína oči-

vidne trpela, ale nič nevravela. Ocko vytiahol foták.

—Môžeme si naše veci odpotiť?

—Ešte to tak...! Nič sa tu fotiť nebude!— podráždene reagovala blondína.

Ocko pokrčil plecami a ešte raz si poobzeral truhlicu. Potom kývol mamke a vyšiel von, aby jej uvoľnil miesto. Mamka išla dnu a bezradne sa obzerala. Bruno sa pretisol k nej a prstom ukázal na znak na truhlici.

—Aha, mamka, a pozri sa n-...

—Nič sa nebude babrať!— zajačala blondína.

Bruno chytro premýšľal, čo robiť. Keby vytiahol ceruzku a začal by šúchať tuhu o papier nacapený na truhlicu (ako pôvodne plánoval), blondína by istotne vyskočila z kože. Alebo by mu rovno lupla jednu po hlave... Ale dostal nápad. Vo vrecku mal žuvačky. Nevytiahol ich von, aby nevzbudil pozornosť. Potajomky vo vrecku rozdegvil obal a jednu žuvačku naslepo vylúpol. Staniolový papierik vo vrecku vyrovnal a v ruke ho schoval za chrbát. Za chrbtom nahmatál kovanie so znakom a prstami tlačil postupne po celej ploche priloženého papierika. Cítil, ako sa reliéf znaku pretláča na žuvačkový papierik. V duchu jasal. Bude mať dôkaz!

—Ondřík, nebola tá skriňa na vašich starých fotkách?— mamka ukazovala kdesi za harampádie v pivnici.

—Ktorá?

—Tam, aha, tá vyrezávaná. Takú som vždy chcela na posteľné a uteráky. Ako bielizník, vravela som ti.

—Hm, možno je to naše. Ale nepamätám si ju.

—Debatovať budete so svokrom.— neprívetivo zasiahla blondína. —Ja som myslela, že viete čo je vaše. Ja tu nemám na starosti bazár a nemám čas na vaše uteráky. Podme.

Všetci boli radi, že návšteva skončila. Až na ulicu bolo počuť, ako blondínine opätky klopú o schody. Medzičasom sa rozcvrlikalo mnoho cvrčkov. Obloha už bola tmavá, ale posledné stopy slnečného ozónu stále prevoniavali vlažný vzduch. Pruhovaná mačka sa vylizovala pri lavičke.

Bruno ukázal rodičom žuvačkový papierik s otlačeným znakom a ocko ho celou cestou chválil za vynaliezavosť. Mamka sa hrdo usmievala a pohladkala Bruna po hlave. Ale neverili mu, že v truhlici sa svietilo. Ocko vysvetľoval, že každé baterky by sa už dávno vybili. A že hladké drevo môže odrážať svetlo a vznikne optický klam. Síce menej ako zrkadlo, ale predsa odráža. Doma obuvákom vyleštil malú plôšku na drevenom vešiaku zo skrine a podržal nad ňou zápalku. Naozaj sa od vešiaka odleskovala. Potom ocko povedal, že Bruno dnes preukázal lepši rozum ako polovica vysokoškolsky vzdelaných kolegov v jeho robote. A že ten odkopírovaný znak z truhlice zachovajú natrvalo. Na Brunov papierik nakvapkal olej a vatou ho jemne rozotrel.

—Budeme v tom alobalíku niečo piecť?— zvedavo sa opýtal Bruno.

—Uvidíš. Počkaj chvíľku.— povedal ocko s tajnostkárskym úsmevom. —Niečo zaujímavejšie.

Potom ocko rozrobil trošku sádry na jemnú kašičku a nalial ju na omastený papierik. Vysvetlil Brunovi, že sádra stvrdne a okopíruje tvar preliačieniny. Olej je na to, aby sa sádra a staniol navzájom nezlepili. Takto podobne snímajú stopy zločincov detektívi. Ale blato alebo sypký piesok by sa im zle omasťovali olejom, takže niekedy do stôp striekajú najprv lak na vlasy alebo niečo podobné. Po chvíľke ocko pokynul Brunovi, aby sa

dotkol sádry. Biela hmota bola mokrá a veľmi teplá. Ocko vysvetlil, že pri niektorých procesoch, ako napríklad pri tvrdnutí sádry, sa uvoľňuje chemická energia. Keď sádra vytvrdla, ocko vyklopil odliatok Brunovi na ruku. Truhlica bola obitá a znak bol preto trochu poškodený. Ani ten žuvačkový papierik nebol ideálnym nástrojom na kopírovanie starodávnych reliéfov. Jasne však bolo vidno, že to nebol nijaký hákový kríž ani nič neslušné. Vyzeralo to takto:

Ale ocko ani teraz nevedel zistiť, čo to znamená, a ani mamka. Avšak nikomu to nič zlé nepripomínalo.

Rodičia uložili súrodencov spať do jedinej izby (obývačky) ich malého panelákového bytu. Oni sami sa uložili na rozťahovaciu pohovku v kuchyni. Keď svetlo za vzorovaným sklom spojovacích dverí zhaslo, Monika vážne prehlásila, že ona ten truhlicový symbol pozná. Vraj je to tajný znak *Spolku najmúdrejších*, kam chodí ocko na výcvik. Chichotali sa na tom pod paplónmi a rozvíjali teórie, že v tej truhle dedo zanechal ockovi členský preukaz a príručku pre najmúdrejších. Totiž, keď bol ocko na nevydržanie s napomínaním alebo keď musel mať vo všetkom pravdu, Monika ho dopaľovala hláškami, že či ich to učili v spolku najmúdrejších (žiaden taký spolok samozrejme neexistoval, bol to len Monikin uštipačný výmysel).

Po druhom rodičovskom napomenutí museli prestať smieškovať a museli byť ticho, lebo už aj mamka vyzerala nazlostená. Bruno ešte uvažoval, že keď im tú truhlicu pán Grosman naozaj dá, ukáže sa aj pravda o tom svetielkovaní vo vnútri... Viac si už nepamätal, le-

JULION P· T· OKRAM: ZÁHADNÉ MESTO
KNIHA 1

bo pri týchto vzrušujúcich myšlienkach zaspal.

KAPITOLA 8

Výsluch v riaditeľni

Ako stálo v riaditeľskom liste, na druhý deň museli ocko aj mamka prísť do školy na siedmu ráno, aj s Brunom. Po pol siedmej už všetci traja kráčali po chodníku. Čo náhoda nechcela, oproti nim šla stará pani Pirniková. Vracala sa z obchodu s jedným citrónom v sieťovke.

—Ajajaj, jaky pekny rodynka.

—Dobré ráno, -'bré ráno, -'ráno.— pozdravili všetci naraz.

—Dobry rano. Jak to vzorne šykuju mladeš do školy. Tak to ma byt. Aspon nevystrajaju. Ale ja toho fešaka poznam. Dobry chlapec čo hrušku nema on. Už ste mu hrušku kupyly?

—Brunko má všetko čo potrebuje.

—Tááák to je vyborne. Peknyj rodyna, zaklad spolocnosti. Hop ale počkajte, čo tak skoro ydete? Ved chlapec sam chody na osmu, a teraz sedma ešte neny je, ja rano vydym ho stale.

—Ponáhľame sa, teta. Dovidenia.

—Dovydena.— A stará pani ostala stát s otvorenými ústami a rozmýšľala.

Sotva urobili pár krokov, ozvalo sa pridusené volanie:

—Halo.

Len Bruno sa obzrel, rodičia pokračovali.

—Halo, mladý par. Mladý par rodyčovsky, počkajte. Pre matyčku Zem počkajte!

Už sa aj ľudia začínali obzerat'. Bolo to trochu trápne, starú babku len tak ignorovať, a ona volala čoraz hlasnejšie.

—Halo! Halo! Rodyčovsky par!

Rodičia sa obzreli a stará pani sa pohla k nim.

—Pryďte sem, mladý par. Velmy doležitý vec chcem opytat. Neydete vy na koberec dyrektorsky?

Mamka s ockom sa na seba pozreli.

—Svety trojca, to vy ste. Čo ych syn fašystycky je.

Rodičia zneisteli. Na tvárach sa im zračili otázky. Odkiaľ to tá stará pani vie? O čo sa tu jedná?

—Ja som yhned vedela že dačo neny košer. Jag vas zbadala, yhned yntuycyja. Ste to vy. Hejže?

—No, ideme ku riaditeľovi, to áno, ale kvôli slohovej práci.

—Ja vym. Ja šetko vydym. To tye Dreksnery robyja. Ona muža ma na vybore. Krajsky vybor, velky papalaš. Ja šetko vym. Ja v komysygy sedym s nymy. Jaj matyčka Zemla gulata, všehomyr zo zvezdamy, to neny možny že tento chlapec je reaktyvny syla. Ja poznam ho, vydym každý den. Pyonyr vyborny, po chodnyku chody a ne po travnykoch.

Bruno mal pocit, že chodíeva po tráve a lezie po stromoch veľmi často, a preto bol zarazený touto chválou. A ani pionierom ešte nebol...

—Ony polycyju na vas nachystaly. Tajnych. Sudruch dostane velky medajlu a ona bude dyrektorka školy.

Oprela sa o palicu a stíšila hlas.

—Počúvajte sem, dobrý ludy, neodporujte ym. Ale any nyč nepryznavajte. Pokorny musyte byt. Šéétko musyte slubyt. Ony velmy potrebuju nejaky prypad a vy do rany pryšly. Plany neplny polycyja. Malo zlodejy vyskytuju, neny čo kradnuty, všetko je ukradnuty už v teto republyce. Malo nepryately naroda chytenych. Kebych vas nepoznala, nehovorym. Ale toto je omylny prypad. Nech kontrarevolucyju lapaju, a ne pyonyry z mojej ulycy. Ja svoju ulycu ochranym! O ktorej mate štacyju?

—Prosím?— opýtal sa ocko.

—No o ktorej vam to začyna u dyrektora.

—O siedmej.

—Maryška skakava, šetky palce držym. Šetky palce držym. Musym v nogu prydaty lebo okupat nestyham...— a šuchtavo sa náhlila preč bez pozdravu či obzretia.

Mamke sa podlamovali kolená. Sadli si na lavičku a Brunovi ocko nakázal, aby u riaditeľa nič nehovoril. Iba ocko bude hovoriť. Starej tete určite trochu haraší a motá v jednej myšlienke políciu s kúpaním. Ale odkiaľ by vedela o ich predvolaní a o Dreksnériovej? Možno má stará pani v niečom pravdu a preto musia byť dnes opatrní.

Tapacírované dvere na riaditeľni mali kovovú zárubňu, ktorá bola zamurovaná nakrivo. Čierna farba bola poobtlkaná a prerážali ňou hrdzavé fláky. Po stranách bolo vidno ťahy štetcom v rôznych farbách, najvrchnejšie vrstvy boli rovnako sfarbené ako okolitá stena. Namieisto kľučky bola osadená sivá plochá hliníková guľa. Kovanie vyzeralo vylingané a trochu ovísalo nadol. Zárubňa vedľa zámku bola úplne otlčená od kľúčov a dvere pod zámkom boli ošúchané až po holé drevo.

Červená koženka s frkanicami od farieb bola popribíjaná veľkými cvokmi s polguľovitými hlavičkami a nadúvala sa do nepravidelných vankúšov. Niektoré cvočky kde-tu chýbali, iné boli nahradené pripínačkami alebo vrazenými zošívачkovými sponami.

Čakali už aspoň štvrt' hodiny. Päť minút po siedmej sa ocko rozhodol, že zaklope. Na mäkký koženkový tapacír sa klopať nedalo, tak sa snažil klopať na hliníkovú slepú kľučku. Tá bola vykývaná a uhýbala mu spod prsta. Ockove úsilie bolo márne a nedarilo sa mu spôsobiť nijaký silnejší zvuk, skôr to bolo iba hrkotanie uvoľnenej dverovej súčiastky. Preto ocko vybral svoje kľúče a ťukal nimi po zárubni.

Dvere sa otvorili a stál v nich sám súdruh riaditeľ. Bol o hlavu nižší dokonca aj od mamky. V pásikovanom hranatom saku s rovnako pásikovanými nohavicami vyzeral skoro ako v pyžame. Čiernu kučeravú hlavu mal kockatú a čierne bokombrady mu išli až po sánku. Tam ich mal naspodku zastrihnuté dorovna. Na Bruna vždy pôsobil ako nejaký hranatý piadirobot, a dnes ráno bol tento dojem ešte silnejší.

—Česť praci, sudruch, otecko. Česť praci, sruška, mamička.— vítal ich súdruh riaditeľ.

—Česť práci.— odzdravil Bruno i jeho rodičia. Bruno ešte vykonal aj desaťkrokové ručné zasalutovanie, ktoré bolo predpísané pre mladších žiakov ako príprava na neskoršie zvládnutie pionierskeho pozdravu.

—Neboli ste, dochvilni, ale ani sudruška triedna učiteľka ešte, neprišla. Ale budme veľkorysi, nebudeme z toho robiť, problémy. Predstavíme sa, ja som, Mľynarič. El'emir, Mľynarič. Sudruch.

—Bolek. Teší ma.

—Boleková.

—Aj mňa, teši. A toto je naš, vinik!

—Súдруh riaditeľ, myslím že je trochu predčasné hovoriť o vine...— začal ocko opatrne.

—Aľe jasneže, vyšetrim. Najprv. Objektívne. To. Všetko. Prosim, suruch suruška, nech sa pači.— a ukázal na gauč zakrytý chlpatou dekou.

—Kym pride sudruška, triedna, vybavme aspoň nektore doľežite, veci. Sudruch Boľek, musím sa opytať, vy ste, mmm, no, stééé..., ste v strane? Našej. Ľebo to sme nevedeľi zistiť zo zaznamov. Našich. Teda, é, vašich. Teda, ne vašich že vašich, aľľe našich vašich, ergo, respekti...

—Súдруh riaditeľ, to myslíte vážne túto otázku? To sme sem prišli riešiť moju politickú dráhu?

—Mmmm, aľe nuššš... eee, určite chapete, sudruch Boľek, že je doľľľežite vedieť, či jedname so spoločensky, teda, viete..., s uvedomeľymi sudruhmi! Aľebo zos inymi! Neuvedomeľymi. To inakše jedname. Sprrra-vodľivo, aľe inak musíme pristupovať! K takym!

—A ktorú stranu máte na mysli, súдруh riaditeľ?

—Aľe no tak, sudruch... Predsa stranu mame ľen, jednu. Našu. Všakano. Stranu. Mame. A-to-je-strana, presne povedane, poľiticka! Predsa!

—Pokiaľ viem, súдруh riaditeľ, v našom štáte sú štyri politické strany.

Súдруh riaditeľ zbledol a začal sa hrabať v šuflíkoch. Nenašiel čo hľadal. Prešiel ku knihovničke a prstom prechádzal po chrbtach kníh. Jednu nakoniec vybral a začal v nej listovať.

—Veľmi, spravne, sudruch, Boľek. Aľe o tych stranach sa, nehovori. Nahľas. Nemaju veducu, tuto, uľohu. V spoločnosti. Ľe strany. Ine.

—Tak je ako vravíte, súдруh riaditeľ.

—Vidim, že mate hl'hl'hl'boke, poľiticke vedomosti. Výý... Stéé... Sudruh Boľek, vy ste, mmm, v štatnej, ved' viete, no - v službe?

—Každý slúžime tomuto štátu, súdruh riaditeľ. Dá sa inak?

—Ved'..., ano. Služime! Praci, česť! Všetkým, pracujúcim, sudruhom! Česť! A sudruškam! Prepačte, telefón. Musim, volať. Telefonom. Číslo. Poradiť. Pardon. Číslo.— A prešiel do vedľajšej miestnosti.

Mamka stisla ockovi ruky vo svojich dlaniach a prosila ho, aby neprovokoval. Ocko žmurkol na Bruna aj na mamku, že nech sa nič neboja. Bruno nič hrozné neurobil, a to sa jasne musí ukázať. A o tom sa treba baviť, nie robiť politické previerky, šepkal im ocko.

Súdruh riaditeľ sa vrátil spotený, úplne mokrý.

—Sudruh Boľek, pristupime kuu..., pristupime k..., k, veci. Aj Boľekova, sudruška. Važnej. Veci. Mamička. Ako istee..., viete, váš syn..., poburil. Miesta. Najvyššie. Sudruhov. Potomok. Vaš. Aj váš.

—Nevieme, súdruh riaditeľ.

Súdruh riaditeľ si vreckovkou utieral tvár. —Ale no tak! Bola poznámka v žjacej knižke! Aj ľist!

Súdruh riaditeľ sa snažil nadobudnúť prevahu v diskusii. Nadýchol sa, vystrel sa, a s plnou vážnosťou predniesol:

—Váš syn, kresľil!

—Áno? A to trápi najvyššie miesta?

—Ano! Veľmi trapi! Aj našu, trapi, škol'u!

—Tak... Tak, hmm, to sa teda úprimne ospravedľujeme. To bude asi jeho veku veľmi neprimerané, však? Také detské kreslenie, to bude veru asi vážna vec...— nedal sa ocko.

—Ano! Teda, ne! Vlastne, ano! Tedaá...

—Dobre, opýtam sa vás inak, súdruh riaditeľ. Mám tomu rozumieť tak, že kvôli každej žiackej kresbe predvolávate rodičov na siedmu ráno?

—Ano, sudruch! Važeny! Predvoľavame! Aj naaa..., piatu! Štvrtu! Rano! Všetko môžeme! Treťu! Teto veci, rrrrješime! Razne!

—Súdružka manželka,— ocko ironicky predstieral veľkú vážnosť a obrátil sa na mamku: —všimli ste si pred dverami riaditeľne tie zástupy súdruhov rodičov všetkých detí, ktoré si minulý týždeň dovolili kresliť? Alebo žeby čakali na riešenie, povedzme, takých čo ja viem, napríklad hygienických problémov v tejto škole? Špeciálne, čo sa týka protišmykových opatrení?

Bruno si spomenul na školské hlásenie o pošmyknutí súdružky hospodárky a bol zvedavý, ako súdruh riaditeľ zareaguje.

Aj Monika by bola na svojho ocka v tejto chvíli hrdá. Škoda, že tu nebola a nemohla to vidieť. Takto rýchlo ani ona nedokázala svojho protidiskutéra rozhodiť. Bruno teraz videl, po kom túto schopnosť asi mohla zdediť...

Zakrslý mužik v páskovanom saku sa prestal ovládať. Rozčúlene sa oboma rukami zaprel do svojho riaditeľského stola, a v predklone kričal na ocka:

—Nevytačajte! Dob-re vje-te že čo váš syn, kresl'il, je **nenormal'ne!**

Spotený súdruh riaditeľ si ovreckovkoval krk.

—Odvadzate, ťemu! Rozhovoru! Vykrucate! Ako nejaky, kapital'ista! Naschval'l'l'l', uhybate! Jááá som tuto vec, chcel' rješiť, objektívne! Jááá som chcel'l'l' byť, zhovjevavy! Len ňňnejaky, maľy trest! Vystraha! ňňnejake to vylučeňe zo škol'ý, pokarhaňe rodičov!

Pripis! Áááá! Teraz vidim, že celllla vec sjaha, hl'bše! To-to-ne-bu-de-l'en-prje-stu-pok, žjaka, al'lle vel'l'l'mi važny, pripad! Pozadie, rodinne! Podhubie! Kontra-revol'ucia! Sudruška trrrjedna, ma'a pravdu! Žžžžjak je vedeny rodinnym prostredim, ku kapitalizmu! Re-akcionarstvu! Mil'itarizmu!

Bruno polovici riaditeľových slov nerozumel, ale pochopil, že o jeho vine bolo rozhodnuté už vopred. Nerozumel tomu. Možno mala stará pani Pirniková pravdu. Zlí policajní velitelia alebo niekto nadriadený chcel viac výsledkov a k tomu potrebovali nových zatknutých alebo dačo také. Má sa práve on stať obeťou takéhoto plánu?

Ockovi sa triasla ruka a nejako inakšie dýchal. Ale na jeho tvári bolo vidno aj určitý triumf. I keď sa mu trochu zachvel hlas, z jeho reči bolo cítiť vedomie, že súdruha riaditeľ a zatlačil do problematickej pozície.

—Takže toto? Toto ste na nás mali pripravené, súdruh riaditeľ!? Ešte sme nevideli žiaden dôkaz, a chlapec je už vopred vinný? Vylúčený zo školy, skôr ako sme sem vôbec vkročili? Ani trochu vám to nepripadá divné, že je to osemročný chlapec, a vy tu vyrátavate paletu takmer vojnových zločinov?

—Dospelé osoby navadzať, mohli...

—Ale prosím vás!

—Suruška... Triedna...— Spotený súdruh riaditeľ si uvoľňoval pruhovanú kravatu. —Telefon...

—My musíme ísť budovať socialistickú vlasť, súdruh riaditeľ, takže telefonovať môžete neskôr. Vo svojej pracovnej dobe. A skôr ako sa ja pôjdem obrátiť na najvyššie miesta, buďme konkrétni. Čo také závažné sa presne stalo?

Spotený súdruh riaditeľ chvíľu zvažoval situáciu. Potom sa zazdalo, že nadobudol nejaký nový náznak seba-vedomia.

—Sudrušku Dreksneriovu triednu srušku vam určite nemusim, predstavovať! Veľmi doľľľľľežita, sudruška! Škoľena! A-ona-ros-poz-na-l'a, hakovy kriš! V pisanke! Škoľskej! Syn! Vaš!

—Súdruh riaditeľ, ja veľmi dobre viem, čo je v tom zošite. My sme sa na ten znak boli v pivnici osobne pozrieť, celá rodina! A nie je to žiaden hákový kríž! A preto odmietam tvrdenie, že náš syn niečo také nakreslil.

—Prosim, pisanka. Tam je. Na stoľe. Mojom. Vi-de-ľi to aj su-dru-ho-via, a ja sa k ich od-borrrrrrrnemu názoru, priklaňam! A-to-to-pred-l'o-ži-me, ako dôkaz! Závažny! Rukoľapny!

Súdruh riaditeľ podišiel ku stolu a otvoril Brunov zošit práve vo chvíli, keď sa od dverí ozvalo nejaké šudoreníe. Asi sa niekto pokúšal klopať, ale ozývalo sa len tlmené ťapkanie po koženke. Potom začala podska-kovať kľučka. To asi ten niekto z vonkajšej strany klopal na vykývanú slepú kľučku, ako predtým ocko. Súdruh riaditeľ išiel otvoriť a bol už skoro pri dverách, keď vnútorná kľučka vypadla na dlážku.

Neznámy návštevník to ale nevzdával. Práve naopak, muselo ho to rozčúliť, lebo dvere sa začali otriasať od poriadnych buchátov. Okoženkové, cvočkami vybíjané dvere prudko nadsakovali. To už do nich musel niekto asi kopáť. Tak už je to tu, pomyslel si Bruno. Prichádzajú policajti a všetkých ich odvedú...

Dvere duneli a ozývali sa aj tlmené výkriky. Zmätený súdruh riaditeľ v páskovanom saku si na stehne potiahol nahor pravú nohavicu, aby mohol jedným kolenom

pokľaknúť, a snažil sa zastrčiť kľučku na svoje miesto. Pri ďalšom silnom buchnáte mu však zase vypadla na zem. Keď sa mu konečne podarilo kľučku zasunúť do dverí, chytro ju stlačil a uskočil nabok. A dobre urobil. Lebo dvere sa divoko rozleteli a do riaditeľne sa vovallilo niečo ako sivá parná lokomotíva...

Bola to stará pani Pirniková! Nahodená bola v akejsi uniforme - sivá sukňa, sivý vojenský kabátec, biely golier na blúze, tmavosivá kravata. Hrudník aj sukňu mala poprepásavané zložitým systémom žltohnedých bravčových kožených remeňov. Na hrudi jej cvengotalo asi tridsať medailí. Za opaskom mala aj dve hnedé kožené puzdrá: dlhú dýku vľavo, a na druhej strane - pištoľ!

Krivé nohy do "O" drobnými krokmi rýchlo čuchtali po fľakatom koberci zakvapkanom čiernou kávou. Po niekoľkých krokoch sa zarazila a zastala, lebo za riaditeľským stolom nikto nebol. Spustila sánku, a predupkávaním z jednej nohy na druhú sa začala na mieste otáčať. Keď zbadala súdruha riaditeľa, ktorý sa snažil pozviechať zo špinavého koberca, cupitavo pochodovala rovno k nemu. Stareckú paličku odhodlane namierila pásikavému súdruhovi riaditeľovi na hlavu a zadunel pridusený dýchavičný hlas:

—Ludovy mylycyja žada o slovo!

KAPITOLA 9

Zasahuje milícia

Súduh riaditeľ sa pozbieral zo zeme a snažil sa zvládnuť situáciu: —Prosim, len pokojne. Sruška, len pokojne. Mierovou, cestou. Jednajme. Pracííí, česť! Kto zavoľal posil'y? My sme ešte, nevoľa'i. Vas, posla'i? Sudruhovia? Esembe⁷?

—Prosym?

—Či, vas, posla'i. Sudruhovia. Zhora. Viete. Zatykanie. Previniľych. Tedá, é, ...

—Ja zastupujem sudruhy zezhora i zezdola! Cely ulyčny organizacyja! Hornyj koniec mojej ulyce, dolnyj koniec mojej ulyce, aj ludovy mylycyja! Ten mladenec čysty! On umyva, češe, masty! Po chodnyku chody, starym ludom pomaha! Učynenyj Tymur⁸ a jeho družyna aj s kamaraty. Kolektyvne ony pomáhaju našej vlasty!

Stará pani Pirniková chrlila pochvalné frázy ako vystrihnuté z oficiálnych príručiek pre pionierov. Súduh

⁷ Esembé, hovorový výraz pre skratku SMB (Sozdruženie mocnonárodnej bezpečnosti), čo bola vtedajšia blagónska polícia. Policajtom v Blagónskej všeludovej socialistickej republike sa preto hovorilo aj "esembáci".

⁸ Timur, hrdinský chlapec zo sovietskeho detského románu (spisovateľ Arkadij Petrovič Gajdar).

riaditeľ ju nedokázal prerušiť:

—Aľe-...

—On učy dobre, basnyčky pozna pokrokovy, čyta. Ja ruku davam za chlapca.

—Aľe onnn-...

—Ano on. Žuvacy gumu any bublegumy⁹ nepoužyva, any yne buržoazyje.

—Sudru-...

—On za devčatamy nechody, na chodnyky nepluva!— pokračovala energicky stará pani a každé slovo bolo zdôraznené pichnutím palicou do vzduchu.

—Lenžeee-...

—On nykdy nelenže! Pravdomluvny je. A any kandelabry neočurava, any fasady domove, any schodyšta. To len chulygany vykonavaju.

—Dobre, aľľ-...

—Dobre slaby slovo je. On neuspokojuje s priemer-
nym vykonom. On bojuje protyv priemernosti a neu-
spokojuje s dosiahnutym vysledkom ale lepšie vykony
chce. On vyborny a od seba začyna krytyku jako Gula
Korolova¹⁰. Nehrešy, nenadava, dvere otvara nežnemu
pohlavnemu stvorenyu!

Súdruh riaditeľ vyvaľoval oči v nemom úžase. Kropaje potu sa mu zdvojnásobili a na dlhšiu chvíľu zabudol aj na neustálu vreckovkáž vystresovanej tváre. Najprv len habkal a naprázdno otváral ústa, občas sa pokúšal prerušiť nečakaný príval slov a povedať svoje.

—Aľe štvave veci načma-...

⁹ Z angl. "bubble gum", čiže bublinová žuvačka. Žuvačky už síce neboli v tom čase v Blagónsku zakázané, ale stále sa v "lepších kruhoch" považovali za nešvár šírený zo západných kapitalistických krajín (ako škodlivý zlovyk buržoáznej spoločnosti).

¹⁰ Guľja Korolovová (rus. Гуля Королёва), sovietska hrdinka Marionella Vladimirovna Korolovová (Марионелла Владимировна Королёва). (pozn. prekl.)

—Štvave vysIELačky zapadu nepočuVa a odsudenye vyjadry ym. V kolektyve oblubený, nabožensky otaska vysporyadany, lynyju stranycku uznava, neustal-...

—...načmaral'! Nakresľil!— konečne sa súdruhovi riaditeľovi podarilo dokončiť aspoň jednu vetu.

—Ale ved yskra¹¹ rada kresly, spieva, hra sa! To prykazane je! Komunystyckou stranou kreslyt prykazane! To každý legytymacyja ma napysane u yskry každej! My kolektyvnu zaruku davame. Tomuto chlapcu. Mylycyja.

Ups... Súdruh riaditeľ nemohol voči takýmto argumentom absolútne nič namietnuť. Ak by to urobil, protirečil by nielen komunistickej strane, ale zároveň aj milícii! To by mohlo byť veľmi nebezpečné - toľko už zo sveta dospelých chápal aj tretíak Bruno.

Takže bol teraz Bruno zachránený? Stará pani Pirniková síce často miešala nesúvisiace veci a občas vravela úplné nezmysly, ale zaberalo to! Kto iný na tomto svete by dokázal narozprávať toľko táranín, a ešte tým aj niekomu pomôcť zo šlamastiky? Skutočne neuveriteľné...

—Predložit dokazne materyaly žadam. Yhnet!

Uniformovaná dôchodkyňa sa mimovoľne poškrabala nad pištoľovým puzdrom. Mokrý súdruh riaditeľ pri tom náhlom pohybe skoro omdlel.

—Aľe... Vyborne, samozrejme... Mil'icija... Tel'efon... Tu je ten dokas... Prosim... Pisanka... Kresľil... Ne-

¹¹ Správne je to "iskra". Iskry boli mladší žiaci povinne organizovaní v združení, ktoré ich pripravovalo na vstup do pionierskej organizácie. Od členov sa vyžadovalo, aby dodržiavali určité povinnosti, ako je s radosťou spievať, a pod.

dobre veci...

Súduh riaditeľ s očakávaním natrčil Brunovu písanku, ale stará pani Pirniková sa tým smerom ani len nepozrela. V tvári za jej zračil záblesk náhleho pochopenia všetkého. Urobila zamietavé gesto, akoby sa celá diskusia zrazu skončila:

—Jaj dyrektore, však to je hotovy prypad! Ved on musy nedobre kreslyty!! Zakonyte! Hah, šetko mame tym padom vyrešene! Šetko uzatvarame. Domov ydeme.

—Aľe...

—Nyjaky ale! Vy sudrušky cyt nemate? Neprecytujete? Ved chlapec obeta je mynulostna! Kapytalystycky duch postyhuje ho stary!!

Súduhovi riaditeľovi ožila tvár. —Ved' to iste, aj my, tvrrrrrdime! Presne! Aj sudruhovia, hore! Tvrďa to! Vyborne! Inou cestou, al'll'ľe rovnaky, zaver, mame! Sudrušky! Gratul'ujem!

—Hajajaj, ja myslym že gratulacyja daleko.

Súduh riaditeľ stuhol v novej neistote.

—Vy musy napred preveryty, čy naprava bola.

Súduhovi riaditeľovi sa ul'avilo. —Naprrrravu vykonalu, prisľušne organy! Naprrrrravnovychovne. Možeme voľat? Teľefon?

—Prosym?

—No! Teľefon!

—Gdory telefon? Netrepu sudruhu dyrektore hluposty. Tento prostredny metal jaky je? Na moj hrudny koš sa pozerajte!! Za vedeny socyalystycky mladeže. Chlapec hrušku potrebuje dobru! Tam problem zakopany! Problematyku vyrobylo chybanye hrušky!

Ach, nie! Zase tá vec s hruškou? Bruno sa dobre pamätal, že v čudesnej hantírke pani Pirnikovej slovo "hruška" znamená žiarovku. Keď tými jej hruškovými teóriami urobí zo seba bláznivú babu, súdruh riaditeľ sa jej prestane báť a Brunov prípad bude prehraný!

—Vy... Vy myslíte... Ano. Jasne. Ano, jje to, možné. Suvis, s vyživou. Mladeže. Ovocie. Zeľeninka. Vyvoj. Alľle náš nariadený organ dporučalľľ, a my sa toho pridržiavame, mľľliečne desiate! Naši žžžjaci dostavajú mľľliečko, rohlíky. Lekvaroš. Hrušky, prizzzznavam, nepodávame!

—Ja letecky ynženyrka. My prašok sypeme. Urodu chranyme. Tento metal vydyte? Za vedeny Mladych Myčuryncov!¹² My vyžyvu zabezpečíme každemu, narodu celému! Vy len jedynu školu mate zabezpečiť, a vy nedokázal splnyť plan! Toto je škandalozny vec! Ja budem pysma pysomne pysaty na ŠÉTKY výbory!!

—Alľle..., juj..., mhh... Prosim vas o sudrušku, soľidaritu! Len pokojne... Mmmmožžžžno že škol'a, kolektívne, bez individualneho zavinenia, možžžžno zanedbaľa nektore faktory. Nutrične. Novše poznatky socialistickej vyživy. Nepoznaľi sme. Alľľle s vašou pomocou, podohaňame! Ja davammm, sudrušky prisľub! Dopľnime, desiate! O hrušky! Zapisujem si, vidite? Do mesačnnneho planu, zaväzkov! Stranicka uľoha, to bude! Uderny plan!

—Vy byrokrate jeden alybystycky vypečeny!— Prásk palicou po riaditeľskom stole. Teraz už stará pani Pirniková kričala na plné pľúca. —Jaky mesačny plany?

¹² I. V. Mičurin bol slávnym ruským šľachtiteľom ovocín, ktorého meno bolo neskôr používané sovietskymi politikmi na boj proti genetike (ktorú vtedy títo vodcovia považovali za škodlivú paveď Západu, podobne ako kybernetiku). Zakladanie žiackych ovocinárskych krúžkov pomenovaných po Mičurinovi bolo v Blagónsku istý čas veľkou módou.

A čo bude chlapec robyty do tych por?— Prásk palicou po stole. —Hlavný potreba hrušky večer je keď on knygu čyta!!— Prááásk. —Toto pojde až pred sudný stolycu!!— Prááásk. —Ja spravu dneska napyšem!! Dety zanedbavane su! Ve škole z robotnyckych penazy!! Z robotnycky krve a znoja!!— Prááásk! Riaditeľov kalendár aj pečiatky leteli zo stola na koberec...

Pani Pirniková lapala hodnú chvíľu dych a držala sa za hrudník. Padala z nôh. Ocko vyskočil a podopieral ju. Súdruh riaditeľ pokynul mamke a Brunovi, aby mu pomohli pritiahnuť gauč. Pritom sa odlomili nôžky na jednej strane. Posadili ju pomaličky na zošíkmenú sedáciu plochu a dôchodkyňa tam namáhavo dýchala. Súdruh riaditeľ jej napúšťal pohár vody a ovieval ju Ročenkou Odborára:

—Prosim vas, sruška, ne tuna. Suruška... Ľen ne tuna... Zavolaťame ľekarsku pomoc. Prvu. Nemožete sa nam tu... Preboha, ne-... Teda, pre..., vesmir..., prosim, ne-..., problémy... Ľen dobre dychajte pani sudruška..., zhlĺľboka, ano, tak...

Po niekoľkých minútach stará pani konečne opäť chytila dych.

—Podajte my to pysmo.— a ukázala smerom na Brunov slohový zošit. Dlhú chvíľu si ho bez slova prezerala.

—No škrabopys hrozny maš. Vydno že hruška chyba... Ale jaky pekny obrazovy umenye tu osadene! Čo to ma byť? Počkat, nechaj ma, ja prydem na to. Gde su šedy, tam su vedy!

—Ale ved to je... Dyrektore, ja mylostyvo šokovana...! Súdruh riaditeľ dvíhal zrak v neistom očakávaní a bolo zjavné, že už ozaj nevedel, ako sa má tváriť.

—Ja nevedela že vy tak dobre učíte ynternacyonalnu družbu! Medzy narody! Ved to je čynsky zapys nejaky! Ludovodemokratycky pysmo! Ja rozpoznamam to! —Ukažite? Aľe no ano! Keď sa tak nnnna to, pozeram, zzz tohto uhľaaa..., to môže byť! Možemmmmmme sa prikloniť aj k názoru, že je to pismo sprjateľneho, naroda! Ano! Povedaľ by sommm, hmmm, mohľo by to byť pismennnnno... Nejake! Es! Preškrtnute es! Znak doľara. Ne. To je kapitalisticky peñas. To budeee... To sudruhovia vyriešia! Škoľeni!

—To už necham na vas dyrektore. Vypustyte ma. Musym. Robotnyky čakam, ešte musym vykupať!

Kým dospeli pomáhali starej milicionárke na nohy a vyprevádzali ju na školskú chodbu, Bruno im musel z cesty odpratávať veci popadané z písacieho stola - rôzne spinkovače, dierovačky papiera, štvorhranné manžetové gombíky, hrubočizné Leninove spisy, nejaké poroztvárané encyklopédie a podobne. Práve zvedavo nakúkal dovnútra, že čo to sú za obrovské knihy, keď sa zmorený súdruh riaditeľ zložil na zlomený gauč vedľa Brunových rodičov. Začal sa nervózne mrviť... Pod zadkom si našiel pištoľ pani Pirnikovej. Zaklonil hlavu a podchvíľou z neho vychádzali nesúvislé repliky obsahujúce slová "osprrrravedľnenie", "aľternatívne vysvetľenie", "sudruhovia", "vysvetľim"...

Keď súdruh riaditeľ už asi tretíkrát potriasal ockovi rukou na súdružské udobrenie, niekto zvonku postrčil nedovierajúce tapacírované dvere. Tie sa s vrzgotom pootvorili, kľučka znovu vypadla, a nakoniec povolili aj ledabolo privarené pánty. Červená koženka zadunela na koberci a dopadajúce tučné dvere rozvírili kúdol prachu. Došlo aj k nejakému silnému záblesku. Súdružka učiteľka Piranetta Dreksnériová nechápavo hľadela na krivo stojaci zlomený gauč odtiahnutý dopros-

tred riaditeľne. Na ňom sedel pásikovane zaodetý súdruh riaditeľ so stratenou zbraňou pani Pirnikovej v ruke. Bruno na prichádzajúcu triednu učiteľku hľadel sponad veľkého obrázku kozmonauta Gagarina mávajúceho zo stránky hrubej knihy. Súdružka učiteľka sa nezmohla na jediné slovo.

Do rozvrátenej riaditeľne sa snažil prepchať fotograf. Čakal na dobitie druhého blesku a vybitý veľký fotoaparát si zatiaľ prevesil za chrbát. So záujmom v očiach vybral menší aparát bez blesku a rýchlo cvakal. Dreksnériová mu vlastným telom odrezala cestu dnu a vytlačila ho na chodbu.

Bruno netušil, akú úlohu v jeho životnom príbehu tieto dnešné fotografie ešte zohrajú.

Asi o desať minút spoza rohu školy odišli tri tmavé autá značky Volga, ktoré tam od včasného rána parkovali bez známok nasadnutia či vysadnutia jediného človeka.

KAPITOLA 10

Pár dní slobody

—Eva, aj ty musíš prispieť šikou!
—Nepočúvaj ho...!— zahanbene skočil do dialógu zaskočený Bruno, aby aspoň trochu zachránil situáciu.
—Čooooo!/? Šak ty sám si povedal že dneska každý musí dať!!— ohradil sa Robo.

Bruno sa teraz začínal už ozaj hanbiť. Tváril sa pre istotu, že zauzľovanie špagátu je mimoriadne zložitá činnosť, a už asi pätnásť krát zbytočne obmotal hnedý motúz okolo toho istého konára.

—Héj, chlapci sa hrajú na doktora?— posmeškovala Eva. —Koľko majú chlapčeka rokov?

Bol už druhý týždeň školského roku a vonku stále vládla zbytková atmosféra letných mesiacov. Krásny teplý septembrový deň voňal za posekanou trávou. Posledná kosba v roku pripravovala veľké mesto na zimné obdobie a z diaľky občas doliehalo premenlivé povrchovanie motorových kosačiek. Podjesenný vzduch každý deň lákal Bruna von, ale k svojim obľúbeným hrám sa veru od konca prázdnin ešte vôbec nedostal. Bitka od Duňovej bandy bola vlastne jeho prvým a posledným dvorovým zážitkom tohto mesiaca. Odvtedy sa stále riešili

nejaké školské problémy.

Ale zrazu boli prekážky fuč. Žiadna poznámka v žiackej, žiadne čakajúce vyšetrovanie v riaditeľni, žiadna iná pohroma na obzore. Voľno. Kopa voľna... Len čo do seba dostal obed (čo bola pre Bruna každodenná ťažká a zdĺhavá práca), mohol ísť Bruno von!

Radosť z toho, že sa stále dalo behať v trenírkach a tričku, prenikala celým Brunovým telom. Vôňa slnkom vyhriateho prachu pomiešaná s vôňou kôry a miazgy olamovaných konárov rozvibrovala Brunovu myseľ natoľko, že dostal skvelý nápad: Lepší ako obyčajný bunker na zemi, ktorý práve staval, by bolo niečo iné. Nejaký dokonalý príbytok schovaný v korune stromu! Aby sa tam dalo aj spať. So šindľovou strechou, balkónikom a lanovou kladkou na vyťahovanie potravínových zásob. Tak dobre opevnený a s takou výzbrojou, že by sa ubránil aj pred Fuňom a Duňom!

Pre svoj nový zámer si Bruno vyhliadol lepšiu lokalitu ako mala jeho prázdninová jednoduchá skrýša na starej hruške. Tu, v starom opustenom parčíku, sa dá oveľa lepšie skryť. Nevidno tu z okien bytov a málokto sem chodí, lebo je to zarastené miestečko trochu bokom od frekventovaných chodníkov. Pravda, na rozbitej soche anjela, zvalenej na zem, niekedy sedávali veľkí chlapci a fajčili, ale ďalej už obyčajne nechodievali. A tak malý zdivočený lesík medzi vysokým plechovým plotom a vyvrátenou sochou, deťmi volaný Sochoška, poskytoval ideálne miesto na dokonalý stromový bunker.

Od nápadu k realizácii nebolo u Bruna nikdy ďaleko. Najmä nie, ak boli nablízku vhodní kamaráti. Brunov nápad okamžite zaujal Roba Mazáka a Denisa Fekete-ho, s ktorými bol v bande aj minulé leto.

Nepotrebovali veľa - do pol hodiny mali za pár korún nakúpené kľbká špagátu z neďalekej drogérie. Kúpili aj silnejšiu šnúru na prádlo, ktorá bola síce drahá, ale výborná na pevné spoje základnej konštrukcie. Vyhliadli si vysoké stromy s hustým vetvením. Každý si našiel vhodnú rázsochu a vôkol seba medzi konármi omotávali motúz, kým nevznikli akési konárovo-špagátové koše. Špagáty sa im často zošmykovali, museli preto začať pevne uzliť okolo šikmých vetiev; skutočná práca bola ťažšia ako pôvodná predstava.

Chlapci boli práve plne zamestnaní touto činnosťou, keď sa odniekiaľ objavila Eva a začula ich. No, takže pred ňou to už nezataja... Ale musel Robo hneď vytárat aj Brunovu tajnú obrannú stratégiu? Tá spočívala v tom, že v záverečnej fáze mali byť hniezda ozbrojené nielen obvyklými kameňmi a palicami, ale aj účinnějšími bojovými prostriedkami. Pracovný názov bol "biologické zbrane" a pod Brunovým vedením už začalo prebiehať predbežné zhromažďovanie potrebných surovín. Konkrétne sa jednalo o mikroténové a igelitové sáčky s rôznym nepríjemným obsahom. Výsledné produkty budú na prípadných nepriateľov zhadzované zhora alebo vrhané do diaľky... Hniezda však ešte neboli ani spolovice hotové, no a vyrukovať pred Evou s takouto vyzbrojovacou požiadavkou bolo veľmi predčasné. A ešte k tomu: Obrátiť sa s daným nápadom na DIEVČA - to bolo fakt smiešne aj blbé zároveň. Typický Robo... Čo si len tá Eva pomyslí? Ako budú teraz pred ňou vyzerat'?

Bruno sa snažil zachrániť situáciu: —To sme iba tak rozmýšľali, že čo by sa dalo robiť, keby sa zrazu objavili nejakí debili.

—M-hhh, m-hhh...— ironicky hmkala Eva. Na ľavom

zápästí mala nejakú novú ozdobu z lesklej modrej a ružovej šnúrký a pohrávala sa s visiacimi hviezdičkami.

—Máme kamene aj gumipušky.— pokračoval Bruno neistým hlasom. —Ale to je príliš silná munícia. Čo keby otravovali iba nejakí sopliaci, alebo niekto dospeľý, alebo podobne? Nerozbijeme im hneď hlavu, radšej ich zaženieme na útek ľahkými strelami.

—Ja by som im strieľal do riti.— mudroval Robo.

—M-hhh, m-hhh, múdre, múdre, áno...— utáhovala si z nich o rok mladšia Eva aj naďalej, a s pohľadom upreným na svoje zápästie leštila medzi prstami umelo-hmotné hviezdičky.

—To by už museli byť na úteku. Jak mu trafiš zhora do zadku? Keď bude stáť pod stromom a kukat' na teba ksichtom hore?— ozrejmoval Robovi Bruno.

—Ahaaaa...!— ironizovala Eva prehnane chápvým tónom, ako keby sa od chlapcov dozvedala mimoriadne závažné a prekvapujúco múdre informácie. Bruno sa cítil ako hlupák.

Prečo najlepšia bunkrová stratégia teraz vyzerá ako kopa sopliackych blbostí? Eva chodí o triedu nižšie, ale oni - starší chlapci - teraz vyzerajú ako nejakí debilkovia. A čo je horšie, vďaka Robovi aj ako humusáci. Bruno by to rád zmenil, ale už sa to nedalo vrátiť späť. Nechcel však, aby Eva odišla s takýmto dojmom. Možno by sa už nikdy neprišla k nim hrať a zase by celý deň skákala gumu so Zuzou.

—Dobre, to sme len tak rozmýšľali.— zahováral teda Bruno a svoje aktivity naschvál presúval ďalej od plechového súdka od smoly zakrytého kartónovou krabicou. —Hlavne si chceme spraviť lepšie hniezda. Ale budeme mať aj normálny bunker na zemi.— dodával ešte pre istotu.

—M-hhhhhhh...— usmievala sa Eva ironicky. Nezdalo

sa však, žeby chcela s opovrhnutím odísť. —Môžem aj ja mať jedno hniezdo?

Tak ona sa o nich zaujíma! Aj o bunkre!

—Jasnéé! Vyber si strom a ja ti jedno spravím! Máme už vymakaný postup, bude to rýchlo!

—Ja si chcem postaviť sama.

Bruno sa zahanbil za svoju prílišnú horlivosť.

—Tu máš bielu špargu, tá je najpevnejšia, a...

—To stojí nejaké prachy, vieš o tom? Nech aj ona dá pengy!— prerušil ho Robo.

—...len sa rozpletá na koncoch.— pokračoval Bruno akoby nič, iba čo ostro zazrel na Roba aby konečne čušal. —Treba ju otaviť. Plameňom. Robo má zápky. Ešte sme vyškrtili len pol krabičky.

—Ááách, on musí teraz pred ňou frajerovať...— zavzdychal Robo.

—Hej vy dvaja, chceli by sme to stihnúť do večera! Svadbu môžete mať zajtra!— posmeškoval Denis.

Brunove uši horeli červeňou.

—Si trápny!— sípla Eva, ale celá žiarila. Vybrala si miesto sotva meter nad zemou, na krivej jabloni. Nevedno prečo, ale ten strom nerástol dohora. Bol naklonený nabok, korunou skoro až k zemi. S trochou šikovnosti sa naňho dalo vyjsť iba nohami, akoby sa šlo hore kopcom - na ten strom by sa vedeli poľahky dostať aj päťročné deti. Tam Eva rozložila natrhanú trávku a učupila sa uprostred. Typické dievča! Z výšky Brunovho hniezda vyzerala ako kvočka na kôpke sena. Krátku sukňu si zacvikla kolenami, chodidlá od seba kvôli rovnováhe, no proste ako kačka. Stavba jej veľmi nepokračovala, lebo najprv dlhé minúty iba špírkala slamkou do rozpraskanej kôry.

Aj o pol hodiny Eva stále drepela na svojom hrubom vodorovnom konári. Chlapcom to už začínalo byť vyslovene smiešne, lebo chrániť červené lakované sandále a biele ponožky s ružovým volánikovým okrajom bolo pre ňu dôležitejšie ako poriadna robota. Chrbtom opretá o vyšší konár teraz jemne ovíjala biely špagát okolo haluzí. Vznikajúce slučky boli voľné, šnúra medzi konármi jej visela nadol v nápadných oblúkoch. To veru nebude pevná bunkrová stena. Ale Eva sa tvárila tak zaujato a tak nadšene, že sa jej na to nedalo nič povedať. Nakoniec natrhala sedmokrásy a začala ich zasťrkávať medzi vlákna špagátu...

Chlapci na seba iba s povzdychom pozreli. Bolo niečím zaujímavé, keď sa s nimi hrala Eva, ale celá myšlienka tajných stromových bunkrov bola teraz v háji. Bruno si živo predstavoval, ako Eva z toho svojho prízemného kvetinkového balkónika metá zhnité jablká na Duňa a Fuňa. Holý nezmysel... Všetci na ňu skepticky pokukovali zo svojich maskovaných hniezd, keď s naklonenou hlavou navliekala svoj náramok s trblietavými hviezdikami na prevísajúcu haluz...

Ale na druhej strane, mala to tam pekné. To sa muselo uznať.

Na okolitých stromoch medzitým išla práca od ruky. Nevychádzalo to síce tak super ako si to Bruno vykonštruoval vo svojich predstavách, ale výsledok bol aj tak celkom dobrý. Uzavreté kabínky so strechami a dverami sa im na stromoch postaviť nepodarilo, ale rozrezané igelitové vrecia, špagátmi popriväzované o konáre nad hniezdami, poskytnú aspoň čiastočnú ochranu pred dažďom. Prútni povypletané hniezdiská vyzerali ozaj dobre a nebolo do nich zdola vôbec vidno. Nevýhodou

však bolo, že do výškových bunkrov sa nezmestilo veľa zásob. Keby sa hniezdo naplnilo všetkou potrebnou muníciou, neostalo by miesto pre človeka. Čiže tento problematický bod bolo potrebné vyriešiť nejako ináč.

Vládla výborná atmosféra, všetci boli nadšení pre vec. Robo sa až rozplýval od radosti a rozprával úplne nadnesene. Eva už nemala čo vylepšovať na svojej ozdobnej lôži, a tak pomáhala chlapcom. Nosila bojový materiál pod stromy a chlapci ho vyťahovali na špagátoch ku svojim novostavbám. Povedľa bunkrohniedz ponapínali ďalšie igelity a vrecia ako akési trampolíny, na ktoré prinesenú muníciu ukladali. Boli tam zhnité jablká, sáčky so suchým cementovým práškom, blatové gule, kamene, palice, zdochnutý holub (v igelitovej taške, aby sa ho nedotkli), psie šúlky, vedrá s bahnovou brečkou, trsy trávy povytŕhané aj s koreňmi a hlinou, plechovky plné cigaretových špakov, a iné užitočné veci.

Mladí budovatelia necítili ani hlad ani smäd, a iba silnejúce šero im nedovolilo pokračovať v práci. Odkiaľsi prichádzali závaný smaženej cibule, čo v Brunovi vyvolávalo predstavu varených zemiakov s pažitkou. Znamenitú večernú atmosféru nakoniec začalo vážne narúšať intenzívne škvŕkanie v bruchách.

Na druhý deň (v nedeľu) bolo okolie tábora a niektorých stromov obkopené dômyselnými prepadliskami... Zásoby spomínaných práškovitých, tuhých, polotuhých i tekutých materiálov boli strategicky poukryvané a zamaskované nielen v blízkosti bunkrových hniezd, ale aj v korunách vzdialenejších stromov. Niektoré zásobárne boli iba obyčajnými skladiskami, zatiaľ čo iné svoj obsah automaticky uvoľňovali po zatiahnutí za šnúru alebo drôt z nejakého vzdialeného miesta.

Mamka s ockom dovolili Brunovi ostať dlhšie vonku. Aj Robo, Denis a Eva mohli ostať. Riadna večera sa nemusela konať, lebo rodičia dovolili Brunovi zobrať alobal, maslo, soľ a zemiaky vonku a upiecť si ich.

Oheň založili na čistinke neďaleko hniezdových stromov. Kým sa vytvorili žeravé uhličky vhodné na pečenie, naša štvorica rozvíjala teórie o tom, ako prídu grázli Duňo a Fuňo vandalizovať okolie a biť deti, a ako dostanú na frak. Divoké rozhovory o ďalších vylepšeniach bunkrov, o nových pascách, indiánskych trikoch, amazonských divochoch a o prežívaní v pralese pokračovali počas solenia masla roztápajúceho sa na voňavých zemiakoch v šupke. S plnými bruchami sa natiahli na deky rozprestreté pod hviezdami a pokračovali v rozprávaní príhod zo života aj z filmov. Na žeravé uhličky občas prihodili kus konára, a keď ich rodičia už asi jedenásty krát prišli volať domov, nikto už nevládal odporovať ani únave ani dospelým. Ospalo sa rozlúčili na dobrú noc.

KAPITOLA 11

Horéélo...

*P*revierka bojovej pripravenosti prišla v pondelok po škole. Bruno išiel domov obvyklou okľukou, aby sa pokochal bunkrami a nástrahami. Cestou videl nejakého malého chlapca, ako si pospevuje melódiu pripomínajúcu hasičskú sirénu. "Horééé-lóóóó, horééé-lóóóó!" - ozývalo sa ulicou. Najprv si Bruno myslel, že chlapec sa hrá na požiarnika, ale čoskoro zistil niečo iné...

Evine prízemné hniezdo bolo úplne na uhol' zhorené. Stromové hniezda chlapcov boli prepálené, a zo všetkých bunkrov ešte stále stúpал čmudivý dym a bolo cítiť riedidlový smrad. Niektorí im bunkre pooblieval horľavinou a zapálil...!!

Bruno vyliezol hore a zistil, že škody na chlapčenských hniezdach nie sú až také veľké. Tam zrejme iba hodili zapálené handry nasiaknuté riedidlom alebo benzínom. Hniezda na jednom mieste prehoreli, a to bolo zhruba všetko. Našťastie. Asi pomohlo to, že bunkre boli iba teraz postavené a že sa použili čerstvé prúty, ktoré boli ešte živé a teda mokré a nehorľavé. Ale to Evine kvietkové sídlo bolo teda dokonale zničené... Úúf, hehe, ale jedno prepadlisko pri ňom bolo prepadnuté! Dúfajme, že výtržník sa dobre zabahnil!

Bruno išiel pre Roba, spolu vypýtali Denisa, a potom vypýtali z domu aj Evu. Spoločne zamierili do Sochošky. Dobre si tam zanaďovali na vandalov a prehodnocovali škody. S Eviným hniezdom sa nedalo robiť nič, celé bolo začiernené a smrdelo riedidlom a spáleninou. Na horných hniezdach stačilo vymeniť nejaké prúty a posilniť tie špagáty, ktoré obhoreli. Zásobám munície ten záškodník našťastie nevenoval pozornosť. Hm, a v noci muselo pršať, lebo niektoré igelitové vrecia teraz prevísali nielen pod ťarchou pôvodného nákladu, ale ťažila ich aj nazbieraná voda. Zo zhnitých jabĺk sa vyľúhovala hnedastá brečka. Bruno si slastne predstavoval, ako by sa tá fajná gebuzina rozbrýzgavala na Duňovej hlave...

Takí boli zabratí do opráv, že si ani nevšimli prichádzajúceho.

—Héj sopľaci, uďte kolbasy?— prekvapil ich známy arogantný hlas. Fajčiari Fuňo sa ležérne oprel o strom. Chlapci znehybneli.

—Zme vam to trochu prekurili, žeby vam žimno nebulo, smarkati, che, che, chééé...—, a odpľul si.

—A neška vas aj skopeme, bo nas budzece rušic pri ku-reni.

Zdalo sa, že Fuňo bol sám. Ostatných gaunerov nebolo vidieť. Bol to Robo, čo sa bez dlhého rozmýšľania vy-chytil do akcie. Pohotovo zatiahol za svoj ovládací motúz. V korune stromu sa ozval šustot a Fuňo sa reflexne obzrel nahor...

—Ci pána, ste videli ten ksicht?!— radostne kričal Robo.

—Hlásim plný zásah, cigareta zneškodnená!— pridával sa Denis.

—Bahno minúté, nepriateľ uniká do sektoru A7!

—Bruno, ideš!

—Nasadiť dymovnicéééé!— zreval Bruno. Na zabрызganého Fuňa sa z troch smerov začali rútiť cementové nálože v sáčkoch, len sa tak prášilo. Dal sa na útek a popri ňom sa rozpraskávali ďalšie balíčky s jemným sivým práškom. Výdatné prachové kúdoly sa vznášali vo vzduchu ešte niekoľko minút.

Na stromoch v Sochoške zavládol jasot. "Juhúúú!", vykrikoval Robo; "Dostal tóóó, dostal tóóó!", vzrušene jačal Denis. Eva vyliezla spoza kríkov a natešene poskakovala.

Ale víťazstvo trvalo asi tak päť minút. Toľko totiž trvalo, kým sa opäť vynoril bahnom a cementom zaprasený Fuňo, ale tentoraz aj s posilami. Eva sa bežala skryť do kríkov, chlapci ostali pripravení na stromoch. Lenže chuligánov bola teraz celá banda a pozícia na stromoch sa zvrtila na veľkú nevýhodu. Dvaja z tlupy začali hádzať skaly. Poučení Fuňom, pod stromy s nastroženými náložami vôbec nevošli. Chlapci nemali kam ujsť. Nemali so sebou ani len svoje gumipušky, ktoré ostali poschovávané doma (pod matracom, za záchodom, v plynových hodinách).

Ale čo bolo najhoršie, tlupa grázlov došla aj s nejakým novým členom gangu. Chlapci ho vôbec nepoznali. Ten sa hlasno predstavil ako náčelník Inčučunov¹³, začal robiť indiánsky povyk "ua-ua-ua-ua-ua-ua" a obratne vyliezol na strom. Bol ozaj mrštný ako opica. Dokázal šikovne preskakovať na vzdialené konáre a vyhol sa všetkým zásahom muníciou. Chlapci čoskoro nema-

¹³ Inču-čuna bolo meno otca Winnetoua, náčelníka Apačov zo sfilmovaných nemeckých románov Karla Maya. Chlapec to mal teda pomýlené a žiaden kmeň Inčučunov neexistoval.

li čo hádzať. Inčučuňák im poskopával igelity so zásobami a niektorú muníciu nakoniec použil proti nim. Potom zbadal Evu, zoskočil na zem, vykrútil jej ruku - a chlapcov donútil zliezť zo stromov pod hrozbou, že jej poláme prsty.

Potom "náčelník" za veľkého rehotu svojich kumpánov vyhlásil, že nasleduje indiánske mučenie. Chlapcov postavili čelom k tenkým stromom. Tam ich spúтали divošským spôsobom: Pravú nohu im dvihli popri kmeni, ľavú obtočili okolo stromu z opačnej strany a zahli smerom k pravej - ľavý členok pod pravé koleno. Pravú nohu im potom nasilu ohli v kolene nadol a dozadu, takže ľavý členok sa zasekol do pravého kolenného zhybu. A za stálej inštruktáže inčučuňáka ich takto omotaných okolo kmeňa pevne pritlačili o zem.¹⁴

Chlapci sa nemohli ani pohnúť, vstať sa nedalo nijakým spôsobom. Nohy im čoskoro strpli. Boli bezmocní. Grázli sa v tejto situácii vyžívali, pozapchávali im ešte ústa a ruky im zviazali za chrbát. A potom ich obšypávali a oblievali všetkým, čo našli v muničných zásobárňach. Bruno trpko ľutoval svoj nápad s biologickými zbraňami. Vlasy aj tváre im zamazali bahnom, na hlavu im púšťali zhnité jablká, rehotali sa na plné hrdlo. Potupa bola veľká - a robiť sa nedalo vôbec nič...

Utiect' sa podarilo iba Eve, nevedno celkom dobre že

¹⁴ Je to veľmi účinný a ľahký - ale aj veľmi nebezpečný - spôsob, ako znehybniť človeka bez použitia povrazu či iných pomôcok. Aj sám seba človek dokáže takto spútať, dokonca sa to môže stať nechtiac aj náhodou pri zliezaní z hladkého stromu (pri lezení na stromy treba vždy dávať veľký pozor!). Horšie je to s vyslobodením: Iba málokto sa dokáže sám odpútať a bez pomoci veľkého siláka alebo aspoň dvoch bežných ľudí môže človek v tomto zauzlení tela aj bezmocne zomrieť. Zväzovacia technika je v angličtine známa ako "grapevine" či "tree lock", u nás ako "Tarzanov uzol".

ako. Tá zburcovala svoju mamu, s ktorou prišla na pomoc aj nejaká suseda. Fuňova tlupa ušla. Trvalo nejakú chvíľu, kým chlapcov opatrne ponadvihovali a odpútali od stromov. Brunovi nefungovalo jedno lýtko, ledva vedel stáť. Chodiť nemohol, iba nemotorne poskakoval na jednej nohe. Denis bol na tom ešte horšie, ten sa kvôli zdreveneniu nevedel postaviť vôbec. Robo sa zdal v poriadku, len sa sťažoval na silné mravčenie a opretý o strom si rozhybaval raz jednu a raz druhú nohu.

Evu mama poslala po Brunových a Denisových rodičov. Medzitým sa začalo vypytyvanie. 'Kto vám to urobil?'; 'Čo znamenajú tie igelity rozvešané po stromoch?'; 'Čo ste tu vlastne vystrájali?'; 'To sa nemáte kde inde hrať?' Príval takýchto a podobných otázok hodnú chvíľu neprestával.

Chlapci sa snažili vysvetliť, ako im veľkí grázli ničia bunkre a ako ich pri každej príležitosti bezdôvodne šikanujú, ale pri tom poprehadzovanom poradí nesúrodých otázok to nedávalo verný obraz udalostí. No a úplne všetko chlapci povedať nechceli, lebo keby došlo na vysvetľovanie niektorých zvyšných sáčikov so žltým tekutým obsahom, ktoré boli priviazané o konár vo výške nad ich hlavami, udalosti by nemuseli nabráť dobrý spád. Našťastie, mamičky sa venovali hlavne zalamovaniu rukami a vzájomnému pritakávaniu jedna druhej, že aké je to hrozné a strašné čo sa stalo, a akí sú tí dnešní chlapci dengľaví a nevedia sa ubrániť, že dievčatá ich musia zachraňovať. A že už aj dievčatá sa bijú v tých dnešných školách, a že kam to všetko speje.

Rozbedákaná Evina mama sa pri mimovoľnej obhliadke okolia nebezpečne priblížila k jednému z nastražených prepadlísk. Pozerala s údivom po obvešaných ko-

runách stromov a Bruno ju už v duchu videl vyvalenú v blatistej jame. Ešte to by tak chýbalo... To by mali všetci po chlebe, a chlapi by nakoniec ostali ako tí hlavní a najhorší gauneri. To sa nesmeli stať! Prepadliská neboli veľmi hlboké, ale aj tak... Do frasa, ešte krok, a majú ďalší príser... Čo robiť???

—Jau jau jau jááááuu!— zakvílil Bruno a chytil sa za nohu. —Jáááááhh! Jááj!— pokračoval Bruno v predstieraní náhlej bolesti.

Zabralo to. Evina mama sa v poslednej chvíli obrátila. Falošný krč v nohe zabránil najhoršiemu. Našťastie...

Brunova mama išla zavolať ocka z práce, lebo bola na konci so silami. Denisovi rodičia neboli doma, nechodiaceho kamaráta teda museli odniesť ku Eve a išli mu volať sanitku. Brunovi zase pomohol Robo, ktorý ho podopieral, a tak spoločne doskackali domov.

KAPITOLA 12

Doporučená zásielka

*K*ed' ocko došiel z práce domov, neprehovoril ani slova, len sa rovno zavrel do kúpeľne. Umakartové dvierka sa za ním zaplesli a bolo počuť špl'achot vody, trúbenie nosom, a medzitým dlhé chvíle ticha. Keď sa bakelitová kľučka nakoniec pohla, mamka letela ku kúpeľni dať ockovi pusu na líce.

—Urobím ti kávu, Ondrík?

Ocko sa trochu naklonil, aby mamka dočiahla na jeho líce, ale to bola asi iba jeho automatická reakcia. Asi to ani nevnímal, lebo bez odpovede zavelil:

—Všetci ku stolu!

Mamka oboma rukami zvierala utierku a končekom zadku nesmelo sadala na najbližšiu stoličku, oči upreté na ocka. Ocko fučal od zlosti.

—Koľkokrát som ti hovoril, že máš kričať, keď ťa mlátia?! Kričal si?

Bruno sedel so zvesenou hlavou.

—Odpové-daj!— súril ho ocko. Fučal a čakal na odpoveď. —Tu mi hovor, čo som ťa učil! Ako máš kričať?!

Ticho.

—Počítam do troch, potom volám do polepšovne.
Nech si po teba prídu.

Bruno už dávno neveril na ockove finty s polepšovňou. Ale ocko si zjavne myslel, že to stále výborne účinkuje. A toto veru nebola chvíľa na spochybňovanie ockovej múdrosti a výchovných taktík.

—Teta, pomoc...— zahundral Bruno.

—Hlasnejšie!

—Teta, pomoc.— Bruno nepatrne pridal na hlase.

—A ďalej. Pod'me. Aké je ďalšie volanie?!

—Ujo, bijú ma...

—Ďalej! Ďalšie!

Bruno sa stále zdráhal.

—Pod'me, chytro! Keby nešla žiadna teta ani ujo, ako voláme?

Bruno váhal.

—Priateľko, budeš chodiť na džudo. Ja ti nájdem trénera. A keď ani potom nedokážeš prežiť na dvore, budeš chodiť aj na karate. Somariny robiť, na to má náš mladý pán čas. Ale aby si upratal svoj stolík, to nie. Aby ušiel pred idiotmi, to nie. On sa nechá mučiť nejakými debilmi...

—Ukáž nám, ako si sa bránil.— pokračoval ocko vo výchove, keď predýchal predošlé rozčúlenie.

Bruno opäť sklonil hlavu.

—No prosím, ukazuj...

Stále sklonená hlava.

—Ako som ťa to učil? Pod'me, jedna ruka ide pred oči, druhou boxuješ. Davaaaaj, pod'meee! Každú sekundu jednu fasuješ od nepriateľa, tak sa dajako bráň!

A Bruno musel pochodovať ako boxujúci automat tam

a nazad po kuchyni - ľavé predlaktie pred očami, pravou rukou box, box, box dopredu... Otočka, a nazad...

—Takto si sa bránil?

Ticho...

—Pýtam sa, takto si sa bránil?!— zostril hlas ocko.

—Nie...— potichu odvetil Bruno.

A ocko začal imitovať: —'Óch, len ma dobre priviažte o strom!' 'Ách, drahí debili, ešte do druhého ucha mi hlinu napchajte!' A mňa budú po robote kolegovia zháňať, že mi syna lynčujú rovno mamke pod nosom na vedľajšej ulici...

—Ale najprv sme sa úspešne bránili!— protestoval Bruno. —Si mal vidieť tie bomby! Jedna pecka, a debil Fuňo hneď začal utekať!— Bruno sa snažil zachrániť situáciu. Nebol vôbec taký slaboch, ako tu ocko sarkasticky vykresľoval! Snažili sa predsa bojovať! Ibaže náhodou nakoniec prehrali...

—Jaké bomby?!— spozornel ocko.

—Dymovnice! Dáš cement do deravého sáčka. A rutiš to. Necháva to dymovú stopu už jak to letí! A potom búúúúf, a dzivé mračno prachu keď to dopadne! Si to mal vidieť jak išla jedna šupa za druhou, tžž do hlavy, tžž do nohy, ani ho nebolo vidno cez ten oblak! A potom-...

—Môóój syn je baran... Môóóóój syn je tetrov...— hučal si ocko tlmene do dlaní, ktorými si zakrýval celú tvár. —Mamka, trpáka sme priviedli na tento svet. Trubadúra, kvôli ktorému budeme sedieť v base...— a rezignovane zložil ruky na stôl.

—To nám chceš povedať, že ste boli kradnúť na stavbe cement, ktorý ste potom hádzali po vonku? A dýchali to? A do očí si prášili? A druhým robili to isté? A hólými rukami chytali? Zlodejsky ukradnutý nebezpečný cement? Vieš ty, že to môže oči vypáliť? Kožu rozleptať? Plúca zničiť?! Tebe aj cudzím ľuďom? Suchý aj čerstvý cement aj vápno sú žieraviny, preto ich držia len za plotom na stavbách!! Mamka, baľme si veci. Monika do detského domova pôjde, Bruno do popršovne, a my budeme v base zarábať na odškodné rodine nejakého Chruňa...!!! A stavbárom splácať, všetok zmiznutý materiál nám prišijú! Na to si nemyslel? Veď nás zavrú za kradnutie zo stavby!

—Ešte z jednej šlamastiky nie sme vonku, a už je druhá na programe! Ledva dôjdeme od súdruha riaditeľa streleného a od pošahanej Pirane Dreksnériovej, tak náš syn zabezpečí ublíženie na zdraví nejakému Chruňovi! Vykradne stavbu, a potom sa odovzdá na mučenie! Radosť chodiť domov!

—Aaale mi ti ten tvoj čas vyplníme, to sa neboj...! Koniec s túlaním. Máš zarácha, priateľko. Koniec s flákaním po stavbách, poblunkovanie skončilo. Zo školy pôjdeš rovno domov a žiadne behanie po vonku! Ani cez víkend. Domáce väzenie budeš mať! Že vraj 'Ocko, zemiaky si ideme piecť.'; 'Mamka, neboj sa, my sa len hráme.'. A on zatiaľ stavby vykráda...! Do hubobnej ťa dáme, a poobede budeš každý deň cvičiť sláčikom. Každý deň. Každúcký boží deň! Pekne budeš cvičiť, kým z teba niečo poriadne nebude! Poflakovať sa po kriakoch, na to by ho bolo! No nič, hlupákovi môžeš hučať koľko chceš, nič sa nepoučí!

—Tak poďme. Dokončíme aspoň základy prežívania. Ako kričíme, keď nie je sú nablízku dospelí?

—Veľkí chlapci, zachráňte ma...— ledva počuteľne šeptal zahanbený Bruno (a predstavoval si, ako sa mestom tiahne jeho volanie na veľkých chlapcov, ktorí sa ihneď zo všetkých strán ochotne zbiehajú na pomoc... Somarina, ktorej môže veriť akurát tak ocko... Ale môže mu to Bruno otvorene povedať??).

—Výborne, takže pamäť funguje! A ktoré volanie si dnes použil?

Ticho.

—Mamka, počuješ to volanie o pomoc? Aj Monika poču-... Kde je to dievča? Povedal som, VŠET-CI KU STÓÓ-LU!!

—Áno ocko, teraz už počujem nejaké volaniéé!— ozval sa Monikin hlas z vedľajšej izby.

—Krucifix, nechaj si tie svoje pubertálne poznámky! Riešime dôležité veci!

—Dobre ocko, veď ja tu všetko počujem. Treba volať tetu, uja, veľkých chlapcov.— lakonicky menovala Monika znudeným hlasom. —A keď zase idete preberať zoznam Brunových gumipušíek a že kde všade ich má poskrývané, tak jedna je za hajzlóóóm! Pri tom snáď nemusím byť prítomná aj ja. Mal by si niečo vedieť o pohlavnom dimorfizme svojich detí! Nezájem o gumpuškyyyy...!

To už bolo na ocka priveľa.

—Viete čo, moji zlatí? Keď je vám na smiech naša výchova, prosím. Ako chcete. Jeden nepočúva, druhá len posmeškuje. Výborne. Veď máme iných odborníkov, ktorí vás s radosťou vychovávajú.— Vybral z vrecka na košeli obálku zloženú napoly a hodil ju zlostne na stôl. A odišiel zas do kúpeľne. Bakelitová kľučka sa o pol milimetra nadvihla, čo mohlo znamenať iba jediné - že sa bielym čudlíkom zdnuka zamkol. To ocko nikdy

nerobieval. V kuchyni ostalo napäté ticho.

Mamka váhavo rozprestrela zloženú obálku. Bola už otvorená. Vybrala poskladané listy tenkého prieklepového papiera. Boli husto popísané písacím strojom, s popreražanými dierkami na miestach bodiek a niektorých písmen. Najmä písmená "o" postupne vypadávali zo stránok a mamka automaticky pozmetala do dlane biele oválky roztrúsené po stole. Začítala sa a asi v polovici stránky ruky jej nešťastne poklesli...

—Monika, ocko s tebou nežartuje. Pod' prosím ťa sem, lebo vstanem ja.

Vyhúkaná Monika prišla váhavo do kuchyne a čítali spolu s mamkou. Potom mamka pristrčila úradný dopis Brunovi:

PRÍPAD ZABUDNUTEJ TRUHLICE

Krajský ľudový výbor národnej moci
Odbor školstva

Úsek narušenej mládeže
Vítazný oblúk 6
940 88 Medoplava

Titl.
Váž. súdr.
Ing. Ondrej Bolek
Cementová 10
940 00 Medoplava

Naša zn. Vaša zn. Vybavuje Medopl.
378-96/Krá JUDr. Šlišká 18.9.19
klp. 76

VEC:Žiak Bruno Bolek - opatrenie /§ 239/

Váž. súdružka rodička,
súdruh rodič!

Na základe skutkového šetrenia za prítomnosti riaditeľa školy, zástupcov Ľudových milícií a straníckej základne bolo objektívne zistené,, nasledovné: "

Vo veci zaostávania písomného prejavu a vyjadr. schopnosti maloletého Bruna Boleka, žiaka 3.B XVIII.ZDŠ nám. ZPPK 12, kt. je v manželstve počatým synom menovaných ss. rodičov - nestraníkkov, dochádza v rodine menovaných nestraníkov ku dlhodobému porušovaniu zásad kvalitnej prípravy novej pracovnej sily pre potreby rozvin.socialistickej spoločnosti ,konkrétne,

JULION P. T. OKRAM: ZÁHADNÉ MESTO
KNIHA 1

a/ nedostatocná uvedomelosť o sektore družstevného roľníctva- slaba konzumácia tuzemských a ost. ľudovo-demokrat. čerstvých plodín

b / nevyhovujúce osvetlenie žiaka.

Uvedené je vo v. rozpore so závermi XV. zjazdu KSB, s výmerom o zásadách dodržiavania princípov chozrasčotu pri plánovitom zaľudňovaní Zeme soc.a kom. človekom a s uznesením „o morálnom kódexe budovateľa komunizmu“. Aby sa účinne zabránilo škodám v národnom hospodárstve a deformáciám v osobnostnom vývoji mládeže, potrebné je vydať tot o ľudovospoločenské

O P A T R E N I E:

1. Do rodiny postihnutého maloletého žiaka ""prideľuje sa vychovný" poradca - vých. kurátor, s návštevami v domácnosti minim. 2x/týž. Výber kurátora uskutoční miestne príslušný OL'VNM v lehote do 10 dní, s prihliadnutím na potrebnú odbornú kvalifikáciu pre daný prípad relevantnú /výživa v ml. škol.veku, modern. hygiena chlapecká, normatíva prac. a štud. prostr. soc. človeka/.

2. Žiak povinným je absolvovať psychologické vyšetrenie v lehote 30 dní odo dňa vydania tohto opatrenia. Príslušného s. odborníka/-čku/ určí mu školská správa.

3., Zamestnávateľia rodičov upovädomujú sa týmto o potrebe kolektívneho vplyvania a osobného príkladu na úseku výchovy socialistického potomstva. V duchu súdružskej

PRÍPAD ZABUDNUTEJ TRUHLICE

mm

vzajomnosti je "vhodné" a potrebné

c i t l i v oprediskutovať

výhody moderného elektrického osvetlenia, úlohu rôz. vitamínov pri konzumácii ovocia, náležite osviežiť problematiku ~~keď~~ základov osob. hygieny školáka /v predmetnej škole vyskytli sa nevyriešené prípady nehyg. mimo-múšľovej ekskrémentácií/.

Poučenie :

Nerešpektovanie ustanovení tohto opatrenia je v. priestupkom proti vedúcej úlohe proletariátu pri výchove pracujúcej inteligencie môže byť uložená pokuta do výšky stonásobku hrubého mesačného platu dľa § 45 a nasl. Zák. č. 138/48 Zb. o intelektuálnej nadradenosti robotníctva/.

Nesplnenie uloženej povinnosti podľa bodu 2 je trestným činom proti právam socialistického dieťaťa na slobodný výber rodiny /§97b ods. 12 Tr. zák./.

Opomenutie opatrenia dľa bodu 3 je hr. porušením princípov soc. spolunažívania /uložené budú kárne opatrenia v zmysle ust. § 897 Zák. č. 132/67 - Zákon o priamom pôsobení socialistických organizácií v domácnostiach, o podrobnostiach výkonu verejnej kontroly rodinného života, o prechodnom obmedzení listového tajomstva fyzických osôb, o boji proti niektorým nešvárom spojeným so svojvoľným uzamýkaním obytných priestorov, o zásadách úradnej evidencie rizikových skupín mladistvých a spoloč.

JULION P. T. OKRAM: ZÁHADNÉ MESTO
KNIHA 1

regulácie voľ. času prac.. intelig./.

So súdružským pozdravom:
"Česť práci!"

RS Dr. Ing. Svätobúr Phalssinger, CSc.
vedúci úseku

KRAJSKÝ LUDOVÝ VÝBOR
NÁRODNEJ MOCI
Odbor školstva
- 16 -

Na vedomie:

---_-----

1. XVIII. ZDŠ, nám. Zdravujúcej porážky prehnitého kapitalizmu č. 12

Medoplava, PSČ 940 32

2. Pájkomont, štátny podnik

nositeľ "Národnej ceny za svetový mier"

Mladých poľnohospodárov 37, Medpllava

PSČ 940 01

3. SPOKEF - Spojené kefárne, revoluč. výrob. družstvo

Festivalovo nám. 8, Medoplava, PSČ 940 02

4. Komunistická strana Blagónie - KSB,

ulič. org. 2784, OV KSB - pošt. priečinok 63,

Udatných samopalníkov 87/A, PSČ 940 86

5. Školská správa IV

Fúriková 4, Medpllava, PSČ 940 86

6. Okres. L'VNМ - TU!

—Ocko? Prepáč mi...— Monika hneď po prečítaní papierov klopkala na zamknuté dvere kúpeľne.

—Ocko, ja som to tak nemyslela. Myslela som že len Brunove detské veci riešite. Ocko prepáč mi to!

No jasné, pomyslel si Bruno. Ako vždy. Ona sa okamžite začne ovíjať okolo ocka len čo otvorí dvere - a na jej papuľovanie sa v tom momente zabudne. Ona bude hneď tá najlepšia dcéruška a Bruno ostane ten najhorší neposlušník...

K volaniu ocka sa pridala aj Mamka: —Ondřík, pod prosím ťa, všetci sme tu, musíme to spolu doriešiť... No tak starec môj, sme si povedali že sa nenecháme vytočiť... — a jemne zaťukala nechtom na umakartové dvierka.

—Ondřík? Všetci sme tu a čakáme ťaaa.

Ocko vyšiel z kúpeľne o niečo kludnejší. Jednou rukou zobral za plece Bruna, druhou Moniku, a otočil ich oboch k sebe. Vysvetlil im, že mal veľmi veľa roboty a do toho prišli tieto nové problémy. Nehnevá sa, ale musia teraz držať spolu a nájsť nejaké riešenie.

—Brunko, žiadne stavby, žiadne bomby, žiadne vylo-meniny, žiaden dôvod na zádrapku pre nikoho. Musíš teraz sekať len a len dobrotu. Chápeš to?

Monika navrhla, že odídu ku starej mame a tam budú chodiť do školy. Ocko sa usmial, povedal že aj to je možnosť. Ale teraz hlavne že nikto nesmie urobiť žiadnu hlúposť a že všetko sa dá do poriadku. Preberú to najprv s mamkou. A potom podebatujú všetci spolu, nejaký iný deň. A poslal Bruna a Moniku do izby, aby si tam robili úlohy a pozerali telku.

Spoza presklených dverí medzi obývačkou a kuchyňou

penikali pritlmené hlasy rodičov. Dve rozpité siluety za vzorovaným sklom riešili situáciu. Keď sa jedna silueta dvihla a kľučka na izbe sa začala pomaly ticho stláčať, súrodenci sa rozprchlí od dverí každý iným smerom. Kľučka však náhle škripla a týmto zvukom prezradená mamka sa prestala zatajovať. Bleskovo otvorila dvere, ktoré tresli do Monikinej v zhone stratenej dreváky. Monika sedela na gauči s jednou drevákou na zelenej pančuche. Cmúľala ceruzku a tvárila sa, že číta učebnicu chémie. Bosá noha sa ledabolo kývala a prsty sa hemžili do rytmu melódie z telky. Bruno zas usilovne listoval v pracovnom zošite z matematiky.

—Sprataj tú dreváku spod nôh, niekto sa tu zabije. A zase derieš najlepšie silonky doma. Ďalšie ti tento mesiac nekúpim.— povedala mamka, pozrela ešte smerom na Bruna, a zavrela za sebou dvere.

V tom okamihu boli obaja zase na štyroch a plížili sa zo strán popod dverové sklá - chceli opäť počúvať pri spodnej nepriehľadnej časti dverí.

Rodičia sa vážne bavili o niekom že 'vieš čo s ním urobili', a 'ostala sama so štyrmi deťmi'. A že keby nebolo starej Piri a neštrngala by tými svojimi metálmi na milicionárskych cickách, určite by teraz mali na krku kriminál. Môžu byť radi, že to skončí pri 'osvetľovaní žiaka' a 'konzumácii demokratickej zeleniny' či čoho. Čo to sú vôbec za sprostosti? Jaký primitív píše tie úradné listy? Ani nevie poriadne písať. Ale chvála bohu za to, že neni horšie. Keby Piri nebola nabehla do tej školy a nedomotala riaditeľa, kristepane... Možno by im zobrali Bruna? A o tej Grosmanovej truhle už nebola žiadna zmienka nikde? A čo to ten tvoj otec vlastne ukrýval v tej starej bedni? A prečo u cudzieho človeka? Čo je to zač ten Grosman? Bolo by dobré zobrať čím skôr tú truhlu preč, a vôbec, všetky tie staré veci. Všetko po-

zrieť a háklivé veci radšej spáliť na chalupe. A tá hanba teraz v robote. Váš starý to ako vezme? Naša šéfka bude trvať na schôdzach každý týždeň. Už ani domov pomaly nebudeme chodiť. Že vraj "kolektívna hygiena" či čo vlastne, už len to nám chýbalo. Ako keby sme sa neumývali a svetlo nemali. Niektorí sa vyložia na školské schody a nás budú riešiť opatreniami! Predstav si tie lekcie v robote... Myslíš že teraz budeme musieť vstúpiť do strany? Musíme myslieť na deti. Monika sa potrebuje dostať na strednú, čo keď úrady začnú robiť problémy?

Vôňa pripálenej sieťky na šporák prezradila, že mamka medzi rečou začala chystať večeru.

KAPITOLA 13

Hmlistá Ulica

*N*etrvalo dlho a Bolekovcom prišlo písomné predvolanie na Brunove psychologické vyšetrenie. Bruno s obavami vyzvedal od Moniky, že ako dlho ostane poviazaný v tom bielom plášti. Monika nechápala. "No predsa v takom kabáte", vysvetlil jej Bruno, "čo má tie špicaté dlhé rukávy bez diery a zaviažu sa tak ruky za chrbtom". Monika chvíľu premýšľala so šibalským zábleskom v očiach. Nakoniec mu však vysvetlila, že to je kazajka pre chorých ľudí, aby si neublížili pri zachvate. Tá sa používa len v nemocnici a nie u psychológa. Psychológ sa iba pýta otázky a píše do papierov. Brunovi sa veľmi uľavilo.

Ešte väčšia úľava prišla, keď na deviatu ráno došli do psychologického strediska. Na chodbe míňali odchádzajúcu mamičku s asi päťročným dievčaťom, ktoré nadšene pišťalo: "Mamka kedy zase pôjdeme ku tej dobuej tete? Zajtua?". Vrkoče natešene podskakovali a dievčaťovej mame to tak šarpalo rukou, že si stále musela naprávať výstrih na blúzke.

Po chvíľke čakania sa otvorili biele dvere, v nich sa objavilo čosi ako víla v bielom plášti, vzduchom zavanula veľmi pekná voňavka. V čakárni nastalo dvojhlasné pi-

šťanie a výskanie. Vysvitlo totiž, že psychologička je "prepána Ivetka, ja spadnem z nôh", čiže mamkina spolužiačka zo strednej školy. Bola vydatá a mamka ju podľa mena na predvolanke nespoznala.

Nasledovalo siahodlhé preberanie podrobností o tom, ktorá spolužiačka sa za koho vydala a ktoré ostali slobodné, koľko a akých báb vystriedal Rono Majerán v Maďarsku, a s akými sexi plavkami sa Peter Marciš vrátil z Juhošky. A kto má koľkoizbový byt, a kto každý už má automatickú práčku s bio programom a vyváraním. Potom sa pozornosť obrátila na Bruna, že aký je to veľký chlapec a čo vlastne treba vyšetriť tomuto šikovnému fešákovi.

Najprv Bruno dostal papier a mal spamäti nakresliť hodiny ukazujúce pol ôsmej. Potom mu tá mamkina Ivetka ukazovala rôzne obrázky a Bruno mal povedať, aký mesiac v roku každý z nich vyjadruje. Nakoniec ho doktorka Ivetka posadila do vedľajšej izbičky s hračkami a tam do pracovného hárku riešil kadejaké obrázkové hlavolamy, matematické príklady a slovné hádanky. Spoza dverí sa pritom ozývali salvy zvonivého smiechu Brunovej mamky a jej znovuoobjavenej kamošky, prerývané pišťaním 'Ále nehovor!', 'To akože váááážne?', 'No to je senzačné!', 'Z toho by si normálne šikla do gatíííí!'.
 Hihihih-i-íííííííííííííí sa striedalo s a-a-áááááááááááááááá, a naopak. Bruno rozmýšľal, čo si asi musia myslieť ľudia v čakárni.

Prišiel čas obedňajšej prestávky a nasledoval rozjarený presun psychologičky Ivetky a mamky s Brunom do cukrárne. Cez priestrannú psychologickú čakáreň dokázali rehotavé kamarátky prebehnúť so zadržaným dy-

chom, ale na ulici sa museli kvôli smiechu občas aj zastaviť.

Kávička, zákusok, zmrzlina, Pepsi, zmrzlina, dva zákusky, a zrazu bolo pol druhej. Ivetka povedala, že už sa nemusia vracat', že ona zajtra vyhodnotí Brunove testy a s mamkou si zavolajú že čo ďalej. S Brunom je všetko v poriadku, to je jasné už teraz. Ale že treba narobiť toľko papierov a diagramov, že tí somári na Odbore školstva budú mať čo spracovávať do konca roka.

—Vieš ty čo, pošlem Vás ešte na logopédiu.— Z vrec-ka vybrala zväzok vopred opečiatkovaných čistých papierikov a na jeden voľáčo písala.

—Ja budem krytá ďalším lajstrom, a vy tiež. Robí tam taký neskutočný slušňák, strašne svojrázny patrón ale ozaj veľmi seriózny. Bola som na jeho prednáške cez postgraduál. Ja neviem kde mohol študovať, ale to je sila, to ti poviem. Má poriadne v zuboch byrokratov a idiotov a napíše im na rozum také veci, že im dva roky potrvá kým zistia, že z nich urobil totálnych debilov. Barton sa volá. Ješíííš, ale on je tam len raz do týždňa, a to je dneska! Idem mu hneď aj volať! Tu máš adresu,— chytro čmárala na servítku, —vy tam rovno teraz bežte, lebo stratíte týždeň. Tu ti stojí dvanásťka, utekaj. Bež. Ja letím volať. Tak čau a brnkne si!!

Keď dopšššššškali skladacie dvere a vánok pomaličky odsunul kúdol autobusového naftového smradu, obnovila sa viditeľnosť v okolí zastávky. Ľudia sa pohli každý svojím smerom. Bruno spoznal, že vystúpili asi tak dve zastávky od ich bloku, ale nešli domov - mamka ťahala Bruna presne opačným smerom.

Museli počkať na zelenú, aby prešli cez cestu. Čakanie

PRÍPAD ZABUDNUTEJ TRUHLICE

na semafor im znepríjemnil prechod buldozeru, ktorý pri pohýnaní do križovatky vypustil niekoľko oblakov čierneho štipľavého dymu. Vyzeral pokazený, lebo ho šoféroval muž oblečený v saku a kravate a prázdne sedadlo vedľa neho sa nadmerne odpružovalo a vyskakovalo až do výšky okien. Asi išiel do opravy alebo do šrotu, usúdil Bruno. Alebo možno buldozerista odpadol a riaditeľ buldozerovne musel prísť osobne zaparkovať opustený stroj. Veď buldozeristi predsa do roboty nenosili saká a kravaty.

S mamkou prešli popod veľký podjazd a hluk rušnej ulice oslabil. Po chvíľke zahli doprava a našli nízku ošarpanú budovu. Boli na nej krivo popribíjané tri biele smaltované tabule s modrými nápismi. Ani jedna nebola vyrobená správne, to vedel na prvý pohľad posúdiť aj tretíak:

NÁRODNÝ ÚSTAV ZDRAVIA ĽUDU

Mestská pobočka s krajskou pôsobnosťou
Obvodná spádová oblasť Medoplava III,IV ,VII
Pedagogicko-psychologická poradňa
Ambancia lexikológie a Logopedie

NÁRDNÝ ÚSTAV Z DRAVIA ĽUDU

Okresna pobočka Medoplava- vidiek
Močove laboratórium

NARODNÝ USTAV ZDRVIA ĽUDU

Krajská e xpozitúra
Sklád pečiatok

Čakáreň silno smrdela po fenolovej dezinfekcii. Každá z bordových koženkových lavičiek bola nejako zdeformovaná a zo všetkých viseli zdrapy odchlípeného čalúnenia. Na rohoch lavičiek vykúkala žltavá molitanová pena v rôznych stupňoch sivej až čiernej zmastenosti - podľa čoho sa dalo usúdiť, ktorá vypchávka vyliezla pred rokmi a ktorá iba nedávno. Niektoré deravé miesta boli opravované leukoplastom, prešpinené okraje záplat sa tmavo leskli a odlepovali.

Špinavý pedál smetného koša bol poklesnutý a ochabnuto ležal na kachličkovej dlážke. Darmo naňho stará pani v dedinskom kroji šliapala čiernou dierkovanou sandálou, hrdzavý poklop sa nenadvihoval. Ženička v širokej kidľovej sukni preto pokvokla a nadvihovala vrchnák rukou. Nešlo to ani tak. Chytila ho teda obooma rukami a podvihla. Ale nadvihol sa jej pritom celý smetník a zospodu sa s hrmotom vysypali hrdzavé, vazelínou začiernené zbytky rozpadnutého pedálového mechanizmu. Nakoniec čosi povolilo a trochu sa uvoľnil aj dekel a umožnil babke pretlačiť jablkovú čutku vzniknutou úzkou štrbinou. Potom sa však kôš nedal nijakým spôsobom zavrieť. Dedinská tetka to nakoniec vzdala a bezradne sa obzerala, do čoho by si utrela žltavou hrdzou a masťou čiernotou pošpinené ruky.

Medzitým sa otvorili dvere s bakelitovou slepou kľúčkou. Vyšla z nich namosúrená žena v bielom. Zatresla za sebou, odomkla si vedľajšie dvere mohutným zväzkom kľúčov, vošla, a zatresla za sebou. O chvíľku vyšla s jednou skúmavkou, zatresla za sebou, odomkla prvé dvere, vošla, zatresla. Po dvoch minútach zase vyšla, raf dvermi, odomkla druhé, vošla, a raf dvermi. Vyšla, raf dvermi, pchala kľúč do prvých dverí, -
—Proším vas, dze tu vyšetruju moč?— oslovila ju tá dedinská tetka.

—No a kde máte vzorku?

—Ta ja myšľela že tu še dava. Do pohara. Plano hvaram? Ne tak?

—Tu už so skúmvkou musíte prísť. To vám nepovedali?

—Nič nehvareľi...

—Pôjdete na autobus, osemnástku...— vzdychla unudene žena v bielom a rezignovane pokračovala:

—Zaveziete sa na polikliniku IV, to je dvadsať zastávok. Musíte vystúpiť jednu zastávku pred konečnou, lebo inak vás to zavezie za most. Na piatom poschodí sú poháre. Potom prejdete cez areál krížom do tej nízkej modrej budovy, a tam sa vymočíte na druhom poschodí, dvere 16. Preležete to doplna do skúmvky, pôjdete vrátiť pohár do čiernej krabice na piate, v zelenej budove vám dajú nálepku, a s označenou skúmvkou sa vrátite sem. Rozumiete? Ale musíte to stihnúť do tretej.

—A tu nemace dajaky pohar? Abo aspoň budar. Šak tu muši byc nejaky hajžľik, ne?

—Chod'te pani, jak som vám povedala. Tam vám stojí autobus!— ukazovala bielo odetá pracovníčka kamsi do diaľky.

—Pani zlata, šak majce zmilovane! To aj vy chodzice dvacec zastafki aftobusom kedz vam na mechur tlačí? Šak me puscice do dajakej komorečki dadze tu, paničko moja zlata! Boch še vam oplaci dobrym!

—So skúmvkou, pani.— Raf dvermi.

Dedinská teta potom čítala nápisy postupne po celej čakárni a nakoniec skúsila kľučku na úzkych dverách s nápisom WC. Márne. Dvere boli zamknuté. Písmená WC boli načmárané modrým perom priamo na farbe dverí a mnohokrát zvýrazňované opakovaným prepisovaním. Pod tým bol nalepený hnedý leukoplast popísaný červenou fixkou:

LEN PRE ZAMESTNANCOV !!!

Širočizné sukne sa pretlačili cez východ z čakárne a tetka smutne odišla.

Prechádzanie z jedných laboratórnych dverí do druhých pokračovalo a ich zatreskovanie robilo dvojité ozvenu. Farba okolo kľúčových dierok na dverách i zárubniach bola úplne zodretá od kľúčov a čierna voskovitá substancia obkružovala obchytné okolie kľúčkových gúľ.

Spoza dverí s priskrutkovaným nápisom PSYCHOLOGICKÁ AMBULANCIA sa zrazu ozval detský plač. Chvíľu zosilnieval, potom čosi rázne zreval hlboký chrapľavý hlas dospelej ženy a všetko zmĺklo. Nasledujúcich desať minút sa odtiaľ ozýval už len intenzívny klepot písacieho stroja.

Nakoniec sa dvere ambulancie otvorili a vyšla z nich mladá žena s fňukajúcim chlapčekom.

—Aue mamka ja som naozaj videu čeueneho medvedíka! Pi-sa-ha-ha-, ham, ehe, he, éééé...— plakal.

—Naozaj išieu do okienka, ehe, he, hé...

—Tomáško, počul si tetu. Pod', ideme domkov, kúpim ti zmrzlinku, dobre?

—Do-bue.— povedal chlapček a poslušne išiel.

Bruno skoro vyskočil z kože. Ved' to bol Tomáš, pre ktorého postavili bunker! Jeho kamarát, Denisov malý brat! Ale bez povšimnutia odchádzali, a Bruno veľmi váhal, či sa im má prihovoriť v takejto chúlостivej situácii.

—Medvedík sám chodiu, videu som ho...— Tomášov hlas zanikal za vchodovými dverami, ktoré sa pomaly dovierali samozatváracím mechanizmom značky

BRANO - ZAVÍRÁ SAMO.

Vchodové dvere sa ešte poriadne nedovreli, keď sa znovu roztvorili. Vošla skupinka ľudí so skúmavkami so žltým obsahom v rukách. Klop klop klop, zaklepal jeden z nich na dvere laboratória. Otvorili sa však vedľajšie dvere - tie, z ktorých pred chvíľou odišiel malý Tomáš:

—S hukajucim idete? Jaj, ne, vy vedľa idete.— konštatovala rázna žena s vlasmi zopätými vzadu obrovským zakriveným zubatým štipcom. Naklonila sa do čakárne a razantne volala prefajčeným chrapľavým hlasom:

—No ta de je ten čo huka. Na štrnastu tu mali byť. Halo! Chlapec čo neovlada hukanie je na rade, je tu taký? Ne?

Nikto v čakárni sa neozval. Raf dvermi, zatresla za sebou doktorka rovnako, ako to robila aj tá žena z laboratória.

Vzápäť sa otvorili dvere laboratória. Žena v plášti brala od ľudí skúmavky pomedzi prsty do jednej ruky v gumenej rukavici, holou rukou zase brala papiere. Posledný bol na rade zhrbený ujko v ovisnutom rozmäknutom saku a zamastenom klobúku, ktorému sa silno triasli nohy. Zobrala mu papier, potom druhou rukou skúmavku. Vytáčala si ju chvíľu zo všetkých strán pred očami a vyštekla:

—Vy kde máte nálepku?!

—Jaku lebku?

—Na skúmavke musí byť NÁLEPKA. To si berte naspäť.— a otfčala mu ruku so skúmavkami pred nos. Uľaknutý ujko podložil pod jej oskúmavkovanú ruku rozťahnuté dlane, akoby chcel všetky skúmavky zachrániť pred popadaním na zem. Mozoľnaté hrčavé ruky sa mu tiež triasli.

—Vy mi tu nechmátajte na všetky moče! Len ten svoj

si berte!— a otrčila mu ešte raz vejár skúmaviek. Bolo vidno len dná skúmaviek vytrčajúce spomedzi gumených prstov. Všetky vyzerali úplne rovnako a žlté, a chudák ujko bezradne stál. Ako mal poznať tú svoju skúmavku??

Biela laborantka sa otrávene zvrtila na päte a bez slova vošla do svojej miestnosti. O chvíľu sa z dverí vystrčila ruka s jednou skúmavkou a papierom.

—Osemnásťka autobus, poliklinika štyri. Alebo za svojím lekárom, sme tu do tretej každý deň!— A raf dvermi ujkoví pred nosom.

Otvorili sa iné dvere a vyšla tlstá žena v špinavých bielych sandáloch. Na kvietkovanom nylonovom plášti mala ešte jeden kratší plášť (modrý bez rukávov). Všetci museli dvíhať nohy, keď sivou handrou na starom portviši šľahala popod lavičky. Holými rukami občas handru prepláchla a potom z nej žmýkala čoraz kalnejšiu sivú vodu do zatmavnutého plechového vedra.

Čakáreň naplnil tuhý zápach fenolu.

—Rodičia s hukajúcim su na rade, halo!— otvorili sa znovu dvere ambulancie. —No tá nebudeme viacej čakať. Koktavy Emil pride. No pote nuka.— A rrrrrraf dvermi.

Upratovačka zahňala Bruna naspäť na lavičku, keď sa chcel pozrieť na tabuľku na dverách ambulancie:

—Neopováž sa pošľapať pozmývané!

A tak Bruno čakal, kým sa upratovačka nevráti do svojho kumbálu. Keď sa za ňou dvere bezpečne zatresli a dvojité ozvena doznela, očami si vypýtal súhlas od mamky. Po špičkách hľadal obschnutejšie miestečka

na kachličkách a tak skackal ku dverám ambulancie.

PhDr. Hildegarda Sudičová, písalo sa nad ordinačnými hodinami.

Ani nestihol dočítať, keď sa dvere ambulancie zase otvorili. Vyšiel otec so synom a razantná psychologička okamžite zamerala pohľadom Bruna: —Hukaš? Kedy ste mali prísť?

Mamka vstala a chytro brala Bruna nabok. —Nie, pani doktorka...

Prísna Hildegarda Sudičová si mamku premerala od hlavy po päty a nezaujate sa obrátila do čakárne:

—S tým vychudnutým defčaťom, pote nuka. To vy ste boli na pätnastu objednaní, ne? Pote...

Keď asi po hodine ticha a polhodine klepania na stroji odchádzala babička s vysokým chudým dievčaťom, prísná doktorka Sudičová zamierila rovno k mamke:

—To vy ste s tým čo pukuňkava? Od doktorky Chmuravej? Nebojte sa, my ho z toho dostaneme. Potravu prima? Na zachod sam ide? No ukaš sa.— A štipla Bruna do líca. —Jaj, ne, pardon, váš grimasy robí, ne? Nekontrolovane. Ne? Tak to si s nekým mylim. No ukašte ten papjer.

—B-b-bb, mmmmmm b-b, mmmmmmm,— hmkala si doktorka Sudičová počas toho, keď bleskovo prelietavala Ivetkin papier pohľadom. Očné bulvy pod hrubo namaľovanými očnými viečkami kmitali zľava doprava zas a znova.

—M m m mmmm, b b mmmmmmm... Aha, tuna. Hm. Peňaze kreslí namiesto písania? Hm. Taky prípad sme tu ešte nemali. Hmmm... Poruchy písomneho prejavu

nepotvrdené... Potrebne vylúčiť... Hmm... Tak to nech si rieši kolega Barton. Kolegyňa maroduje, ta by vas tiež možno zobrala, ale neni tu. A ten vaš Barton ešte neprišiel, musite čakať.

Raf dvermi.

Po chvíľke sa zatresnuté dvere ambulancie ešte raz rázne roztvorili:

—Nepočurava sa aspoň? By som vas zobrala. Ne?—
Raf dvermi.

Doktor Barton mal vypísané dlhé ordinačné hodiny až do neskorého večera, teda čakali ďalej. Čas sa vliekol. Deň sa pomaly chýlil ku koncu a mamka povedala, že počkajú ešte desať minút a potom pôjdu domov, lebo toto nemá cenu. Na dverách doktora Bartona bolo napísané, že prijíma len objednaných pacientov, a jeho dvere boli celý čas zamknuté a bez známok života za nimi.

Vrzli vchodové dvere a vošla akási starká v papučiach a zástere s čipkovou krajkou. Poobzerala sa po čakárni a zamierila k mamke:

—Vy budete mladá panička Boleková, všakže? Joj moja zlatá, dlho tu trčíte? A mladý páňko synček? Pán chlapec Bruno? Joj moji zlatí, Sinisterko veru nemohol prísť, je odcestovaný. Viete, on toto tuná neberie vážne. Zháňali ho telefónom, veľakrát, ale nevedela som sa s ním spojiť. Ale už sme ho vypátrali. Joj to je mi ľúto čo sa stalo. Okamžite som utekala za vami. Moji zlatí! Koľko hodín tu sedíte? Nakázal mi, aby som vám odovzdala jeho veľkú omluvu. Nevedel o vás Sinisterko. Netreba vám na toaletu, vodičky sa napiť? Pod'me odtiaľto preč. Joj chytro. Fúj. Pod'me preč.

Babička ich vyviedla von a v papučiach suverénne vykračovala dole ulicou. Biely zásterový uzlík jej svietil vzadu na šiji. Mamka sa ešte vôbec nedostala k slovu, ale zdalo sa, že starká nijaké odpovede ani nepotrebuje. Rozprávala len ona a stále chrlila d'alšie a d'alšie informácie:

—Ukážem vám, C E N G Á Ć (posledné slovo dramaticky zašepkala). E L E T R I C K Ý ! Jóój, veľa cen-gáčov tam je. Hrozne veľa. Ale ja vám ukážem ten, N Á Š. Hentam v našom dome má Sinisterko svoju naozajstnú pracovňu. S Ú K R O M N Ú !— posledné slovo sprisahanecky zašeptala a priložila si prst na ústa: —Psst. To je tajné, však viete.

Ulica bola takmer na samom okraji mesta. Z okolitých kopcov začínala zliezať večerná hmla. Babička zabočila doprava. Pouličné lampy sa práve rozsviecovali. Prvá karmínovo červená temná žiara sa pomaličky zjasňovala a menila farbu, až kým lampy nežiarili naplno. Kužele oranžového svetla sa mätko rozplývali v hustnúcom opare. Najsilnejší jas bol hore pri výbojke a postupne slabol smerom nadol, ako sa svetelný kužeľ rozširoval. Ohnuté lampy s osvetlenou hmlou tak vyzerali ako obrovské sprchy naklonené nad cestou a chodníkmi.

Babička odhodlane ukázala na jeden zo zvončekov.

PhDr. S. Barton, hovoril štítok s menom.

—Ale vy budete zvoniť o dva zvončeky nižšie. Tu.

PRÁČOVŇA, písalo sa na tom inom štítku.

—To vykumštoval Sinisterko, aby nás hocikto neotravoval, viete? Ale pssst, to je pre cudzích tajné.

Babička sa po tomto oznámení tak hrdo a víťazoslávne

tvárila, že akákoľvek otázka bola absolútne vylúčená.
—Zacengáte, a my vám hneď a zaraz otvoríme. To je
všéétko tá eletrika, viete? Všééééétko tie patenty. A te-
raz ideme hore na kolášik.

Myslela tým koláč? Ale Bruno sa neodvážil opýtať.

Mamka poďakovala a ospravedlnila sa, že už musia ísť.
Od babičky dostali kartičku s telefónnym číslom, na
ktoré majú "o taký týždeň" zavolať.

Žiariace kužele hmly pod ohnutými lampami im zmizli
z dohľadu. Ruch premávky na hlavnej ceste vystriedal
tichosť Hmlistej Ulice, len čo Bruno s mamkou prešli
podjazdom k autobusovej zastávke.

KAPITOLA 14

Po stopách prízraku

*M*onika spala s vatou v ušiach a Bruno v mysli spracovával dojmy posledných týždňov. Odkedy je tretiakom, hromadia sa mu samé neobvyklé zážitky. A ostávala tu jedna veľká záhada, na ktorú skoro zabudol vo víre ostatných udalostí: Chcel predsa zistiť, čo svietilo v tej starej dedovej truhlici. Niekde pri týchto úvahách zaspal. Snívalo sa mu, že sedí na záchode a dovnútra mu každú chvíľu nakukuje doktorka Hildegarda Sudičová s tesne zopäťmi slamovožltými vlasmi a pýta sa prísnyim chrapľavým hlasom zakaždým to isté: "Už si dokažeš sam vyťahnuť gate?".

Na druhý deň išiel Denis zo školy vtedy, keď aj Bruno. Dali sa dokopy a preberali, komu ako skoro prešlo trpnutie nôh po vyslobodení z indiánskeho poviažania pri strome.

Mali teraz prísny zákaz chodiť do Sochošky a obaja ešte stále nesmeli chodievať von, lebo dostali rovnaký trest - domáce väzenie. Rozvíjali teda rôzne nápady, ako by sa mohli dostať z domu. Nič rozumné sa im nepodarilo vymyslieť. Bruno nakoniec navrhol, že sa vypýta ku Denisovcom, že sa budú spolu učiť. Tak budú mať kopu času a vymyslia nejaký plán. Napríklad, vy-

robia lanový rebrík a zlezú z okna, aspoň chvíľu sa pohrajú, a potom zas vylezú naspäť. Nikto nič nezbadá. Denis vyzeral veľmi nadšený. —Určite príd'. A povedz našej mame že jaký je náš Tomáš múdry chlapec.

Bruno si spomenul na včerajší zážitok.

—Denis, včera som videl tvoju mamu s Tomášom. Stále rozprával o nejakom medveďovi.

—Vymýšľa si.

—Ani vonku dávno nebol. Nepovedal si mu, že ho čaká bunker?

—Nemôžem.

—No jasné že teraz už nemôžeš, ale pred tou bitkou si mu nehovoril? Prečo nechodí von?

—Ále...

—Šak povedz.

—Nechcú ho so mnou nechávať, lebo vraj mu možno ja motám hlavu. Alebo bratia. Celý čas ho držia u babky keď neni v škôlke.

—Jakého medveďa videl?

—Ále houby videl. Vymýšľa si, že do pivnice liezla plyšová hračka. Červený medveď že vraj sám chodil.

—Do vašej pivnice?

—V susednom dome.

—Myslíš, že ho chceli ukradnúť?

—Koho?

—No vášho Tomáša. Na špagáte mu ťahali hračku, aby ho nalákali.

—Myslíš?

—Je to možné. Vraj na cukríky tak chytajú deti.

—Vážne?

—Naši rodičia to vraveli.

—Ci pána, to by mohlo byť!

—Však Tomáš neni šalený, aby si totálne debility vymýšľal.

—Máš pravdu. Asi niečo fakt videl.

—Denis, ukáž mi, že ktorá pivnica to bola.

A Denis Bruna zaviedol rovno pred pivničné okienka, za ktorými odpočívala stará truhlica Brunovho deda...

Bola to iba náhoda??

Brunova obrazotvornosť sa rozbehla na plné obrátky. Predstavoval si dedovu truhlicu plnú nejakých hračiek na baterky. Tie sa mohli dostať nejakou náhodou von a spôsobiť zmätok v hlave malého Tomáša. To by bolo super, mať samochodiace hračky, aké nemá nikto iný! Ale... Tá truhlica bola určite zamknutá, to predsa sám videl aj vyskúšal - nedala sa otvoriť. Ako by tie hračky vyšli vonku? Tá opätková fiflena Grosmanová určite nechodí vypúšťať nejaké medvedíky na baterky zo starej truhly, to je vylúčená vec. A ocko vravel, že baterky by už museli byť dávno vybité. Ale čo ak tam niekto iný voľačo skryl iba nedávno? Bruno si bol istý, že dnu v tej truhle bolo svetlo. Nech už malý Tomáš videl čokoľvek, Bruno bol ochotný mu veriť. Ved' nakoniec - ani Bruno sám nevedel, čo on sám vlastne videl na svoje vlastné oči. Čo potom nejaký malý škôlkár? Záver je jasný: Celú túto záhadnú vec treba preskúmať!

Obaja chlapci ponazízali do pivnice cez rozbité okienko, ale nič zvláštne tam nevideli.

Bruno a Denis nemali veľa času, pretože keby ktorýkoľvek z nich meškal domov, bolo by zle a domáce väzenie by sa určite predĺžilo. Pôjdu teda chytro domov, budú sekať dobrotu, a Bruno sa vypýta ku Denisovi tak ako plánovali. A spolu vymyslia ďalší postup.

Brunova mamka pre istotu zavolala ku Denisovcom. Telefón dvihla Denisova babka a nevidela nič zlé na tom, aby Bruno prišiel a s Deniskom sa učili. Bruno sa nevedel dočkať. Vzrušenie z možného dobrodružstva prenikalo každým kúskom jeho tela. Rýchlo obedoval a dokonca bez reptania na dva hlty zjedol mrkvu z polievky (čo by za normálnych okolností trvalo asi hodinu a pol, ak nie viac, a potrebných by bolo mnoho mamkiných prísnych napomenutí).

Netušil ešte, že o krátky čas sa stane ďalšia nezvyčajná a veľmi zvláštna vec. Keby sa bol s tou mrkvou hral čo i len o päť minút dlhšie, bol by tú čudesnú udalosť prepásol.

Bruno si povedal, že nikto predsa nevie, ako dlho má trvať jeho cesta z domu ku Denisovi. To by mamka musela dať Denisovej babke signál telefónom a Denisova babka by musela stáť so stopkami pri dverách a odmerať mu čas. Čiže tu vzniká určitá časová rezerva na malú okľuku ku tajomnej pivnici, ktorá určite nikomu nezaškodí. Veď predsa celej veci môže iba pomôcť, ak si ešte raz zbežne obzrie terén budúceho prieskumu. A tak aj Bruno urobil.

Keď sa blížil k pivničnému okienku, všimol si mačku. Mierila rovno tam - do pivnice. Cez dieru v rozbitom skle sa ladne prešmykla dnu a už jej nebolo. Lenže o chvíľku sa z pivnice ozval taký škrekot, že z toho vlasy dupkom vstávali. Divoké mraučanie sa miešalo so zvukom, akoby sa prevrátil kamión s kastrólmi. Chvíľu sa to tam mlelo a klepot starého harampádia priťahoval aj pozornosť náhodných okoloidúcich. Ozvalo sa ďalšie desivé zaškriekanie a mačka vytrielila cez dieru v skle tak rýchlo, že skoro nebolo vidno ako sa jej nohy mihajú. Celá bola naježená a vybehla na najbližší strom ako

namydlený blesk. Oči nespúšťala z pivničného okienka a pazúry mala zaryté do kôry ako kliešť. Brunovi vyschlo v ústach.

Čo je to za podivné miesto?? Toto už bola tretia záhadná vec týkajúca sa tej istej pivnice! Avšak v tej chvíli ho zároveň osvietila jasná myšlienka: Ale veď určite sa tam táto mačka iba pobila s nejakou inou mačkou o mačacie teritórium... To je najsamozrejmšie vysvetlenie takejto obyčajnej veci. Záhada vyriešená. Aspoň tak si Bruno vtedy myslel.

U Denisa prebrali všetky možné alternatívy postupu pri nadchádzajúcej prieskumnej akcii. V prvom rade sa potrebujú nejakým spôsobom dostať von z domu. Denisova babka ich určite nikam nepustí, takže jedinou možnosťou ostával útek cez okno. Materiál na výrobu lanového rebríka však nemali žiaden - ani povrazy, ani drevené priečky. Ale na pôjde vraj bola sekera. Denis navrhol, že keby porúbali skriňu na tyčky a jeho posteľnú plachtu by natrhali na pásiky, mohli by mať rebrík do hodiny hotový.

Bruno si v duchu predstavil, ako Denisova babka vchádza do izby. Polovica Denisovej postele je už nasekaná na rovnomerné drúčky. Bruno sa na ňu nesmelo usmieva so sekerou v ruke, zatiaľ čo jej vnúčik s námahou dokončuje porciovanie paplóna za kôpkou rozvíreného peria...

Nie, také dačo predsa nemôžu urobiť. Po hlbšej úvahe rúbanie nábytku ani páranie posteľného prádla chlapcom nepripadalo ako najvhodnejší postup. Teda pri najmenšom nie na dnešné popoludnie. Avšak uvedený nápad sa im inak veľmi páčil. Preto sa dohodli, že takúto výbornú myšlienku nenechajú zapadnúť prachom

- podrobnejšie ju rozpracujú a nechajú si ju v zálohe pre prípad, keby ich dakedy v budúcnosti zamkli bez jedla na niekoľko dní alebo niečo podobné. Denisov návrh teda s určitým sebazaprením definitívne zavrhlí. Takže čo majú podniknúť?

Nakoniec Bruno zauvažoval, že dnes budú iba predstierať svedomité učenie. Zajtra sa potom Denis vypýta na poobedné učenie ku Brunovcom. Pri odchode z domu zavolá, že ide. Vyjde z domu a bude čakať vonku pol hodiny. Ak dovedy Bruno nepríde, tak Denis normálne zazvoní u Bolekovcov, že sa prišiel učiť. Keď však Bruno zistí, že jeho mamka s Denisovou babkou si telefonicky nič navzájom neoverujú, povie mamke, že Denis volal, aby sa Bruno zase prišiel k nim učiť, tak ako včera. Takouto fintou obaja ujdú z domu a získajú čas na spoločný prieskum pivnice. Po úspešnej výprave sa pôjdu normálne učiť, akoby sa nič nestalo (babke povedia, že u Bruna bol hluk a preto sa vrátili ku Denisovcom).

Asi dve hodiny potom nahlas čítali kadejaké básničky zo školskej čítanky, aby ich bolo dobre počuť aj za dvere. Denis sa dokonca jednu slohu naučil naspamäť:

*Môj otec je kombajnista,
dobrý je odborník.
Polia orie, žito mláti,
prosperuje podnik.*

Toto si polohlasno brblal popod nos a tak išiel na záchod, aby preveril účinky celého divadielka na babku.

Výsledkom boli dva poháre minerálnej vody so sirupom, ktoré im nadšená babka doniesla na malej tácočke aj so slamkami. Chlapci si navzájom uznali, a štrngnu-

tím pohárov potvrdili, že si veru zaslúžia dobré občerstvenie, keď sa tak namáhavo obetujú pre dobrú vec.

Keď Bruno došiel domov, mamka ho privítala s tým, že volala Denisova babka. Veľmi chlapcov chválila a či by vraj Bruno nemohol chodieval každý deň. Denisko že krásne recituje. Hup, tak toto výborne hrá do karát zajtrajšiemu plánu, tešil sa v duchu Bruno. Mamkina ďalšia naradostená reakcia už nebola taká potešiteľná: Keď príde ocko, tak Bruno tak isto všetkým niečo zarecituje...

Brunov pokus vysvetliť, že básničku sa musel učiť iba Denis a Bruno ho len skúšal, vyznel chabo. Debata sa začala uberať nebezpečným smerom, že čo sa za tri hodiny vlastne naučili, a tak Bruno celú vec chytro zaonačil že jasné, aj on nejaký verš pochytil, a že večer zarecituje. Rýchlo si to musel zopakovať z čítanky, lebo u Denisa mu to išlo jedným uchom dnu a druhým von. Ach, sebaobetovanie pre dôležitú tajnú vec je niekedy ozaj ťažké, ale treba hrdinsky vydržať...!

Ale aspoň že sa celá tá maškaráda vyplatila. Nepadlo žiadne podozrenie a na druhý deň poobede boli obaja chlapci úspešne vonku. Na chodníku boli spadnuté prvé javorové listy a dodávali teplému vzduchu novú vôňu. Prvé príznaky blížiacej sa jesene bolo cítiť v pove-trí a pre chlapcov to bola vzácna a vytúžená vôňa: vôňa krátkej slobody, vôňa dočasného úniku z domáceho väzenia. A vôňa tajného dobrodružstva.

Gumipušky za opaskom, plné vrecká kameňov, bakule v ruke, baterky a nožíky, to bola ich výbava.

Denis si chcel špagátom priviazať otvorený nožík na svoju palicu. Ale čo by si asi ľudia pomysleli, keby sa

dvaja chlapci s takou harpúnovou výzbrojou objavili pred obytným domom a nazízali do pivnice...? A tak sa rozhodli, že najprv pôjdu len tak dookola, akože nič, a preskúmajú okienko z vonkajšej strany. Vhodná výhovorka bola samozrejme pripravená - akože hľadajú mačku. Potom pôjdu skúsiť dnu, či sú pivničné dvere otvorené. Denis doniesol aj zväzok kadejakých starých kľúčov. Vravel, že do starých dverí často pasujú aj iné kľúče, len to treba trpezlivo skúšať. Tak toto by Bruna nebolo nikdy napadlo. Obdivoval Denisa za všetky tie veci a triky, ktoré vedel, a o ktorých on nemal ani tušenia. Vidno, že Denisov otec bol dielenským majstrom. Aj Bruno chcel byť taký múdry a skúsený...

Z pivničného okienka vanul príjemný chlad. Závany od vlhkého storočného muriva boli pomiešané s tajomným pachom starého dreva dávno zabudnutého nábytku. Vyvolávalo to dojem zastaveného času. Staré veci pokojne odpočívali svoj odpočinok na hranici nemenného podzemia a neustáleho života vonku, od ktorého ich delili malé zaprášené okienka. Ktovie, kam sa cestovalo so zaprášeným kufrom, ktorý Bruno videl úplne vľavo? A čo vyrástlo z bábätka, ktoré kočikovali v tom smiešnom starodávnom kočiari, ktorý bol teraz vyvrátený hore kolesami na popraskanej skrini? Stal sa z neho nepríjemný riaditeľ v pásikovanom saku, alebo milá učiteľka ako bola Slavona Milíková?

Keď sa vystriedal s Denisom, ktorý tiež chcel nazeráť do podzemia cez rozbité okienko, Bruno si všimol zvláštnu vec. Všetky okienka boli zaprášené. Ale na jednej tabuľke skla boli v prachu vyutierané krivoľaké čiary, akoby tam niekto písal prstom. Nebolo to však písmo, ale kostnaté haky-baky. Ložil tam slimák? Bruno potieral sklo z vonku. Obrázec nezmizol. Cestičky v prachu boli z vnútornej strany, tmavé ako pivničná tem-

nota za nimi. A vtom niečo začul. Ťukanie. Ťuk, ťuk-ťuk, ťuk, ťuk-ťuk-ťuk-ťuk, škrabnutie po skle (kchchchchchch), a zase ťuk-ťuk-ťuk... A ticho. Denis to počul tiež. Chlapci na seba pozreli s vypleštenými očami. Je niekto uväznený v pivnici? Signalizuje o pomoc? Sú tam nachytané deti, ktoré idú predať do otroctva?? Alebo nejaký vyhladovaný väzeň?

Kchch, ťuk, kchchchch, ťuk-ťuk-ťuk, ozvalo sa zas. Bolo to za krajnou tabličkou skla. Chlapci poutierali prach z uličnej strany. Do skla niečo ťukalo zvnútra. Lenže sklo bolo vlnité, rozpraskané, nepriehľadné, so zaliatou drôťkovou mriežkou. Veľmi zaprášené bolo aj zvnútra. A tak chlapci nič nevideli.

Ťuk, a potom zase ticho.

To nebolo klopanie prstom. Skôr to občas znelo ako škrabanie a klepkanie kamienkom. Ťuk-ťuk-ťuk, a potom akýsi tlmený úder. Úder handrou alebo rukavicou?

Bolo by treba nejaké zrkadielko, ktoré by chlapci mohli prestrčiť cez rozbitú tabuľku skla a pozrieť sa do strany. Ale nič také nemali... Bruno ešte vyskúšal, či by sa niečo neodzrkadlilo na čepeli nožika, ale nevidel nič. Čas sa im krátil, nemohli sa tu zdržať viac ako nanajvýš takú polhodinu. Teraz alebo nikdy! Idú sa pozrieť dnu!

Dostať sa do domu nebolo ťažké, lebo vchodové brány sa v tých časoch obyčajne nezamykali. Bruno tu už bol predtým s ockom a mamkou, takže hneď vedel kde je vypínač. V suteréne klopol spínač a chlapci zišli dolu osvetlenými schodmi. Obaja pritláčali ucho na dvere vedúce ku pivniciam. Načúvali. Nič. Ani ťukanie ani iné zvuky.

Klop, ozval sa spínač osvetlenia zo skrinky na stene, a svetlo zhaslo. Ale beda, lebo pivničný vypínač nefungoval. Chlapci teda vybrali baterky. Žltkavým svetlom chodili po stenách, betónovej dlážke, po rúrach na plafone, a zastavili sa na dverách. Denis skúsil kľučku. Dvere neboli zamknuté...

Denis ochrancovsky posunul Bruna nabok, pootvoril dvere, potom chytro uskočil stranou. Ale nič sa nedialo, z dverí nevybehlo nijaké strašidlo ani človek.

Denis teda smelo kopol do dverí, a tie sa rozleteli dokorán. Odrazili sa od steny a opäť sa privreli. Ticho...

Bruno nechcel byť poserútka a teraz prevzal iniciatívu on. Rukou mierne strčil do dverí a tie ostali otvorené. Dnu bola tma a ticho a nedialo sa vôbec nič.

Chlapci chvíľu bez pohybu čakali. Bruno posvietil na vnútorný vypínač a išiel zapnúť svetlo. Šťuk, šťuk, šťuk, ale aj tento vypínač bol asi pokazený a šťukal naprázdno. Chlapci pomaličky vchádzali dovnútra a baterkami pátrali po priestore.

—Cí, ta tu by ozik bola fasa klubovňa!

—Nevravel som?

Svietili aj pomedzi drevené laty, z ktorých boli postavené pivničné kóje a jednotlivé pivničné dvierka s klatkami. Niekde tam dnu musí byť to drôtené sklo, na ktoré pred pár minútami čosi ťukalo. Chlapci prepchávali ruky s baterkami pomedzi drevené laty a osvetľovali vnútra pivníc.

Zrazu zacítili pach skazených vajec.

—Fúúj, dakto tu má zhnité jedlo!— zašomral Denis.

—Počuješ to?— prerušil ho Bruno.

—Čo?

—Neviem. Voda?

A naozaj, akoby sa ozvalo nejaké šplechnutie. Chlapci načúvali. Ale nepočuli už žiadne žblnkanie ani špliechanie. Avšak keď zadržali dych, tmavým priestorom sa tiahlo ledva počuteľné syčanie. Hnilobný zápach sa zosilňoval. A vtedy to Bruno zbadal. Na vzdialenom konci pivničnej chodby sa pri zemi prevaľovali kúdoly hustej hmly.

—Denis, kukaj tam!

A uprostred hmly začala spoza rohu vychádzať postava. Jej zelenkavé svetlo tlmene žiarilo v šere neosvetlenej pivnice. Mátoha mala len dve čierne oči a žiadne ruky alebo nohy. Pozerala priamo na chlapcov a pohla sa smerom k nim...

Chlapci sa skoro pozabíjali na schodoch. Každý krok sa im zdal nekonečný, ako sa driapali hore na denné svetlo. Aby boli čím skôr vonku, vybehli zadnou bránou do dvora a divoko dýchali.

—Videl si tú mátohu??!!

—Čo to preboha bolo??!!

—Utekajme, kým nás to zase nezbadá!!!

A chlapci kľučkovali pomedzi garáže, prebehli cez zo pár domových vchodov, šprintom pozahýnali cez niekoľko ulíc. Takí boli vyjašení.

Zdalo sa, že sa im podarilo ujsť. Autá na ulici úplne obyčajne vrčali, listy úplne normálne ležali na zemi. Ľudia úplne bežne chodili po chodníkoch.

Akési deti hádzali palicu do koruny stromu, kde bol za-

seknutý hračkársky parašutista. Márne sa snažili, parašutista ostával visieť v konároch.

—Ukážte, detváky...— ponúkol sa im vysoký poloplešatý páňko s dlhými bokombradami, ktorý išiel okolo. Dvakrát skúsil hodiť palicu, ale parašutista sa posunul iba máličko. Tak ten páňko vyliezol na vedľajší strom, len sa mu tak hnedé sandále prehýbali. Mnemh, mnemhhh, vzdychal pri škriabaní sa hore. Odtiaľ hodil palicu a parašutista spadol na chodník. Víťazoslávne hurákanie sprevádzalo jeho zostup zo stromu. Deti nahlas komentovali, že každý ocko by mal byť takýto, a prosili uja, aby teraz ešte skúsil vystreliť parašutistu vyššie ako je strecha domu.

—Detvačíky, nemôžem. Músim chvátať, mojho synatóra lapaji vyložili ná strom a nevie zistiť dólu... Jáci na dvóre... Mnemhhh...—, ponáhl'al sa ten vysoký páňko preč.

Bežný život na ulici nakoniec Bruna a Denisa upokojil. Žiadna obluda sa za nimi nehnala, ľudia sa venovali svojim obyčajným problémom. Chlapci mali v hlavách množstvo otázok, ale nebolo veľa času na špiritizovanie. Musia sa čo najskôr vrátiť domov. Potom budú rozmýšľať. Bežali teda nazad (pre istotu inou cestou). Keď sa blížili k Denisovmu domu, stretli Evu.

—Nacvičujete maratón?

—Musíme sa učiť u Denisa. Máme zarácha.

—Ale veď pred chvíľou ste bežali opačným smerom...

—Ty si nás videla??

—Vybehli ste z tamtej brány do dvora a bežali jak šalení.

—Nieкто nás naháňal.

—Nikto za vami neutekal. Iba ak nejaký duch.— žartovala Eva.

Bruno s Denisom na seba pozreli.

—V pivnici sme niečo divné videli a museli sme utiecť.

—Eva, bolo to fakt hrozné. Nevieme čo to bolo. Svietiaca mátoha. Nejaká dymiaca príšera, smradľavá. Nič si potom nevidela vyjsť z brány? Keď sme ušli?

—Hm... Hej, chvíľu po vás odtiaľ vyšiel nejaký muž. Normálny. Ale nešiel za vami...

—Poznáš ho?

—Nie...

—Nerobil nič čudné? Nebežal?

—Nie. Čistil si topánky. A potom išiel niečo zahodiť do smetnej bedne.

—Vysypať smeti?

—Nie. Len nejakú servítku. Asi tú, čo si s ňou čistil topánky. Neviem.

—Neniesol nič veľké?

—Vôbec nič nemal. Len kabát cez ruku.

—A kam išiel potom?

—Neviem. Myslíte že to bol zločinec?

—Mohol by byť.

—Ja myslím že bol.— povedala Eva zvláštnym hlasom.

—No nič, veľa sme nezistili. Čau Eva, už musíme ísť...

—Bol to zločinec, lebo na topánkach mal kostry!— zahlásila Eva.

Chlapci ostali zarazení. Tak toto mení situáciu. Nejakú minútku navyše ešte risknú.

—Prečo si to hneď nepovedala? Jaké kostry?

—Ukážem vám. Poďte za mnou.

—On tam nechal topánky? S kostrami?

—Čo ti šibe? Na spodku topánok mal kostry. Na podrážkach. Otláčili sa do blata.

Prešli na druhý koniec dvora a Eva im ukázala stopy, ktoré viedli od tej pivničnej brány ku smetným konvám. Boli to obyčajné šľapaje a neboli tam žiadne kos-

try. Niektoré už boli zničené a prešliapané novšími stopami, iné sa zaplnili presiakajúcou vodou z bahnitého podkladu. Ďalšie stupaje boli na hrubozrnnom teréne a otlaky boli nejasné. Chlapci boli sklamaní.

Ale o malú chvíľku Eva volala: —Sem sa pod'te kuknúť!

A bolo to tak, ako hovorila. V mäkkom blate bola v jednej šľapaji jasne otlačená malá lebka a zvyšky nejakých písmen.

—Eva, my vlastne nesmieme byť vonku, nemôžeš ty svojej mamke šlohnúť lak na vlasy?— žiadal ju rozrušený Bruno. Chcel urobiť odliatok toho otlačeného vzoru, ako to videl robiť ocka. —A nemá tvoj ocko doma sádro? Musíme rýchlo urobiť kriminalistický odliatok, ako dôkaz!

—A prečo si neodlúpneš ten kúsok blata a nevysušíš?

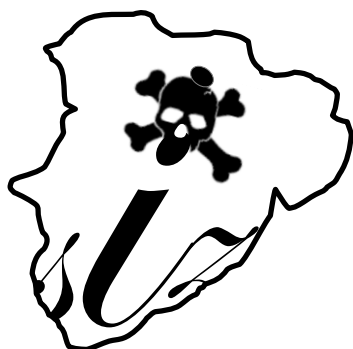
Bruno ostal zarazený. Toto ho nenapadlo. Tak sa mu zapáčilo ockove odlievanie sádry, že taká jednoduchá vec ako odlúpnutie blata ho vôbec nenapadla. A aj sa poriadne v duchu zahanbil. Aké šťastie, že aspoň Eve to tak dobre páľilo.

—Eva, ty si proste geniálna!

Bruno nožíkom opatrne vyrezal celú zachovalú časť topánkového otlačku. Nebolo toho veľa, ale predsa takto získali aspoň niečo rukolapné! Skôr ako zazvonili u Denisovcov, Bruno ten kúsok bahna opatrne skryl do plynových hodín pri dverách.

Večer doma svoju trofej položil na tvrdý papier a schoval do šuflíka, aby to tam bezpečne schlo. Každú chvíľku chodil vyťahovať šuflík a obzerať si dva záhadné znaky - sádrový odliatok symbolu z pivničnej truhlice,

a ten dnešný blatový otláčok. Lebka sa zachovala, ale text bol neúplný a nevedel ho rozlúštiť:

Je tam napísané 'slza'? Alebo je to prostredné písmeno 'i' a tá lebka je bodka na ňom? Bruno nad tým ešte veľa špekuloval, ale na nič rozumnejšie už neprišiel.

Keď už ležal v posteli, uvedomil si zrazu jednu vec: Žiadna zo stôp špicatých topánok nesmerovala smerom preč od smetníkov!!

Znamenalo to, že muž bol vtedy stále tam?? Pozoroval ich, keď skúmali jeho stopy? Sledoval ich potom? Vie teraz, kde bývajú? Má sa Bruno ísť okamžite priznať rodičom a povedať im, čo hrozí? Ved' čo ak je to vrah? No a potom tá strašidelná mátoha v pivnici... Bol tu nejaký súvis s tým mužom s kostrovými topánkami? Čo to vlastne bolo, to strašidlo?? Vyšlo to z tej truhlice? A to svetlo v truhlici, ktoré videl predtým dávnejšie, to bola tiež tá mátoha? Tam bola poskladaná? Tam sa skrývala? Prečo by jeho dedo ukrýval niečo také? Odkiaľ by to mohol mať? Chytil ju dakde a ostala náhodou uväznená v truhle, keď zomrel? Sú takéto mátohy živé? Sú nebezpečné? Smrad to bol ozaj hnusný, musela to byť určite mŕtvola. Hm, a prečo sa z nej tak dymilo?

Bruna po dnešku trápilo ozaj veľa otázok. Ale ísť sa

pýtať rodičov, to by znamenalo priznať sa k pivničnému výletu. Nemohol im predsa len tak oznámiť, že porušil domáce väzenie a že klamal. A vyrozprávať im k tomu ešte aj takúto neuveriteľnú historku, to proste ozaj nemohol...

Má zobudiť Moniku? Bruno pozrel na dýchajúcu paplónovú kuklu na vedľajšej posteli a zvažoval túto možnosť. Áno, Monike to povie, to je dobrý nápad. Jej sa dá veriť a Bruno veľmi potreboval radu niekoho staršieho. Hm, ale budiť ju teraz len kvôli tomu, to teda radšej nebude. Počká do zajtra. Monika mu určite pomôže objasniť tú mátohu a možno aj rozlúštiť ten nápis v blate. To by ho posunulo ďalej v pátraní!

Bruno bol po tomto rozhodnutí trochu spokojnejší, ale aj tak dosť dlho nevedel zaspať...

KAPITOLA 15

Sinister Barton

— *Zo* školy rovno domov!— prízvukovala ráno mamka.

Na poobedie boli konečne objednaní na logopedické vyšetrenie u doktora Bartona. To, ktoré sa minule nepodarilo uskutočniť, pretože doktor Barton bol odcestovaný. Lenže tentoraz nemali ísť do štátnej ambulancie vo fenolom páchnucej budove s močovým laboratóriom, ale do doktorovej súkromnej pracovne. Hmlistá 5, ako stálo na vizitke, ktorú vtedy dala mamke babička v čipkovanej zástere.

Bolo po daždi a mokré chodníky sa čierno leskli. Po prejdení cez oblúkovitý podjazd sa zvuky premávky utlmili a vôňa opadávajúceho lístia zosilnela. Ešte nebol ani večer, ale Hmlistá Ulica už bola zastretá jemným oparom. Ako sa blížili ku vchodu číslo 5, Bruno si všimol, že cesta obďaleč náhle končí. Vyzeralo to, akoby mala pokračovať ďalej do lesnatého kopca, ale zrazu bola odrezaná. Aj chodníky tam boli náhle prerušené. Mamka mu vysvetlila, že tu kedysi chcelirobiť tunel. Ale mesto sa prestalo tým smerom rozširovať a tak sa v prácach nepokračovalo.

Vchod číslo 5 bol zamknutý. To bolo dosť neobvyklé. Bruno sa ešte nestretol s tým, aby bola domová brána zamknutá. Vo vchodovom výklenku boli tri rady čiernych zvončekových tlačidiel. Mamka váhala a stlačila gombík pri mene PhDr. S. Barton. Nič sa nedialo. Po chvíľke skúsila ešte raz, zase bez výsledku.

—Mamka, ale my máme zvonit' na iný zvonček.— pripomínal Bruno.

—Ja viem, miláčku, ale najprv som chcela skúsiť normálne.

—Môžem?— opýtal sa Bruno s prstom na tlačítku s nápisom PRÁČOVŇA.

—Môžeš.

—Kto tam?— ozvalo sa o malú chvíľku z reproduktoru vedľa zvončekov.

—Boleková so synom, za doktorom Bartonom.

—Pod'ťe moji zlatí, eletriķa vám otvorí. Zoberte lift a vyjdite na tretie poschodie.

[illegible]

Tam, kde bývali Bolekovci, mal výťahový privolávač iba jeden gombík. Tu to však bolo veľmi odlišné. Výťah nepremával v murovanej šachte, ale chodil v ozdobnej železnej klietke. Po oboch stranách mrežovaných dverí boli kadejaké gombíky. Mamka vyzerala bezradne. Aj Bruno vyjavene pozeral. Naľavo bol nápis ODOSIELAČ a tlačidlá s číslami všetkých poschodí. Vpravo bol nápis PRIVOLÁVAČ a iba jeden gombík. Ešte nižšie boli pod nápisom DVERE ďalšie tlačidlá: ŠACHTA, KABÍNA VON, KABÍNA DNU. Bola tam aj prepínacia páčka s obrázkom žiarovky v rám-

čeku na jednej strane a s obrázkom preškrtnutej žiarovky na opačnom póle (teraz bola páčka uprostred, pričiarke s nápisom AUTO). Gombík s obrázkom zlatého zvončeka bol úplne najnižšie.

—Ideme peši.— rozhodla mamka. Ale Brunova ruka už bola rozbehnutá k tlačidlu PRIVOLÁVAČ.

Husto zaprášené dierované koleso za mrežami sa začalo krútiť a kamenný panel začal vystupovať hore. O chvíľu zostúpila osvetlená kabína a s cvaknutím zastala. Svetlo za vysokými dverovými okienkami s oblými nákončiami po chvíľke zhaslo.

Mamka začala odsúvať mrežu, ale Bruno ju v polovici zastavil:

—Mamka, veď vyskúšajme gombíky!— a chytro stlačil gombík ŠACHTA. Spolovice otvorená klieťková mreža sa zavrela. Stlačil ešte raz, a klieťka sa poskladala do strany a uvoľnila cestu.

—Mamka nieéé!— zastavil Bruno mamku, ktorá teraz išla otvoriť vnútorné dvierka rukou. Hm, ale čo mal stlačiť teraz? Bruno vyskúšal gombík KABÍNA VON. Ozvalo sa syčanie, pssssssuuu-pss, a dvierka sa automaticky pomalým plynulým pohybom začali otvárať dovonku. Mamka vyľakane ustúpila dva kroky dozadu. Bruno zatiaľ stlačil ten istý gombík ešte raz, dvere sa pomaly zavreli. Keď to celé opakoval po piaty krát, mamka ho šuchla po hlave: —No pod'me zlatko.

Bruno chcel ešte preskúšať knoflík KABÍNA DNU, ale mamka ho vtlačila do výťahu. Stlačenie ŠACHTA nerobilo nič, lebo najprv museli stlačiť KABÍNA VON, aby sa zavreli kabínové dvierka. V drevom vykladanej a lakom voňajúcej ozdobne vyrezávanej kabíne sa vyviezli na tretie poschodie a vtedy Bruno vyskúšal stlačiť DVERE KABÍNA DNU. Pssssssuuu-pss, a autobu-

soidné dvierkové krídla sa pomaly preklopili smerom do výťahovej kabíny (za čo si vyslúžil ďalší pohlavok od mamky, ktorá nemala kam uhnúť a syčiace dvere ju pricvikli o stenu).

Mamka mala čo robiť, aby Bruna dostala preč od výťahu. Ešte ostali nepreskúšané tlačidlá odosielača, žiarovečková páčka, zvonček... Ale mamka ho rázne postrčila do chodby.

Bytové dvere s rytou striebristou menovkou

Sinister Barton

boli vysokánske a dvojkrídlové. Na ľavej veraji bola poštová schránka a nad ňou dve porcelánové tlačidlá pod nápisom ZVONEC. Prečo dve? A prečo jedno z nich vytrčalo tak veľmi dovonku? Ale k experimentovaniu s čudlíkmi sa Bruno nedostal, lebo na pravej veraji sa otvorilo okienko a v ňom sa objavila babičkina tvár.

—Tu ste moji zlatí? Zaraz otváram, zaraz otváram.— a okienko sa zatvorilo. —Zaraz!— ozývalo sa ešte za zatvorenými dverami, spoza ktorých vanula sladká vôňa jablkového koláča.

—Chcete sa vyzuť? Prezuť do vlastných? Urobíme mašináciu? Alebo vám nachystám šazóny?— pýtala sa ich babička vo veľkej predsieni.

—Jakú mašináciu?— opýtal sa Bruno s očakávaním nového vzrušenia.

—Vyzujeme sa... Radšej.— neisto navrhla mamka.

—Ale ba! Ale ba! Taká návšteva! Šazóny vám nasaďm!— energicky protestovala stará pani hostiteľka.

Bruno s mamkou museli vyzerat' veľmi bezradne, lebo babička sa zháčila a pokračovala chlácholivým hlasom: —No veď predsa babuše. Na vašu nohu, mladý páňko, máme kockované, kvietkované, s pásikmi. Vyberte si sám, synečku zlatý.

Babička odhrnula záves na drevenom botníku s pozláteným reliéfnym nápisom

BABOUCHES ~ CHAUSSONS.

Bruno vyjavene študoval obrovské papučiská naukladané na rezbársky zdobených policiach.

—No, ktoré sa vám páčia?

Bruno pozrel na mamku.

—Nože, vyberte si daktoré. Ktoré len chcete.— posmelila ho babička ešte raz. Bruno si vzal pásikavé, lebo mal rád zelenú farbu. Babička mu ich položila k nohám a Bruno sa mal do nich postaviť aj s topánkami.

Babička chvíľu pozerala dolu na papuče, ako by na dačo čakala. Potom spýtavo vzhliadla na Bruna. Zas sa zahľadela na papuče a vyzerala nesvoja. Bruno nevedel, čo má robiť. Babička ho začala obchádzať dookola a špičkou svojej topánky prišľapovala okraje Brunových zvláštnych prezúviek.

—Ej, nefungujú, potvory!

—To je v poriadku, nerobte si starosti.— ubezpečovala ju mamka.

—Sú mi dobré.— potvrdil Bruno.

—Ešte to tak! Ešte to tak!— pokračovala babička vo svojej nespokojnosti. Zo šatníka vybrala ramienkový vešiak a začala ním štuchať do Brunových papúč.

—Čil, nič nenarobíme...— uzavrela babička rezignovaným hlasom. Odkiaľsi začala znieť zvonkohra.

—Juj, kolášik bude treba otáčať, juj, chytro, chytro. A pre vás, ktoré dáme, moja zlatá?— obrátila sa babička na mamku. Nečakala vôbec na odpoveď, sprisahanecky sa usmiala a obrátila sa chrbtom. Čosi šudorila za botníkovým závesom.

—Aha, takéto vám dám.— a vytiahla pár karmínových papúč s bielym brmbolcom. Aj mamka si ich obula na topánky.

—Podťe ďalej, moji zlatí. Podťe...— babička sa pohla smerom do bytu. —Pššššt, tichučko bud'me!— zašepkala a prikladala si pritom ukazovák na pery. —Potichučky bud'me, Sinisterko pracuje, ne-smie-me ho vyrušiť! Tu pod'me, potichučky...

Babička ich zaviedla do veľkej kuchyne. Boli tam dva šporáky, elektrický a plynový, a ešte aj veľká pec na drevo. Pri zamúčenej doske na cesto bola maľovaná drevená napodobnenina malej torty ozdobenej ako zimná krajinka so zamrznutým jazierkom. Na jej vrchu sa na jednej nohe krútila porcelánová krasokorčuliarka. Babička tam voľačo stlačila, zvonkohra sa vypla a korčuliarka znehybnela. Šťuknutie vypínačom na plynovom šporáku rozsvietilo silnejšie svetlo v rúre so skleneným okienkom, z ktorej predtým vychádzala iba slabšia oranžová žiara. Žiarovka osvetlila dlhé cestové šúlky poukladané cez celý pekáč krížom cez seba. Vytvárali vzor kosoštvorcovej mriežky, plávajúcej na rozbublanej mase sladkej jablkovej kaše. Babička si navliekla veľké hrubé rukavice a tepšu s koláčom obrátila. Vypla rúrové svetlo a odložila rukavice.

—Určite vás skoro vezme, ale má tam čosi dôležité. Od skorého rána nevyšiel. Dáte si kolášika? Prvý už

chladne.

Babička prešla ku stolu a odkryla utierku. Ukázal sa mriežkovaný koláč, presne taký ako bol aj v trúbe. Babička ho nakrájala, poprášila práškovým cukrom z malého kovového sitka, a naložila na tanieriky.

—Za kolášikom určite vylezie, zlatá moja panička, uvidíte. A vie o vás. Určite už končí.— ubezpečovala ich a začala sa pritom škriabať nahor po rebríku pri stene. Priložila si prst na ústa a potichu otvorila dvierka do steny. Nakukla dnu a nešťastne pokývala hlavou.

—Veď vyschne ten chlapec...— vzdychla s obavami v očiach a stenové dvierka potichučky zavrela.

Zliezla z rebríka a vzala voľajaké chápadlo alebo čo - akúsi dlhú tyč zakončenú zakrivenými kliešťami. Postavila sa na stoličku a otvorila iné dvierka do steny. Chápadlo pomaly prestrkovala dnu a o chvíľu ním cez otvor z izby do kuchyne pretiahla šálku.

—Nič nepije, jajajaj, zase má všetko vychladnuté. Ani sa len toho nedotkol. Jajajaj...— lamentovala babička. Šálku umyla a naliala z čajníka nový čaj. Plnú šálku vyložila na poličku na rebríkovej stene, zase vyliezla na stoličku, a zase otvorila spodné dvierka. Zachápadlovala šálku a opatrne ju vsúvala dnu.

Na mamkinej tvári sa zračil nemý úžas.

Bruno ohromne zatúžil nazrieť cez to okienko... Aspoň jedným očkom nakuknúť, že čo sa tam dnu odohráva. To však teraz nebolo mysliteľné, a tak aspoň skúmal navliekacie papuče, ktoré mal na nohách.

—Jaj ja stvora nezdvorilá!— zabedákala babička.

—Ani som sa vám poriadne nepredstavila! Ja som nejaká Estela. Tak ma všetci volajú. Estela som ja, od

Bartonov. Veru tak. Ešte kolášika?

Vtom sa ozval bzučiak. Nad kuchynskými dverami sa rozsvietilo zelené svetielko s číslom 3. Svetielok tam bolo viacero, ale svietilo len jedno. Bzučanie prestalo a zelená kontrolka ostala blikat' za jemného šťukania (šťukšťuk, šťukšťuk, ...).

—Do prijímacej miestnosti! Chytro! Tam sa vás ujme.— inštruovala ich chvatne babička Estela.

Prijímacia miestnosť bola niečo ako knižnica. Pekne vyrezávané police z tmavého dreva siahali až po plafón. Bol tam obrovský stôl a na ňom rozprestretá veľká mapa s kompasom a malými vlajočkami porozkladanými navrchu. Na stene bola obrovská mapa sveta a v kúte stál ozrutný glóbus. Veľký kus inej steny bol holý a biely a mierili tam tri rôzne premietačky. Po boku miestnosti boli vedľa seba dve veľké čierne železné pece so sklenenými dvierkami, plne naložené drevom. A na náprotivnej stene ďalšie dve pece! V jednej pukotal oheň a plamene tancovali za oblúkovitým okienkom s tepanou ochrannou mriežkou. Žiara vyplňala celé vnútro pece a zdalo sa, že ohnivé jazyky občas šľahajú aj zhora nadol. Na dymovodnej rúre bola namontovaná nejaká priehľadná nádoba v ozdobnej kovovej klietke. V nej syčal tenký modrý plamienok v kúdole dymu. Zrazu sa vnútro sklenej komory zapálilo a dym zahorel raz oranžovým a raz modrým plameňom. Niekedy sa stalo, že klietka zhasla, ale o malú chvíľku sa zase zažala od stále horiaceho modrého plamenného jazýčka. Bruno sa nevedel vynadívať na tú nevšednú hru rôznych plameňov.

Do knižnice vstúpil vysoký pán v elegantných nohavičiach s trakmi. Brunovi sa zdalo, že pritom za bočnými dverami na chvíľu zahliadol izbu doplna zapratanú vša-

kovakými prístrojmi, knihami a vecami. Vyzeralo to na poriadny bordel.

V knižnici však vládol poriadok. Muž rýchlo zavrel za sebou prechodové dvere a ponúkol mamku a Bruna, aby si sadli do pohodlných fotelov. On si tiež sadol do jedného a pritiahol si k sebe nízky stolík, na ktorý položil poznámkový blok a pero. Na golieri bielej košele mal reliéfny vzor a z náprsného vrečka mu vytŕčal tenučký inbusový kľúč. Na nohách mal smiešne teplé papuče s kockovaným vzorom. Striedali sa tam písmená S, B, B. Vyzeral mladistvo ale jeho vek sa nedal odhadnúť - ani starý, ani mladý. A zdal sa voľajaký chorý alebo možno iba nevyspatý.

Zdvorilo ich privítal a predstavil sa ako Sinister Barton. —Kolegyňa ma prosila, tá vaša priateľka, aby som sa pozrel na váš prípad. Spomínala voľajaké opletačky s úradmi. Prosím, chcel by som počuť z vašich úst, že o čo presne ide.

Mamka začala vyťahovať papier od psychologičky Ivetky, ale doktor Barton ju posunkom ruky zastavil. —Papierov je všade vyše hlavy. Prosím, rovno hovorte.

Mamka sa neisto pohniezdila a nevedela ako začať. Po troch sekundách začal doktor Barton vyzeráť duchom neprítomný. Unavene a strnulo civel voľakde do ohňa, ale hlasom reagoval celkom prirodzene.

—Nech sa páči, úplne normálne mi povedzte, čo vás trápi a ako vám môžem pomôcť. Kľudne. Vašimi slovami.

—Ňňň-neviem, čo povedať, hehe, viete, hehe, predvolali nás, úradne...— začala mamka váhavo. —Tu je,

mm, papier...

—Ďakujem, inak to urobíme. Prečítaj mi toto.— prerušil mamku doktor Barton a podal Brunovi výstrižok z novín. Bolo tam len pár riadkov nič nehovoriaceho textu o počasí. Bruno nahlas čítal a pán Barton vyzeral, že zaspáva. Bruno ešte ani nedokončil poslednú vetu, keď sa z doktorovho kresla ozvalo:

—Chlapec je v poriadku. Pre úrady si nakomponujte čo potrebujete a dajte to dokopy s tou vašou kamarátkou. Ona nech to naklepe odborným štýlom a ja vám to potom podpíšem. Máte moje sympatie a súcit. Nedajte sa zdeptať tým, že vás súdruženkovia buzerujú. Všetko dobré prajem, držte sa a nedajte sa, pekný večer. Estela vás vyprevadí.

Uklonil sa trošičku mamke aj Brunovi, zvrtol sa na päte smiešnej papuče a zmizol za spojovacími dverami. Cestou stihol stlačiť gombík na stene a v diaľke bolo počuť zapnutie bzučiaka voľakde v kuchyni.

Mamka sa nechápavo dvíhala z kresla a Bruno ju nasledoval, nespúšťajúc oči z plameňov v peci. Vtom sa otvorili dvere do predsiene a naraz aj spojovacie dvere, a babička Estela spýtavo prelietala pohľadom z doktora Bartona na odchádzajúcich hostí a naopak.

—Ešte pardon. Môžem?— podišiel doktor Barton ku Brunovi a podával mu ten istý výstrižok:

—Prečítaj prosím ešte raz prvú vetu.

Bruno poslúchol.

—Polož ruku na tento kameň.

Bruno poslúchol.

—Pozri sa do tohto zrkadla.

Bruno poslúchol a mamkin údiv stúpал.

—Chcem počuť všetko. Najprv chlapec a potom vy. Prosím, posad'te sa. A prepáčte mi. Som prepracovaný. Keď budem zaspávať, kl'udne ma plesni týmto po

hlave.— a doktor Barton podal Brunovi vejár zo pštroších pier na dlhej palici.

Keď doktor Barton práve nezamdlieval vo foteli alebo necivel neprítomne do ohňa, prepaľoval Bruna skúma-vým pohľadom. A zdalo sa, že aj veľmi zvedavým pohľadom. Na boku jeho čalúneného fotela boli nejaké páčky a gombíky a doktor Barton jeden stlačil. Po chvíli sa niesla tácka s čajom, mliekom, koláčmi a só-dovou vodou. Babička Estela dala každému krajko-vú papierovú servítku. Doktor Barton sa na všeličo vy-pytoval a Bruno preňho musel nakresliť symbol z tej truhlice v pivnici.

—To je celá pravda?— opýtal sa doktor Barton na zá-ver a znovu prepaľoval Bruna pohľadom.

—A-áno.— potvrdil Bruno.

—A viac si v tej pivnici nebol?

—Samozrejme že nie! Má domáce väzenie!— zasiahla nakoniec mamka.

Bruno mlčal a sklonil hlavu. Zdalo sa mu, že doktor Barton ho prepaľuje pohľadom s dvojnásobnou dávkou zvedavosti.

—Prosím, nechajte mi svoju adresu a telefón. Potrebu-jem si niečo naštudovať a overiť. Medzitým si naklepte ten papier pre úrady, ako som vravel. Ja sa vám ozvem. Možno bude potrebné ešte jedno stretnutie.

Mamka sa naňho spýtavo pozrela.

—Nemám v tom celkom jasno a musím si to všetko po-riadne utriediť.— reagoval doktor Barton na jej pohľad.

—Viac vám teraz ozaj neviem povedať. Chlapec sa asi nechtiac zamiešal do jedného starého príbehu. Spletité-ho. Alebo lepšie povedané, do dôsledkov vecí dávno

minulých. Možno, neviem, musím to preveriť. Zajtra mi celkom určite doneste ten váš odliatok toho neznámeho symbolu, musím ho tiež bližšie preštudovať. S vami to nijako ináč nesúvisí a dostaneme vás z toho. Ale sľúbte mi, že s nikým o tom, čo tu dnes odznelo, neprehovoríte viac ani slovo. To mi tu a teraz prosím sľúbte. Áno? Pani Boleková?

—A-áno...

—Bruno?

—Áno.

—Beriem vás za slovo a spolieham na vás. Ak to nedodržíte, nebudem vám vedieť pomôcť. Rozumiete?

Babička Estela ich vyprevadila a vyšla s nimi aj von na chodbu privolala im výťah.

—Všetko robte ako vám kázal, a bude dobre. Veru tak, dobre bude.— prízvukovala im, keď ich zatvárala do klietkového výťahu

Medzičasom sa zvečerilo. Celá Hmlistá Ulica bola ponorená v tme a hustom opare. Iba ohnuté pouličné lampy vrážali pod seba do mliečnej hmly kužele oranžového svetla. Sotva znateľný zápach dymu pripomeul Brunovi teplo sálajúce z ozdobnej pece v knižnici na 3. poschodí vchodu číslo 5.

KAPITOLA 16

Policajná razia

*B*olo asi pol štvrtej ráno a zvonček pri dverách rodiny Bolekových neprestával zvonieť. Okrem neodbytného vyzváňania ešte aj niekto silno búchal na dvere. Monika už bola hore, sedela na posteli a vyplašene pozerala na Bruna, ktorý práve rozliepal oči.

Ocko s mamkou sa chytró dohadovali, čo robiť. Ocko si na pyžamo navliekal sveter a blížil sa ku dverám. Mamka si dávala župan a bežala k telefónu. S rukou na sluchátku vyčkávala ockov pokyn. Ocko nazrel cez kukátko na dverách a prekvapene odtiahol hlavu.
—Esembák!— a zase priložil oko na čierne koliesko.

—Važeny, my vas vidime že ste tam! Bezpečnosť, otvorte pribytok!— ozývalo sa spoza dverí.

Ocko odomkol a dnu sa začali tlačiť muži v policajných uniformách aj bez uniforiem.

—Vy ste sudruh Bolek? Važeny, máme prikas na domovu prehliadku, ustupte. Praporčík Zaplesnik. Moje meno. Pritomne dospele osoby preukážu totožnosť zos občianskym preukazom svojim.— odriekal uniformovaný policajt.

Udivený ocko hľadal pohľadom mamku.

—Linda, podaj občianske, môj je v taške...— a obrátil sa na policajta:

—Prosím vás, o čo ide?

—Važeny, mudrujete? Preukajte totožnosť.

Mamka doniesla občianske preukazy a práporčík Záplesník diktoval údaje druhému policajtovi.

—Važeny, vas poučujem že ste povinný odpovedať na všetky otázky pravdivo a úplne. Krivá vypoveď je trestný čin. Krivé obvinenie je trestný čin. Ste povinný sprístupniť príbytok a byť napomocný. Ste rozumeli poučenie? Važeny?

—Rozumel, ale-...

—Važena? Ste rozumela poučenie?

—A-áno, ale čo-...

—Tu mi to podpíšete. Aj vy. Poobzerame sa tu a tito sudruhovia vám položia niekoľko otázok. Decke osoby pojdu zos sudruškof vedľa a začneme.

Ale žiadna súdružka tam nebola.

Uniformovaní aj neuniformovaní príslušníci sa rozliezli po byte, všetko prezerali, všetko otvárali, všetko fotoografovali. Traja muži v balónových plášťoch pristúpili k rodičom a najnižší z nich sa začal vypytovať:

—Važeny, povedzte pravduú: Prechovavate ekonomické prostriedky, podľa paragrafu 87 be až ef?

—E-ééé, ako prosím?

—Ekonomické prostriedky podľa paragrafu 87 be až ef či prechovavate.

—Prepáčte, ale ja nemám potuchy o týchto veciach.

—Sa robíte sprostý, účelovo? Važeny? Ste teraz podpisovali poučene. Musíte odpovedať važeny.— zapojil sa do výsluchu druhý neuniformovaný muž v baloňáku,

ktorý mal aj červenú pásku na ľavom ramene.

—Ale ja nerozumiem otázke.

—Menovany, udava, že nerozumie, čo su, prostriedky.— diktoval druhý vyšetrovateľ tretiemu príslušníkovi v dlhom kabáte.

—Važeny, kedy ste, naposledy kontaktovali, kontaktným spôsobom styku, zahraničie? Povedzme nejake konkrétne?— pokračoval výsluch.

—Aké zahraničie?

—Takže, važeny, to až toľko kontaktof tam mate na západe, že neviete jakov krajinov začať? 'Važeny, hraje, na viacej, stran.'— nadiktoval vyšetrovateľ, a pokračoval:

—Vy všetky te kontakty nam teraz uvediete.

—Ale my nemáme žiadne kontakty v zahraničí.

—Ste pred chvíľou vraveli že 'jake zahraničie'. Zos toho vyplýva, že ste sa nachytali. Keby bol prítomny iba jeden kontakt, by ste sa nepytali, že jake. Nas neoklamete važeny. My máme postupy na takých jako ste vy. Taže zos pravdou vonku važeny!

—Nemáme kontakty v zahraničí.

—Trvate na svojej vypovedi?

—Áno.

—Ta na to si ešte posvietime.— a obrátil sa na zapisujúceho: —Maš zachytene tote vykručky?

—Važeny, aky je vaš postoj k ľudovodemokratickemu zriadeniu?

—Kladný.

—Ta to všetci hovoria, keď su prichytení. Viac nam ku tomu nepoviete? Važeny? Pravdu!

—Nemám čo.— začal sa ocko.

—Zapišeme: Važeny, udava, že nema čo, povedať, ku otaske, ľudovodemokratickeho, zriadenia.

—Važeny, došlo u vas ku zvyššeňu ekonomických užitkof zos minulých dokonanych skutkof alebo udalosti, alebo na ich zaklade, alebo ste podnikli dajake kroky, hocijake važeny, kroky, k tomu aby sa zvýšila pravdepodobnosť zvyššeňa kvantitatívnych abo kvalitatívnych ukazovateľof spominaných užitkof?

Bruno chápal akurát otáznik na konci vety. Inak nemal potuchy, čo od ocka chcú.

—Važeny, neodpovedate. Viete, už moj dedo vedel, že kto mlčí, ten svedčí. Važeny. Ta jako to bolo?— príslušník sa začal pohrávať s ťažkým zlatým prsteňom, posúval si ho tam a nazad po prste, a pokračoval zmierlivým tónom:

—Pozrite, važeny, sa nam priznatée, a budete mať poľachčujúce okolnosti. My vam pomožemée. To vam ja možem sľubiť. Sa dohodneme rozumne, ne? Myslite na detiiii, važenyyyyy. Nemaju zmysel zatlkačky.

—Mne je naozaj ľúto, ale nerozumiem ani pol slova z toho, čo sa pýtate.

—Važeny, to viete komu môžete klamať. Vy ste čo, smetiar? Alebooo, sliepky krmite? Ne. Inžiner ste. My sme si vas preverili. Važeny. Vysoku školu mate. Aj ja mam vysoku školu. Tež mam. Važeny. Tak nam tu nehrajte divadlo. Važeny. Rozpravajme sa na totej úrovni. Vy rozumiete veľmi dobre.

—Mohli by ste mi zopakovať otázku?

—Ta tuto hru nebudeme hrať, važeny. Naťahovačky. Tak posledny krat: Došlo u vas ku zvyššeňu ekonomických užitkof zos minulých veci?

—A čo to znamená v normálnej ľudskej reči?

—Ftipkujeme, važeny? Vykrucame? Ale to vas prejde, važeny. To vas prejde. U nas.

—Važena, vy čo ku tomu poviete? Vam zaleži na va-

ších prítomných deťoch viacej ako važenemu?— obrátil sa vyšetrovateľ na mamku.

—Dajte nám pokoj! Nechajte ho, my sme nič zlé ne-
spravili!

—Pišeme: Važena, to jest, menovana, nadržáva, prito-
mnemu, menovanemu, važenemu.— diktoval prísluš-
ník.

—Važeny, počuvajte. Mate to zle. Zavarene. To vam
hovorim narovinu. Ale že my bereme ohľad na vycho-
vu deti vašich, na rodinu, sa ešte inak opytam. Aj ja
mam rodinu, same jednotky mi nosí syn, neska ho be-
rem na zmrzlinu. Vy potomka vášeho nechcete brať na
zmrzlinu? Spolupracujte a mame to za sebou. Važeny.
Dajake mena nam dajte, kto vas navádzal, kontakty ne-
jake a tak, a my vam pomôžeme. Ja chapem rodinu.
Taže vam ešte raz zjednoduším otasku, a vy si veľmi
dobré rozmyslite čo poviete. Taže pytam sa: Či, zos,
minulých skutkof, nastali toky, prostriedkof, alebo ek-
vivalentof.

Ocko nemohúco mlčal.

—No važeny, hocikomu tak nevychádzame v ustrety.
Tak si rozmyslite čo chcete. Sa s nami ťahať za prsty,
marenie vykonu... Alebo pomahať nášemu štatu, na-
šemu zriadeniu, a zachrániť si rodinu.

Ocko chvíľu premýšľal, pričom sa mu nevedomky po-
hybovali ústa. Nakoniec sa nezmohol na nič iné ako
zopakovať:

—Neviem vám na to odpovedať.

Dvaja uniformovaní policajti priniesli pred vyšetrovate-
ľa ockovu cirkulárku spod postele. Niesli ju medzi se-
bou na napnutej plachte, na rukách mali čierne kožené

rukavice. Vyšetrovatel' prudko kývol rukou smerom k výťahu a príslušníci ockovu pílu rýchlo odnášali preč.

Ockovi ovisli ramená.

—Tak, a mame vas. Hospodarsky zaškodnik. Krivak. Uchylak. Spoločensku výrobu obchadza.— povedal ďalší z tajných a nasledoval policajtov odnášajúcich ockovu pílu. Za trestny čin nespoločenskej výroby a za ukryvane výrobných prostriedkoch mate dvadsať rokov natvrdo. V tom lepšom prípade. Važeny, naša trpezlivosť zos vami pretekla. Si nahravate navzajom zos važenou a spolu zatlkate dokazy. Važenu si bereme na okrsok a vypočujeme ju osobitnym sposobom. Aj maloliete osoby preverime.— zavrel zápisník a kývol na kolegov.

Vošla nejaká žena v uniforme a zobrala Bruna do kuchyne. Ďalší tajný išiel s nimi. Zavreli dvere. Nebolo potom dobre počuť; ocko hovoril príliš ticho a bolo počuť len vyštekovanie vyšetrovateľových otázok, ako napríklad:

—Ste prišli do kontaktu zos peňazmi nejakymi zahraničnými?

—Pišete po činsky, važeny?

—Tu mi nakreslite važeny znak dolaroch.

—Kde mate totu skryšu?

Otázky pre Bruna neboli o nič lepšie:

—Jake jazyky, rečove, ovladaš?

—Čo ťa otec učí mimo školy?

—Ti dava otec alebo mama peňaze, dajake?

—Cudzie peňaze poznaš?

—Čo ťa mama učí po škole?

A spoza dverí sa do toho ozývali ďalšie otázky na ocka:

- Ste važené pracoval vof ktorej banke?
- Disponujete nepovolenými platobnými nástrojmi?
- Karty, cenne papiere, a tak?
- Kde sa stykate zos cudzimi štatnými príslušníkmi?
- Koľko dolare máte važené v hotovosti?

Bruno habkal odpovede a točila sa mu hlava. Ocko mu od malička rozprával, akí sú policajti dobrí ujovia a ako pomáhajú ľuďom. Že chytajú zločincov a ochraňujú deti. Brunov detský svet sa teraz začínal rozpadávať. Myslel na doktora Bartona a na jeho posmešnú poznámku o súdruženkoch. Spomenul si aj na jeho prosbu, aby s nikým nehovorili o záhadných veciach z pivnice pána Grosmana. A Bruno mu dal zapravdu: Takýmto ľuďom sa naozaj nedá veriť, a im veru nepovie ani slovo o ničom dôležitom. Za žiadnu cenu.

Spoza dverí sa ďalej ozývali drsné pokriky:

- Jake jazyky ovladate? Zahranične?
- Vof ktorých finančných inštitúciách máte važené znamosti?
- Viete kade sa pohybujú osoby bez štatnej príslušnosti?
- Važené, sáá, obohacujete? Mimo pracovneho pomeru?

A Bruno zápasil z ďalšími otázkami ako:

- Ukaš kam ťa biju rodičia!
- Tvoju sestru čo učia rodičia?
- Do ktoreho kostola chodíte?
- Ktore veci ti hovoria rodičia že nemaš veriť v škole?
- Mi vymenuj všetkých tvojich kamaratoch.
- Maš dajakých sukromných učiteľoch? A sestra?
- Sa stretavate zos nekým zos cudzieho zahraničia?
- Zos kým si dopisuješ, tote, jak sa povie, listy?

Keď skončili s otázkami, príslušníci sa radili.

—Maloleta osoba sa pripraví na odchod do povinnej školskej dochádzky, a menovaný nam sprístupní príslušenstvo bytu.

—Však ste nám už všetko poprehadzovali hore nohami!— čudoval sa rozhorčene ocko. —Čo vám máme ešte sprístupniť? Do gatí mi budete pozerat'?

—Táá, aj ku tomu môže prist', važený. Si myslíte že máte prevahu nad zákonom zos inžinerským titulom? Ste na omyle važený. Neste nad zákon.

Pristúpil iný príslušník a prehovoril k ockovi:

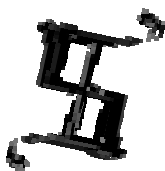
—Príslušenstvo je povala a take. Tam nas teraz zavediete.

—Povala? V paneláku?? Teda súdruhovia, klobúk dolu pred vami!— soptil ocko a strácal nad sebou kontrolu. —Aj do kurníka vás potom zoberiem, dobre?

—Ste važený skončil zos odvadzaním pozornosti? Máme zistene že tu su pivnične priestory nejake. Nam odovzdate príslušne kľúče, važený, a neomylným spôsobom identifikujete svoje príslušenstvo.

Ocka zobrali do pivnice a Bruno sa mal obliecť do školy. Keď ho uniformovaná žena postrkávala von z výťahu, Bruno sa skoro potkol, lebo sa mimovoľne zapozeral na veci z ich bytu porozkladané po prízemí a pripravené na odvoz.

Na ulici stáli žltobiele policajné autá s húkačkami a trisivé Volgy. Dvaja policajti práve nakladali do húkačkového auta niečo, čo Bolekovci nikdy nemali ani doma, ani v pivnici: drevenú truhlicu! Na prednej stene mala namaľovaný veľký zlatý symbol:

KAPITOLA 17

Vlámačka

*B*runo prišiel do školy už len na poslednú hodinu. Zaklopal na dvere a vstúpil do slnkom ožiarenej triedy. Išiel rovno ku stolu učiteľky Dreksnériovej, aby jej odovzdal policajnú ospravedlnenku za vymeškané predpoludnie. Sedela oproti obloku a každé žltavé vlákno na jej husto ochmýrenej tvári odrážalo jasný odlesk slnečného svetla. Vyzerala ako osvetlená tenisová loptička. A čierne chlpy predierajúce sa cez veľké oká fialových sieťovaných pančúch napnutých na učiteľkiných balónovitých predkoleniach vzbudzovali dojem komínárskej kefy. Perami jej prebehol slasťný úsmev a prezradil, že ospravedlnenka jej spôsobila prílev šťastia. —Pred spravodlivosťou sa nedá skryť, pravda? Sadni si na miesto...

Celá trieda čumela na Bruna a on túžil byť neviditeľný. Čo najskôr sa utiahol na svoju stoličku a hlavu strčil do školskej tašky, aby si vybral veci a nemusel na nikoho pozerat'.

Hodina skončila rýchlo a bolo po škole.

Ako obyčajne, cestu zo školy si Bruno predlžoval cez priľahlú starú štvrť. Potreboval prísť na iné myšlienky.

Chcel dnes vidieť aj niečo pekné, a aj porozmýšľať o celom dnešnom dni. Hlavne, čo to bolo za truhlu, čo policajti vynášali z ich pivnice?? Mala rovnaký znak ako tá stará truhlica po dedovi... Ale vyzerala inakšie, a aj ten znak bol iba namaľovaný farbou, a nie tepaný. Odkiaľ sa tam vzala?? Takú truhlu určite nikdy doma nemali, ani v pivnici, ani nikde!

Po predošlých dažďoch bol vzduch o poznanie chladnejší a začínala dominovať vôňa rozšliapaného lístia. Jesenné slnko pekne svietilo a na stromoch sa začínali objavovať odtiene žltej a oranžovej. Ale čo sa to deje tam ďalej na ulici? Sú to policajné autá?

Áno, bolo to tak. Čo je dneska, dajaký policajný deň? Viacero ľudí sa pristavilo pozerat', a aj Bruna ťahala zvedavosť. Pomaly sa približoval a jeho predtucha sa postupne potvrdzovala: Polícia fotografovala rozbité okienko na "jeho" pivnici s truhlicou, čiže na pivnici pána Grosmana!

Čo sa mohlo stať? Uvidel aj dakto iný tú svietiacu mátohu a zavolať políciu? Alebo, vyraboval dakto pivnicu? Ukradli truhlicu? To by bolo zlé! Veď ju ešte nepreskúmal! Ale svoje úvahy Bruno nestihol dokončiť, pretože sa ozval výkrik:

—Aj tamten chlapec tu mal prístup!

Všetci pozerali na Bruna, lebo práve naňho ukazovala hysterická blondína. Mladá pani Grosmanová...

—Bol si to tu obzerat' aj s rodičmi! Videl čo tu máme!

A po Bruna prišiel policajt a viedol ho ku bráne.

—Neboj sa, len sa ťa niečo opýtam. Ako sa voláš?

—Bruno Bolek.

—Je to pravda, že si bol v tomto objekte?

—Áno.

—Za akým účelom?

Čo mal Bruno povedať? Nechcel vyzradiť nič o tajomnej truhlici, ani nechcel spôsobiť ďalšie výsluchy ocka a mamky. Ranné udalosti mal v čerstvej pamäti.

—Neviem. Vypratať staré haraburdy. Asi.

—Tak poďme za súdruhom vyšetrovateľom.— skonštatoval policajt a viedol Bruna dnu.

V pivnici sa fotografovalo.

—Súdruh vyšetrovateľ, tento chlapec bol označený majiteľkou v súvislosti s udalosťou.

Bruno musel pred vyšetrovateľom ešte raz vysvetľovať situáciu. Pritom sa snažil nakuknúť do pivnice a zistiť, čo je s truhlicou. Zahliadol to miesto. Ale bola tam nejaká iná truhlica! Taká istá, ako ráno vynášali z ich pivnice doma! Nieкто vymenil truhlice!!

—Videl si tu niečo podozrivé? Rozprával si niekomu, čo je tu uložené?

Čo má povedať teraz? Bruno chcel, aby sa pravá truhlica našla. Zlodeja treba chytiť, lebo inak už dedovu truhlicu nikdy neuvidí! A ani už neodhalí tajomstvo, že čo v nej svietilo! Ten neznámy s kostrovými topánkami bol určite nejaký zločinec, ktorý mohol truhlicu ukradnúť. Ale Bruno zároveň nechcel, aby sa otázka starej truhlice znova otvárala pred políciou... Policajti by asi pravú truhlicu zhabali rovnako, ako ráno zhabali tú falošnú. A keby sa rodičia dozvedeli, že Bruno vtedy ušiel z domáceho velenia... Jajáj, len to nie... Navyše, dal predsa aj ten sľub mlčanlivosti doktorovi Bartonovi... Rozhodol sa preto, že uvedie iba vybrané fakty

potrebné na dolapenie zlodēja, a chúlостivé informácie že zamlčí.

—Raz keď som išiel zo školy, som tu cez rozbité okienko videl zúrivú mačku, a čudnú svietiacu bytosť, a boli tu kostrové stopy v blate, a tie smerova-...

—Dobre dobre.— zatváril sa vyšetrovateľ znechutene.

—Práporčík, berte chlapca von a zapíšte jeho údaje.

Policajt vyviedol Bruna na dvor a zapísal si jeho meno a adresu. Viac mu nevenoval pozornosť. Bruno vyčkával, čo sa ešte bude diať, keď k nemu pristúpil bradatý pán v balónovom plášti a tmavých okuliároch:

—Chlapče, vraj tu boli nejaké stopy. Nevieš o tom nič? Treba to poriadne vyšetriť. Hľadáme vysokého páchatel'a v kabáte.

—Áno, boli tu stopy.

—Vieš mi ich ukázať?

—Áno.

Bruno hľadal, ale márne. Medzičasom pršalo a mnoho ďalších ľudí zanechalo svoje stopy v mäkkom blate.

—Už ich vôbec nevidno... Ale ukážem vám, kam viedli!— Bruno chcel aspoň trochu zachrániť situáciu.

Muž si pozorne prehliadal terén okolo smetníkov a začal kontrolovať aj pôdu medzi konvmi. —Myslím, že tu sa jedna stopa zachovala! Môžeš potvrdiť, či je to taká istá?— ozval sa jeho hlas z murovaného výklenku.

Bruno sa potešil a bežal za vyšetrovateľom. Čupol si a pozeral na zem, kam ukazoval vyšetrovateľ. Ale zrazu pocítil dačo úplne nečakané. Hlavu mu niekto zozadu silno zatlačil a na tvár sa mu pritísila mokrá handra. Nemohol kričať a v nose ho pálil silný aromatický zápach. Snažil sa metať a kopáť, ale všetko sa mu rýchlo

PRÍPAD ZABUDNUTEJ TRUHLICE

vzdŕaľovalo, až nakoniec stratil vedomie...

KAPITOLA 18

V pasci

*T*vrdá zem ho tlačila na tvári a na všetkých kĺboch. Bruno ležal v absolútnej tme a telom mu prenikal vlhký chlad. Skúsil sa pohnúť. Nedalo sa. Bruno bol zviazaný!

Zemitý plesnivý vzduch mu nič nehovoril o tom, kde bol. Na tvár sa mu opäť pritisla aromatická handra. Černota zaplnila Brunovu myseľ a opäť stratil vedomie.

* * *

Bruno pomaly precital. Mal zaviazané oči. Pohybmi krku sa snažil zvliecť si z očí šatku. Trochu sa mu to podarilo a jedným okom teraz dokázal čiastočne pozerat' spopod zaslepujúcej tkaniny omotanej okolo hlavy. Na zemi poblíž neho v prievane blikotala petrolejová lampa. Bruno ležal na boku na nejakých vreciach a bol ešte silnejšie spútaný - celé telo mal obtiahnuté akoby dajakým pružným plátnom. Alebo gumou? Vo svetelnom kruhu okolo lampy bolo vidno otlačené stopy. Veľké stopy dospelého muža. A v tých stopách... Prepána!!! Tú maličkú lebku s prekříženými hnátmi spoznal Bruno okamžite!

—Skontroluj chlapca.— ozval sa hlas.

—Preberá sa.

—Dopichni.

Niektó Brunovi stiahol zviazanú ruku ešte tuhšie a čoskoro v lakťovom zhybe pocítil vpich ihly. Pohltila ho ničota.

* * *

Bruno nevedel, koľko času ubehlo. Cítil, že viac sedí ako leží, a hlavu že má zavrátenu dozadu. Pod šijou ho podopierala mäkká podložka. Pohnúť vedel iba hlavou. A nič nevidel, len bielu hmlu! Až po nos mal hlavu v akejsi kukle. Krížom cez hrudník cítil hrubý popruh, ruky aj nohy mal priviazané. Ale nevadilo mu to, a to si nevedel nijako vysvetliť. Vôbec ani trochu mu to nevadilo, cítil sa ako v peknom sne.

—Ako vidím, náš hrdina sa preberá.— zaševelil príjemný hlas mladej ženy. —Chceš vidieť, kde si?

—M-hh.

—Tak sa nezľakni, dotknem sa ťa, dám ti dolu rúšku.

Neviditeľné ruky mu zvliekli z hlavy bielu čiapku. Usmievala sa naňho milá mladá sestrička.

—No čo je, výskumník, už sme sa vyspali?

Bruno sa rozhliadal. Videl akosi neostro, rozmazane. Ležal na vysokej posteli so zábradliami, priviazaný, do ľavej ruky mal zapichnutú ihlu s hadičkou. Nad ním visela bublinkujúca fľaša, z ktorej mu kvapkala priezračná kvapalina cez tú rúrku rovno do žily.

—Musela som ťa pripútať, aby si si nevytrhol ihlu alebo neprepichol ruku. Keď sa nebudeš metať, hneď ťa odviažem. Platí?

—Platí.— odvetil Bruno.

—Netreba ti pišať?

—Nie.

—O chvíľu ti bude treba. Nezabudni mi to povedať, okej?

—Oukej.

—Ja som Olina.

—Ja Bruno.

—Ja viem Bruncajs. Veľký prieskumník Bruno Šerlok Kolumbus Bolek, však?— a ohmatala mu ruky a nohy, či ich nemá studené. Bruno si pretrel oči a prekvapene pozeral na masť, ktorá mu ostala na rukách.

—Keď je človek mimo, treba mu namastiť oči, aby mu nevyschli. Chvíľu budeš mať zahmlený zrak. Neboj sa, prejde to rýchlo.

Sestrička potom s niečím hrkotala na vedľajšom stolíku, utierala akési nástroje. Biela miestnosť bola zariadená ako nemocnica zo starého filmu.

—O chvíľu sú tu tvoji rodičia.

—Vedia čo sa stalo?

—Všetci potrební ľudia vedia, čo sa stalo.

—Kde som?

—O chvíľu, hrdina. Vydržíš chvíľu?

—Oukej...

Bruno bol aj zvedavý aj ospalý zároveň, aj rozrušený spomienkami a dychtivosťou po vysvetleniach. Ale zároveň príjemne oťapený a vnútorne pokojný.

—Máš v sebe lieky na ukludnenie a pár hodín si spal. Všetko je v poriadku a ničoho sa nemusíš báť. Už je večer a rodičia si po teba idú.

Ozvalo sa zaklopanie. Sestrička Olina išla otvoriť. Vo-

šla mamka s ockom. Usmievali sa.

Vari všetci spadli z jahody? Alebo Bruno ešte sníva? Bol unesený, nasilu omámený, ale každý sa chová ako-by nastal raj na Zemi... Prečo neodpadávajú od únavy po výsluchoch od skorého rána? Kam sa podeli strach a vystresovanosť? Čo sa to deje? Má halucinácie? Oblbujú ho tie lieky?

Bruno sa zvítal s rodičmi a mamka položila na posteľ tašku s čistými vecami na oblečenie.

—Nič sa nepýtaj miláčku, a obliekaj sa.— povedala mamka a usmiala sa na sestričku.

Bruno sa skoro pocikal, keď sa postavil na nohy. Sestrička ho chytró zaviedla za záves, kde bol záchod obklopený kadejakými držadlami. Za ďalším závesom bola zase maličká šatňa. Bruno sa prezliekol z dlhej anjeličkovskej bielej nočnej košele (ktorá nebola jeho a ktorú vôbec nepoznal) do svojich čistých vecí. Namiesto topánok ho čakali papuče s brmbolcom...

—No pod'!— volala ho mamka. —Vedľa nás čakajú nejaké vysvetlenia.

Nad dverami sa v tej chvíli rozsvietilo zelené svetielko s číslom 3 a ozval sa bzučiak. Je to možné??

Bolo to tak. O chvíľu sa ocitli v predsieni, ktorú Bruno dobre poznal. Boli tu nedávno s mamkou. Vzduchom sa šírila vôňa malinového džemu a z kuchyne vykukla babička Estela.

—Vitajte medzi živými, mladý pánko. To sú veci, to sú veci...!

Boli v byte doktora Bartona!

KAPITOLA 19

Večerné vysvetlenia

Otvorili sa dvere vedúce z predsieni do knižnice a v nich stál doktor Barton. —Vitajte ešte raz. Presunieme sa?

Bruno bol trochu sklamaný, že všetky štyri pece vo veľkej ozdobnej miestnosti boli tmavé. Na stole chýbala mapa s vlajčkami, ale... Bolo tam čosi iné! Pôvodná dedova truhlica!! Akurát že teraz bola ovinutá dvomi mocnými koženými remeňmi so železnými hákmi navrchu.

—Nech sa páči, posad'te sa. Kam chcete. Urobte si pohodlie.— vítal ich doktor Barton.

Babička Estela doniesla veľkú tácku s čajníkom, šálkami, tanierikmi, malými lyžičkami, servítkami, a plnou misou mäkkých piškótových košíčkov s malinovým lekvárom, ešte teplých.

—Takže milí hostia, začnem asi ja.— ozval sa doktor Barton. —Bruno, s rodičmi sme si už mnohé vysvetlili, no a ďalšie veci zase vieme iba ty a ja. Takže, všetkých poprosím o trpezlivosť, a neskáčme si do reči. Ak dovoľíte, povediem túto diskusiu. Najspravodlivejšie myslím bude, ak slovo dostane Bruno a položí prvú otáz-

ku.

Bruno by chcel položiť aspoň dvadsať otázok, ale pohľad do prepaľujúcich očí doktora Bartona ho presvedčil, že rozumné bude začať ako doktor Barton vravel - s jednou otázkou.

—Kto ma zachránil?— túto si vybral ako najaktuálnejšiu.

—Ja.— odvetil doktor Barton.

—A kto ma omámil?

—Ja.

Pri stene sa ozvalo dunivé HU-HHHHHHHH-CHCHCH a všetci okrem doktora Bartona sa strhli. V jednej peci sa objavili nesmelo poskakujúce oranžové ohníčky a v presklenej klietke na dymovode zasipel jazýček dlhého modrého plamienka.

—Myslím, že nás čaká asi dlhšia debata,— ozvalo sa z fotela doktora Bartona, —a ktosi dnes vylihoval na studenej zemi. Trochu tepla nezaškodí, čo povieš?

Bruno si nevdojak všimol, že doktor Barton dáva preč prst z gombíka na boku svojho fotela. To snád' nemôže byť pravda... Vari tento človek štartoval pece na diaľku pomocou fotelových gombíkov?? Bruno si tým nebol istý, ale zaumienil si, že odteraz bude tajuplného doktora pozorne sledovať.

Vo vzduchu viselo tajomstvo nezodpovedaných otázok. V truhlici na stole to zrazu puklo. Všetky pohľady sa obrátili tam. Zvedavé ticho prerušil doktor Barton:

—Takže Bruno, čo ešte potrebuješ vedieť, aby si bol spokojný?

—Čo je v truhlici?

—Iné nič?

—Všetko chcem vedieť....!!

Doktor Barton sa nebadateľne pousmial.

—Dobre. To chceme určite všetci. Poďme na to po poriadku. Na začiatku by som rád poznamenal, že nie sme na filmovom predstavení. V skutočnom živote a pri skutočnom pátraní to nebýva tak, že pre potešenie diváka sa na zlatej tácke v priebehu 90 minút naservíruje séria atraktívnych senzácií nasledovaná pútavými odhaleniami. Nič tohto druhu vám neviem ponúknuť. To, čo viem dnes ja, na tom kedysi veľmi dávno začal pracovať ešte starý otec môjho prastrýka. Moji predkovia zomreli bez toho, aby sa dozvedeli celú pravdu. Ani ja celú pravdu stále nepoznám. Pripravte sa teda na to, že niekedy budeme musieť iba hádať, uvažovať, hypotetizovať. Rozumieme si?

Všetci súhlasne mrmlali.

—Dobrá správa je, —pokračoval doktor Barton, —že za posledné týždne pribudlo viac faktov ako za uplynulých dvadsať rokov. Bruno, ty povieš, čo vieš, a ja doplním ostatok. Vieš, odkiaľ pochádza tá truhlica?

—Z pivnice.

—Správne, z pivnice pána Grosmana. A odkiaľ sa tam vzala?

—Od nášho deda.

—A to si myslíme, lebo?

—Lebo to vraví pán Grosman.

—H..., skutočne asi najtrefnejšia odpoveď...— doktor Barton vyzeral pobavene aj obdivne zároveň. —Áno, a momentálne nemáme nijaký dôvod tomu neveriť. Ale prečo by starý pán Bolek nechával potrebné veci z domácnosti u niekoho cudzieho? Pán Bolek, mali ste niekedy túto truhlicu doma?

—Nikdy predtým som ju nevidel...

—A váš pán otec bol čím?

—Banským inžinierom.

—Dá sa teda predpokladať, že truhlica bude súvisieť skôr s jeho prácou ako s domácnosťou. Mám pravdu?

—Je... Je to možné.

—Pána Grosmana poznáte?

—Osobne nie, teda... No, raz sme sa pred pár dňami zhovárali, cez telefón. Môj otec ho spomínal ako kolegu z banského fachu. Manželka sa s ním zopárkrát stretla na ulici.

—Truhlica bola podľa mňa zamknutá už dávno a nebola otvorená už veľmi dlhý čas. Tušíte, kde je kľúč?—nadviazal doktor Barton.

—Nie.

—Bruno, ty si ockovi spomínal, že z truhlice vychádzalo svetlo.

—Áno, videl som to. Ale ocko vrav-...

—To nie je predmetom diskusie. Naozaj, je tam akési svetlo. Ako sa o tom môžeme prakticky veľmi ľahko presvedčiť.

Doktor Barton vstal, vypol svetlá, a podišiel ku stolu. Izba bola osvetlená iba pukotajúcim ohňom v peci, ktorý sa postupne rozhorieval. Piecka s ozdobnými okienkami vyzerala v šere ako okná do gotického zámku.

—Podme sa teda presvedčiť na vlastné oči.— a pod veľko truhlice vopchal dýku zo stola.

Všetci mohli vidieť, že zo škáry vychádzalo modrozelelé bledé svetlo.

—Dovoľujem si usúdiť, že pán Bolek senior truhlicu našiel pri banských prácach. Viem, je to ďalekosiahly a v podstate skoro nepodložený predpoklad. Ale taká je moja najlepšia intuícia a berme to trebárs ako pracovnú hypotézu. Možno pán Grosman bude vedieť viac, a to bude vašou úlohou. Taktne sa prezvedieť ďalšie podro-

bnosti. Teda ak máte záujem. Keď sa chceme pohnúť s naším výskumom dopredu, musíme sa o to veľmi aktívne pričiniť. Dovolím si však vopred predpokladať, že ani pán Grosman nám veľmi nepomôže, a že ani on ani starý pán Bolek nikdy truhlicu neotvorili.

—Prečo myslíte?

—Lebo pán Grosman vám truhlicu len tak dáva a zdá sa, že ani nevie o jej neustálom svetielkovaní. A chýba kľúč. Ten by síce mohol byť u pána Grosmana alebo ho mohol mať pán Bolek senior, ale truhlica podľa všetkého otvorená nebola. Prečo? Pozrime sa bližšie na zamykací mechanizmus. Sú tu dve kľúčové dierky a jedna klatka. Pochybujem teda, že stačil jeden kľúč na otváranie troch rôznych zámkov. Pravdepodobné bolo, že sa museli zísť aspoň traja ľudia, aby mohli truhlicu spoločne otvoriť. Bolo by, myslím, veľmi zvláštne, keby sa takto dômyselne zabezpečená truhlica našla aj so všetkými tromi kľúčmi hneď vedľa nej. Preto usudzujem, že nebola otvorená.

Doktor Barton prešiel k vypínaču a zapol svetlo.

—A pozrime sa tu. Visacia zámka je zanesená minerálnou usadeninou. Červenej farby. Vyzerá to ako kvapľový jav, čiže na truhlicu dlhodobo kvapkala voda s obsahom minerálnych solí, ktoré sa dlhé roky usádzali. Tu zasa vidno, že z vrchu truhlice niekto osekával podobnú červenú usadeninu. Truhlicu zrejme niekto vysekal z kvapľovej formácie v nejakej jaskyni. Alebo v bani.— a významne kývol smerom k ockovi.

—Usadenina v klatke je neporušená.— dôvodil ďalej doktor Barton. —Ak nepredpokladáme, že by v pivnici pána Grosmana rástli červené kvaple, je potom nepravdepodobné, že truhlica bola v poslednej dobe otváraná. Videl v tej pivnici niekto kvapkať červenú vodu, alebo rásť červené kvaple?

—Nie, nie...— šomrali rodičia.

—Ale... Ale čo ak niečo dokáže vyjsť z truhly cez tú škáru?!— nevydržal Bruno. —Bez odomykania? Nejaký prízrak?

Doktor Barton sa zamyslel a potmehúdscky poznamenal: —Myslím, že je načase, aby sa hrdina dňa k niečomu dobrovoľne priznal. Aby som to uľahčil, s rodičmi máme dohodu, že sa z ničoho nebudú robiť predčasné závery. Emócie necháme na tú chvíľu, keď sa dopovedia a zhodnotia všetky fakty. Bruno, nemáš inú možnosť. A nemusíš sa báť. Pán Bolek, pani Boleková, súhlasíme?

—Brunislav, vrav. Dnes nás už asi nič neprekvapí.— odovzdane mávol rukou ocko

—Von s tým, nebudeme sa hnevať.— posmelila Bruna aj mamka.

Bruno im teda váhavo vyrozprával príhodu s mátohou. Doktor Barton prikyvoval, mamka híkala, ocko si iba držal tvár v dlaniach a strnulo sedel. Ale dodržal slovo a nepovedal ani jediné hnevlivé slovo.

Doktor Barton pošťukal viacerými vypínačmi na svojom kresle a v knižnici sa rozžiarili všetky svietidlá.

—Estel, poprosím plášť.— povedal do akéhosi lievika na vrúbkovanej hadici, ktorý vytiahol z boku fotela.

O chvíľu vošla babička Estela a vo vysoko zdvihnutej ruke niesla jesenný balónový plášť na vešiaku. V druhej ruke mala kefu a pred odovzdaním prineseného kabáta doktorovi po ňom ešte niekoľkokrát šuchla. Doktor Barton obrátil plášť naruby a obliekol si ho.

—Estel, vypnite všetky svetlá, prosím.

Vypínače zašľukali a uprostred miestnosti zrazu stála na mieste kabáta zelenkáva mátoha.

—Trochu špinavého sírnika zinočnatého, nič viac. Obyčajná fosforescencia.— komentoval doktor Barton. Rozsvietil silnú baterku, osvetlil sa na chvíľku, zhasol. Osvetlená časť mátohy žiarila mnohokrát jasnejšie. —Estel, malé svetlo. Ďakujem.— a podával jej plášť, aby ho odniesla.

—A čo búchalo o pivničné okienko, a prečo mačka vybehla z pivnice ako zdivetá?— pýtal sa Bruno a porozprával všetkým o vystrašenej mačke i o klepkaní na sklo zvnútra pivnice. Aj o údajnom červenom macíkovi, ktorého vraj videl malý Tomáš liezť do pivnice (mamka dosvedčila, že toto ozaj počuli v logopedickej čakárni).

—O mačke neviem nič. A tú klepkajúcu vec som sa snažil vysledovať. Práve vtedy ste ma, vy chlapci, vyrušili. Všetko ste pokazili. Aj preto som vás vystrašil. Urobil som to jednak preto, aby ste ma tam neodhalili, ale aj aby ste sa viac nemontovali do tejto veci. Do veci, ktorá je možno úplne neškodná, alebo rovnako možno aj smrteľne nebezpečná.

Všetci prítomní bez slova hľadeli na doktora Bartona.

—Ja som ten posledný,— pokračoval, —kto by mohol kritizovať zvedavosť a výskumné výpravy. Ale nebudem sa diviť, Bruno, keď ťa rodičia pokarhajú za tvoju nezodpovednosť. Nemáte na to s kamarátom ani vek, ani vedomosti, a ani telesnú silu, aby ste sa na vlastnú päsť túlili po pivniciach. Hovorím jasne?

—Áno...— súhlasil pokarhaný Bruno.

—Prepáčte, pán doktor, ale... Ale nedopovedali ste nám vôbec, že čo vlastne ste práve vy a práve vtedy ro-

bili práve v tej istej pivnici!?!— opýtal sa ocko.
 —Veľmi dobrá otázka, pán Bolek. Je to pomerne dlhá história. Ale poviem vám toľko, že zopár čudesných vecí stálo našu rodinu aj našich blízkych niekoľko zmarených životov. Medzi také veci patrili aj svetielkujúce záhady. Napríklad... Tentoraz nemusíme ani hasiť svetlo. Pozrite sa sem.— a zvesil zo steny akýsi zarámovaný obraz. —Mapa nášho mesta. Stará asi osemdesiat rokov. Čo vidíte na adrese pána Grosmana?

Papierová mapa na tom mieste svetielkovala matným zelenkavým svetlom... Jeden jediný bod na celej mape. Zdalo sa, že to čudné svetlo vychádzalo priamo z papiera. Ocko nakláňal starú mapu do rôznych uhlov a pozeral na ňu z každej strany.

—Váš ďalší chemický trik?!— opýtal sa ocko.
 —Chemický možno, a možno aj trik, ale určite nie môj. Pozrite sa aj na toto.— Z vrecka vytiahol zlatú mincu. Na jednej strane bol veľký znak H a čísla $1 \cdot 2 \cdot 1 \cdot 4$.

Ocko, mamka aj Bruno si mincu s prekvapením pozerali. Všetci spoznávali znak z truhlice! Bol to ten istý symbol!

—Trik alebo nie trik, verte čomu chcete, ale táto stará mapa začala pred niekoľkými dňami takto svietiť. Bez môjho pričinenia. Ako som už povedal, s týmito vecami mám určitú a veľmi vážnu históriu, ktorú z mnohých dôvodov nemôžem a nechcem podrobne rozvážať. Preto som v tom okolí pátral a skúmal. Neskôr som spoznal v Brunovi, keď prišiel na vyšetrenie, jedného z vystrašených chlapcov v pivnici. Jeho príbeh a znak, ktorý nakreslil do zošita v škole, to nemohla byť náhoda. Istotne chápete, že ak taká truhlica existovala, nemohol som ju nechať padnúť do nesprávnych rúk.

Táto minca je v našej rodine po generácie. Znak sa zhoduje. Mapa svieti. Aj v truhlici dačo svieti. Niečo sa deje a mojím zámerom je zistiť, že čo.

V knižnici zavládlo zamyslené ticho. Všetci spracovávali vypočuté informácie. Aj doktor Barton vyzeral veľmi zamyslený, Brunovi sa zdal vyslovene ustarostený.

—Nie je mojím zvykom tieto veci vykladať hocikomu. Ale vy pán Bolek, vy ste pravdepodobne právoplatným dedičom tamtej truhlice. Nebolo by slušné ani etické, keby som vás pri svojich výskumoch úplne obišiel. Možno by to tak bolo lepšie a pohodlnejšie, ale nezdalo sa mi to správne. Tá truhlica je však nejako spojená aj s našou rodinnou mincou. Som pravdepodobne jediný, kto má dlhoročné skúsenosti s týmito vecami aj so súvisiacimi rizikami. Smrteľnými rizikami, podotýkam opakovane. Poznal som časť vášho príbehu, zdali ste sa mi čestní ľudia, teda pokladal som si za povinnosť jednať s vami otvorene. Videli ste sám, koľko problémov vám truhlica spôsobila - aj keď, pravda, z úplne hlúpych dôvodov, ktoré so samotnou truhlicou nemali v podstate nič do činenia. Vôbec by ma netešilo, keby ste sa kvôli tupým a obmedzeným ľuďom dostali do nejakej šlamastiky. Predstavte si napríklad, že by polícia našla medzi vašimi vecami skutočnú truhlicu s neznámym svetielkujúcim obsahom... Chcem vám navrhnúť, aby truhlica ostala v mojich rukách. A ja dokončím všetky kroky potrebné k tomu, aby vás úrady a kadejakí hlupáci prestali prenasledovať a obťažovať.

—Teraz mi to začína dochádzať. To vy ste nastrčili tú falošnú truhlicu do našej pivnice?— zaujímal sa ocko.

—Presne tak. Presnejšie povedané, falošné truhlice sú dve. Jedna išla do vašej pivnice, druhá do pivnice pána

Grosmana. Obe sú zamknuté a vnútri oboch je na vrchnáku vypálený nápis, počkajte...— doktor Barton vstal a išiel po fotografiu na stole. —...takýto nápis:

СТАРОЖИТНОСТИ

—Ten ich, teda aspoň dúfam a predpokladám, odradí od ďalšieho skúmania znaku z pravej truhlice. Budú si myslieť, že je to nejaká značka voľajakého bezvýznamného starožitníka z minulosti.

—Ale čo to vlámanie a Brunov únos?

—Určite pochopíte, že bolo veľmi potrebné nafingovať presne načasované vlámanie do pivnice pána Grosmana. Že prečo? Lebo, keby si niekto náhodou všimol, že pravá truhlica chýba, vaša vina by tak bola automaticky vylúčená. Práve vtedy vás totiž vyšetrovali policajti a mali vás pred očami. Alebo, keby pátranie iniciované Brunovou učiteľkou náhodou viedlo do pivnice pána Grosmana, našli by tam len falošný duplikát truhlice a dnu samé staré haraburdy. Smola bola, že Bruno sa náhodou priplietol do vyšetrovania vlámačky. Keby vypovedal nevhodné veci, celá moja snaha mohla vybuchnúť. Všetci by sme boli vážne ohrození. Musel som Bruna dostať zo scény. Ešte raz prosím o odpustenie. Ale ako ste videli, bolo to odborne urobené a s lekárskou starostlivosťou. Bruno, odpusť. *À propos*, mimochodom, pán Bolek, vo vašej pivnici sa mojím pričinením ešte nachádzali aj uzamknuté kovové krabice so spismi Lenina, odborárske príručky a iná "hodnotná" literatúra. S vaším menom povpisovaným na predsádzky. Keď ich policajti otvoria, budete vyzerat' ako vzorný budovateľ komunizmu...

Rodičia sedeli v úžase.

—Že vás preruším, pán doktor: Akú úlohu v tom zohráva Brunova učiteľka?— prezvedal ešte ocko.

—To neviem. Jej manžel je veľké zviera v politike a obaja manželia sa zrejme priživujú udavačstvom. Neviem. Len si tak myslím, lebo poznám podobné prípady. No, ale čas nám veľmi pokročil. Ja myslím, že hlavné veci sme si povedali. Mám ešte fúru roboty. Ak sa niečo vyskytne, sme v kontakte. Rozlúčime sa?

—Ehm, pán doktor, predsa ešte jednu otázku. Čo bolo v našej falošnej bedni? Teda..., no..., myslím v tej vašej duplikátnej truhlici, čo dnes ráno policajti odniesli z našej pivnice.

Na tvári doktora Bartona sa objavil zvláštny výraz. Chvíľu váhal.

—Pán Bolek, viete vy, že kto býval vo vašom byte pred vami?

—Nejaký maliar... Alebo murár? Myslím že už zomrel, nie?

—Zomrel. Pani Boleková, čo vám hovorí rok 1953?

—Noo... Bola som dieťa, vtedy...

—Áno, a...? U vašich susedov...? Nič?

—Odkiaľ toto všetko viete??!!!

—Vravel som vám, že skúmam isté veci. Toto s mojimi záujmami náhodou súviselo. Povieťe nám nahlas pre všetkých, čo sa stalo v roku 1953 vo vašom susedstve?

—Nášho suseda...

—Áno?

—Pána Hojdáriča... Obesili ho...

—Kto?

—Štát. Neviem kto presne. Odsúdený bol. Trest smrti...

—Viete prečo?

—Lebo... Lebo v záhrade zakopal nejaký medailón po svojej babičke. A dajakú knihu. Bolo to v rádiu, v novinách, všade ho škaredo očierňovali.

—Lebo?

—Lebo vtedy bolo povinné všetko zlato odovzdať štátu... Zakázané knihy sa trestali... Ved' to aj dneska sa trestá...

—A ako sa vám to páči? Je podľa vás dobré popraviť otca rodiny, ktorý ochraňuje rodinné pamiatky a knihy?

Mamka s ockom na seba mlčky pozreli. Ozval sa ocko:

—Kto vlastne ste? Nemyslím, že toto chceme s vami rozoberať. A už vôbec nie pred chlapcom! Dodržiavame zákon, a vôbec, dajte nám pokoj!

—Nech sa páči. Samozrejme, ako si želáte. Veľa zdaru, súdruh Bolek, pri dodržiavaní zákona. A dúfam, že vám to bude mnoho platné pri ďalšej návšteve súdruhov vyšetrovateľov. A pri ďalších tvorivých nápadoch ctenej súdružky Dreksnériovej a jej velesúdruha manžela. Jaj, a držím palce na súdny výsluch o cirkulárke spopod vašej postele. Aj nabudúce nech vám to dobre dopadne, keď váš nevedomý chlapec prelezie nejakú ďalšiu pivnicu. Alebo žeby studňu? Trebárs, hm..., u vlastnej starej mamy...? A napíše o tom sloh v škole a odovzdá ho do rúk súdružky Dreksnériovej. Čo poviete? Teda nech sa páči, máte mať váš pokoj, o ktorý ma žiadate. Veľa zdravia a zbohom ostávajú. Alebo radšej, česť práci! Dvere viete kde sú.— Doktor Barton vstal a stoicky odchádzal smerom ku dverám do svojej izby.

Ocko vyzeral vo veľkých rozpakoch. —Počkajte...

—Áno?— opýtal sa doktor Barton a prerušil krok bez toho, aby sa obrátil.

—Ja... Teda my... Čo máte..., na mysli... Že - studňu?— habkal ocko.

—Neviem. O nejakej smaltovanej krabici sa mi snívalo? Ale ako vravíte, dôležitý je ten pokoj... Zabudnime na to. Dobrú noc.

—Počkajte... Dobre... Hovorme...— zastavil ho ocko.

Doktor Barton sa otočil a bez slova pozeral na ocka. Nastala dlhá trápna chvíľa.

—Ak toto všetko viete... Odkiaľ vlastne? Ako máme vedieť či...

—Pán Bolek, to ja som vám vari obrátil byt hore nohami? Alebo sa vám pán Bolek zdá, že ja buzerujem vášho chlapca v škole? Nesľúbil som vašej manželke pomoc pri posudku na chlapca? Ešte pred všetkými ďalšími udalosťami, ktoré nikto z nás nečakal?

—Áno... Prepáčte...

—Takže?

—Vy... Vy nie ste s nimi?

—Ja nie som s nikým a som s každým zároveň.— odvetil doktor Barton nevyspytateľne.

Ocko váhal.

—No... Musí vám byť jasné, pán doktor, že žiaden normálny človek nemôže súhlasiť s týmto režimom.

—Mne to jasné je, ako by vám už mohlo dávno dôjsť. Ale čo vy? Vy osobne sám seba zaraďujete medzi ľudí - akých?

Ocko váhal. Položil Brunovi ruky na plecia.

—Normálnych, samozrejme.

—A vy, pani Boleková?

Mamka pozrela na ocka. Potom na Bruna.

—Normálnych...

—Vitajte medzi živými.— predniesol záhadne doktor Barton a sadol si do kresla. Potom sa zháčil a pozrel na

začudovaného ocka. —To myslím vo všetkých možných významoch, ale hlavne obrazne, pochopiteľne...

Nezdalo sa, že ockovi by to teraz bolo o niečo jasnejšie. Ale usmial sa nervózne na znak súhlasu.

—Dobre, posad'te sa. Nebude vám vadit', ak si zapálím?

Ocko pozrel na mamku.

—Kľudne.— povedala mamka.

Doktor Barton automaticky siahol povedľa fotela a z jeho spodnej časti vytiahol šuflíček. Zašmátral vo vnútri, vytiahol fajku a preložil si ju do druhej ruky. Bola to veru zvláštna fajka, kombinovaná z dreva, kovu a skla. Bola veľmi pekná a starodávna. Doktor Barton zašmátral v šuflíčku ešte raz a v ruke mal krabičku zápaliek. Zo zahrkotaním si ju hodil do lona a šmátral v šuflíčku ďalej. Šušťal celofán a zdalo sa, že doktor čosi prstami vyprost'uje z obalu. Po chvíľke šuflíček zasunul a medzi prstami opatrne držal nejaký hnedý špongiovitý valček. Ten vsunul do fajky. Škrtol zápalkou, ktorá jasne zažiarila a vydala obrovský oblak dymu. Za častého bafkania pripaľoval ten hnedý šúl'ok vo fajke.

Doktorova ruka sa zrazu mykla smerom dopredu, ale zdalo sa, že si niečo náhle uvedomil, a stiahol ju rýchlo nazad. O niečom rozmýšľal. Mimovoľne znovu otvoril bočný šuflíček, zápalky hodil dnu, a malú zásuvku opäť zatisol do bočnice fotela akoby nič. Bruno po chvíľke zacítil silný zápach škrtnutej zápalky. Z fajky a doktorových úst vychádzali kúdoly hustého plazivého dymu.

—Áno, pán Hojdárič zakopal nejakú náboženskú literatúru.— začal z ničoho nič pokračovať doktor Barton.

—A okrem babičkinho medailónu schoval tento nešťastník aj pár iných rodinných drobností.— ozvalo sa ďalej z fotela. —Udal ho maliar interiérov menom Bolemír Frasman, dobrovoľný udavač - koníčkar, neskôr ľudový agent tajnej polície. Osobne dohliadal pri vykopávaní. Oficiálne sa však našli iba knihy a medailón. Pána Hojdáriča bolo pre štátny režim potrebné obesiť hlavne kvôli jeho verejne známemu náboženskému aktivizmu, ktorým si získaval sympatie veľkého počtu ľudí z vidieka. Viac ako tridsať ďalších ľudí bolo udaných súdruhom Frasmanom, ktorý osobne asistoval pri policajnom vykopávaní ich majetku a ktorý si ponechával skoro tri štvrtiny nájdených cenností. Odhalení ľudia sa báli zvýšenia trestu a preto o ukradnutých veciach mlčali. Lebo čím menej drahých vecí sa oficiálne našlo, tým ľahší bol ich trest. Po odpykaní trestov ich Frasman ďalej vydieral pod hrozbou odhalenia zamlčaného majetku. Museli preňho robiť rôzne svinstvá a udávať ďalších ľudí zo svojho okolia. Podrobnosťami si nebudeme kaziť večer a nie sú vhodné pre uši dieťaťa. Nútené deložácie a kupčenie s takto uvoľnenými bytmi a ostatným majetkom obetí v sieti vysokopostavených súdruhov boli pridruženým podnikom. Frasmanove vlastnoručné zápisky a iné vhodné materiály o tejto činnosti sa nájdu v zakódovanom trezore zapečatenom oficiálnou policajnou pečaťou. Uloženom vo vašej truhlici. Frasmanovi kolegovia policajti pritom budú musieť rozmotat' asi dvadsať kíl..., tohoto...— a doktor Barton hodil ockovi pokrčenú papierovú motanicu, ktorú si vybral z vrečka.

Ocko ten skrčenec chytil a rozprestrel. Bola to farebná fotografia. Záber kopy handier alebo nejakého šatstva? Mamka s Brunom pozerali ponad ockove plece a snažili sa rozoznať detaily. Samé deravé štrinfle, hnedo zababrané trenírky, slipy so žltými škvrnami...

Ocko nechápavo vzhliadol na doktora Bartona.

—Viac vás nikto nebude otravovať ani v posteli, ani nad ránom, ani vôbec. Súdruhovia policajti si na nejaký čas dobre zapamätajú tento prípad zabudnutej truhlice. Verte mi. A ak náhodou prídu, vy len vytrvalo tvrdíte, že tie veci tam zanechal predošlý nájomník. Môj telefón máte. Brunovu logopedickú správu napíšem ja osobne. Ozvem sa vám.

Doktor Barton vzal od ocka dokrkvanú fotku. Priložil k nej ešte ono vyobrazenie nápisu "STAROŽITNOSTI" a všetko skrčil spolu s hrbou nejakých iných papierov. Podišiel k peci a z kovaného vešiačika na priľahlej stene zvesil akýsi šperhák. Zakvačil ho do hornej platne a na Brunov veľký úžas začal na vrchu pece otvárať obdĺžnikovitý poklopček. V peci horel oheň a Bruno očakával výšľah horúčavy alebo čmudu, no nič také sa nestalo. Cez ozdobné presklené dvierka bolo vidno, ako sa plamene pod vzniknutým otvorom pokojne rozostúpili do strán a prostredné uhlíky sa tam jasnejšie rozžiarovali. Ocko s mamkou tiež prekvapene pozerali. Doktor Barton sa bezstarostne naklonil a chvíľku sa ležérne kochal pohľadom do rozpálenej pece. Nakoniec do plameňov šupol celú tú predpripravenú dokumentovú guľu. Vnútri pece to okamžite húklo a blčiace oranžové jazyky premieňali nebezpečné obrázky na svietiace popolové franforce.

—Česť spoločensky prospešnej práci a nehynúcej pamiatke udatného súdruha Frasma. Odhadujem, že to zaberie aspoň dva roky, tri tony papiera na krajskom výbore strany a ďalšie štyri na ministerstve, kým jeho bronzová busta z okresného veliteľstva poputuje do taviarne. Dobrú noc. Jaj, ale aby som nezabudol. Toto ti, Bruno, vraciam.— a z vrečka vybral sádrový odlia-

tok truhlicového znaku.

Pri posledných slovách sa doktor Barton naklonil ku Brunovi a vypustil obláčik hustého dymu z tej jeho čudnej fajky. Bruno neznášal cigaretový ani fajkový dym a automaticky skrivil tvár. Už-už si chcel schovať nos a spodok tváre do rukáva na predlaktí, ako to vždy robieval pri podobných závanoch. Ale v tom momente sa veľmi začudoval, lebo tento fajčiarsky kúdol vôbec nesmrdel. Bola to jemná aromatická dymová vôňa, ťažká, drevitá, sladko-trpkastá. Takú zvláštnu fajku Bruno nikdy predtým nevidel.

Rodičia sa lúčili s doktorom Bartonom a dohadovali s ním presnejší termín prevzatia Brunovho logopedického posudku. Bruno si dodatočne uvedomil, že počas uplynulej napínavej diskusie si nestihol poriadne dopozerať tú starú svietiacu mapu. Vzal ju teda z mamkinej stoličky, kde ostala položená pri vstávaní na odchod. Chcel sa ešte rýchlo pozrieť, čo bolo na mieste ich nového paneláku pred osemdesiatimi rokmi.

—Ocko, čo je to hrobitov?— prerušil dospelých Brunov prekvapený hlas.

Rozhovor ustal. Obaja rodičia sa tvárili neisto a tak odpovedal doktor Barton:

—To je cintorín. Zastaralé slovo z tej doby.

—A tie štvorčky, to sú hroby?

—Pochybujem. Na to má mapa príliš malé rozlíšenie.

—A sú tam domy?

Doktor Barton načiahol ruku. —Domy nie, ale mô...

—Aha tu, jedna tá kočečka tu tiež svieti, na tom hrobitove!— nenechal ho dokončiť rozrušený Bruno.

KAPITOLA 20

Porada v kuchyni

Ocko predbehol doktora Bartona a vzal Brunovi mapu z rúk. Podrobne ju študoval. Potom začal ohmatávať rám zo všetkých strán a zblízka prezeral predné sklo aj zadnú lepenku. Mamka bola tiež zvedavá a natľahovala krk.

—Rozmontujme to. To môže byť podvod.

—Aký podvod?— nechápal doktor Barton.

—Tu v ráme kludne môže byť batéria. Pod mapou sú možno skryté drôtky.

—Myslíte, že tam sú podložené žiarovky?— v hlase doktora Bartona zaznel náznak pobavenosti.

—Najjednoduchšie vysvetlenie je najpravdepodobnejšie. Nie tak sa to vraví vo vašom fachu?

Doktor Barton sa zatváril uznanlivo. —No, to musím plus-mínus, s určitými výhradami, súhlasiť. Ale nepripadá vám to príliš tenké? Ved' aj so sklom to má sotva pár milimetrov.

—Existujú tlejivky. Ploché diódy. Mikrospínač môže byť zamaskovaný hocikde na boku.

—A čo by to menilo na veci? Ubezpečujem vás, že osemdesiatročné minidiódy pochádzajúce z čias spružinových gramofónov by som považoval za rovnako pozoruhodnú záhadu, ako keby sa zdroj svetla nedal vysvetliť.

—Hah! Teraz to jasne vidno, ako šikovne dokážete zaviesť reč, kam chcete! Tak to vy robíte! Obratne vložíte do svojej reči skrytý predpoklad, že diódy by tam museli byť osemdesiat rokov. My vám na to skočíme a máme nás na špagátiku!

—Pán inžinier... Pán inžinier, sústred'me sa na podstatu veci. Ved' keby sa vo...

—Áno, sústred'me sa na podstatu! Rozoberme ten rám a urobme koniec dohadom!

—Pán inžinier, dôležitý je predsa obsah svetelnej správy a celkový situačný kontext. Aj keby si niekto dal tú prácu, aby sa mi nepozorovane vlúdil do bytu a s chirurgickou precíznosťou by vkladal modernú elektrotechniku do mojej starožitnej mapy, nebolo by to prinajmenšom fascinujúce? Toľká robota, žiadna stopa po vlámaní, žiadna známka poškodenia starého rámovania... Už len voľba takéhoto spôsobu upozornenia na pivnicu pána Grosmana by sama osebe bola dostatočne obtiažnou hádankou. Nemyslíte?

—Áno, áno, pán doktor. Máte pravdu. Vlastne čokoľvek vy poviete, to je vždy pravda.

—Pán inž...

—Vy všetko viete, áno, áno, pán doktor.

—Pán Bolek, je logické, že ak sa niečím zaoberám desaťročia dlhšie ako vy, tak mám mnohé veci predmyslené. Je to náskok pred vami, nie neúcta k vášmu názoru. Čo myslíte, že ja nezvažujem rôzne alternatívy?

—Áno, to všetci vidíme. Držíte sa svojho vysvetlenia.

—Ale ved' to berme racionálne. Aj keby mi niekto doručil obyčajný zdrap papiera v obyčajnej obálke poslanej obyčajnou poštou, aj úplne obyčajná šípka obyčajnou ceruzkou na obyčajne načrtnutom pláne ulíc by ma na truhlicu upozornila rovnako presne ako svietiaci mapa. Svetielkovanie je jedna záhada, obsah správy je totálne iná záhada. Zatiaľ čo s tým druhým vieme aspoň nejako pohnúť, to prvé je nad naše terajšie schop-

nosti. Sústred'me sa teraz na to podstatné a neriešiteľné veci si zapamätajme do budúcnosti.

—Aj sám ste si tam mohli tie svetielka namontovať.

Bruno aj mamka stáli bez pohybu a takmer bez dychu. Babička Estela vyzerala do špiku kostí urazená. Doktor Barton si dvoma prstami chytil koreň nosa a chvíľu premýšľal so zatvorenými očami a povytiahnutým obočím.

—Ocko, ja som nič nestlačil...— nesmelo sa odvážil poznamenať Bruno. Cítil, že bolo treba niečo povedať. Čokoľvek povedať. Hocičo, čo by prerušilo hroziacu hádku. Ocko mohol mať pravdu, ale so svojím obvinením asi zašiel príďaleko. Alebo si Bruno iba skryto želal, aby mapa bola záhadná a ozaj sama svietila, a aby doktor Barton nebol klamár? Lenže rovnako nechcel, aby sa jeho múdry ocko mýlil, a nechcel byť proti vlastnému ockovi pred nejakým cudzím doktorom. Potom sa mu miešali a už aj ľutoval, že sa vôbec ozval. Cítil sa teraz veľmi hlúpo voči ockovi. Ale oči babičky Estely zmäkli a oboma dlaňami mu pochvalne ťapkala po lícach.

—Ty sa už do ničoho nemieš...— začal soptiť ocko, ale doktor Barton ho prerušil:

—Tvoj ocko má pravdu. Teda nie v tom, že som tam namontoval káble a diódy. Dovolím vám preskúmať tú mapu. Ale prosím vás, nezačnime ju párať tu v predsieni. Neviem ako vy, ale ja nemám ďaleko k omdletiu od hladu. Celkom otvorene odkláňam reč na inú tému. Mapu držte v ruke vy, pán inžinier Bolek, kludne, ale odkloňme sa všetci na chvíľu od našej debaty a poďme dačo zjesť. Estel?

—Juj, moji zlatí, juj, započúvala som sa, juj... Čo vám

dám? Nič som nechystala... Juj...

—Ja som nám dvom zamiesil na placky. Cesto máme v chladničke. Nebudeme servírovať v knižnici, poďme proste do kuchyne a začnime. Teda, ak našim hosťom toto provizórne riešenie vyhovuje. Spory nabok. Milí Bolekovci, môžeme vás pozvať na jednoduchú večeru? Máte radi placky, alebo vám vymyslíme niečo iné?

Bolo jasné, že každý si uvedomil stav svojho žalúdka. Keď ocko videl, ako babička Estela obskakuje Bruna, trochu sa za svoje podozrenie zahanbil. Obaja rodičia s večerou súhlasili.

Babička sa ponáhľala napred. Ocka obišla asi metrovým oblúkom bez toho, aby naňho čo len pozrela.

—Pán inžinier, tu máte pracovnú tácku. Čistú. Na vaše manipulácie s mapou. A toto je dobré miesto, máte poruke stôl aj bočnú skrinku.— uvádzal ocka do kuchyne doktor Barton.

—Nebude dosť každému, Sinisterko.— hlásila babička Estela s orosenou smaltovanou misou v náručí.

—Dorobíme cesto. Daj rozohriať všetky platne a začnime smažiť, čo máme nachystané. Estel, a kľudne daj aj tie vianočné panvice. Nemáme ich na čo iné šetriť.

Babička Estela zapálila horáky na plynovom šporáku a nad plamene položila štyri okrúhle liatinové platne. Do dvoch panvíc naliala trošku oleja a postavila ich na nahriatie, ďalšie dve zatiaľ nechala bokom.

—Dáme aj predkrm?— opýtala sa, kým premiešavala obsah misky.

—To som chcel práve navrhnúť. Takže milí hostia, navrhujem husaciu masť a chlieb.

—Výborná je, s pečienkami škvarená.— dodávala ba-

bička Brunovi a Mamke, odvrátená od ocka.

—Ďakujeme... Ochutnáme...— váhavo súhlasila mamka, sledujúc ockovu reakciu. Ockov vzdor klesal a bolo zjavné, že ponuka aj jeho lákala.

—Ja donesiem náradie.— zavŕšil doktor Barton. —Na vaše výskumnícke činnosti predsa.— doložil smerom k ockovi, keď si uvedomil spýtavé pohľady prítomných. —Bol by som rád, keby sa s mojím dedičstvom zachádzalo čo najšetrnejšie. Pokiaľ teda nikto netrvá na lámaní rámu na kolene alebo na driapaní polepu prstami.

Ocko premýšľal. Keď sa doktor Barton vrátil s podnosom a pred ockom sa ocitli rôzne dlhé dlátka, píłka, vŕtačka, nožíky a kadejaké iné nástroje, zneistel.

—Pán Barton, ja...

Ocko sa zasekol v reči.

—Pán Bolek, obávam sa, že inú možnosť už teraz nemáme. Nevravím, že ma tento postup teší, ale musíme to urobiť. Inak medzi nami ostane visieť tieň nedôvery. Poprosím vás len o jedno. Postupujme, v rámci možností, najprv od šetrnejších techník a až potom siahnime k vyšším stupňom... náročnosti...— a poťažkal prinesené kladivo.

Ocko pozeral raz na kladivo a raz na postriebrený vyrezávaný rám mapy.

—Aby bolo jasné, teraz vôbec nechcem byť sarkastický alebo ironický.— pokračoval doktor Barton. Áno, bude mi to drásť dušu, to nesporne. S touto mapou som vyrástol. Podarilo sa ju zachovať neporušenú po tri generácie mojich predkov a to sa navždy zmení dnes večer. Tomu som sa snažil vyhnúť. Lenže ešte menej chcem, aby ste si mysleli, že ja vyrábam nejaké falošné

stopy, alebo že aj mňa - podobne ako vás - nezaujíma podstata nevysvetlených vecí. Verte mi, snažím sa skúmať aj túto stránku, nazvime ju technickou stránkou, ale skúsenosť ma naučila, že na to som proste krátky.

Babička doniesla na stôl ozdobnú fľašu naplnenú bielou stuhnutou masťou s početnými tmavými hrudkami. —Toto je čerstvý chlebič, toto postarší, tvrdušký. Komu ako chutí.— babička kládla pred mamku dva prútené košíčky.

Ocko sa pomrvil. Doktor Barton si dal stoličku oproti nemu a pokračoval ponad prestretý stôl:

—Pán Bolek, čo bola vaša prvá myšlienka, keď ste videli tú svietiacu škvrnu na mape?

—No... To isté, ako ten váš svietiaci kabát. Nejaká luminiscenčná látka.

—Presne tak. Lenže luminiscenčných látok aj spôsobov vyvolania svetla je pomerne veľa. Vieme sa zamerať o niečo presnejšie?

Babička dala na jeden koniec stola otvorenú soľničku a na druhý koniec stola položila s povšimnuteľným buchnutím druhú, sypaciu, rovno pred ocka. Doktor Barton na ňu hodil spýtavý pohľad.

—Táto má zlé dierky. Ukáž...— položil sypaciu soľničku nabok a pred ocka odsypal na malý tanierik kôpku soli z tej prvej soľničky. Bruno si všimol nejaký nápis na tom odsunutom sypátku: Salaxal.

Babička trochu dvihla nos a šla bez slova rovno ku šporáku. Dvakrát sa ozvalo silné zasyčanie, keď do každej z rozohriatych panvíc nabrala naberačkou polotuhé cesto. Ďalšie, slabšie syčanie sa ozývalo, keď ho roztláčala na celú plochu dna.

—Nie je pravdepodobné, aby na papierovom materiáli v obytnej izbe nášho bytu dochádzalo ku katódovej luminiscencii,— pokračoval v predošlej téme doktor Barton, —alebo k termoluminiscencii či mechanoluminiscencii. To by vyžadovalo, aby bola mapa bombardovaná elektrónmi, zahrievaná, alebo mechanicky namáhaná. Tieto možnosti zatiaľ odložme bokom. Čiže nám ostávajú jednoduchšie prírodné javy, ako...

—Fosforescencia.— doplnil ocko.

—Presne tak. Fosforescencia a fluorescencia na prvom mieste. Oba tieto procesy vyžadujú iba to, aby svetielkujúca látka bola najprv ožiarená nejakým budivým svetlom, viditeľným alebo neviditeľným. Fluorescencia zhasne v podstate v okamihu, keď budivé svetlo vypneme. Fosforescencia, naopak, môže spôsobovať svetielkovanie aj dlhší čas po vypnutí budivého žiarenia. To bol prípad môjho strašidelného kabáta. V každom prípade, aj toto svetielkovanie po čase ustane. Postupne, ale isto. Tak je, pán Bolek?

—Áno...

—Takže ako prvý test navrhujem zabalenie celej mapy do alobalu. Urobte to vlastnými rukami. Celé to môžete navyše vložiť ešte aj do veľkého plechového pekáča a prikryť druhým. Medzitým dačo zjeme a potom sa pozrieme, či sa niečo na tých škvrnách zmenilo. Estela, môžem poprosiť alo-

BUCHCH, pred ockom pristáli dve tepše skôr, ako doktor Barton dohovoril. TFFFFF, dopadla do nich ešte čiastočne rozvoľnená rolka hliníkovej fólie na pečenie. Doktor Barton pozrel na babičku, ale tá sa už venovala šporáku a pozerala inde. Nepovedal jej nič, iba pre seba raz pokrútil hlavou. Ockovi pokynul, aby zabalil mapu a vložil ju do pekáčov.

—Dobre, milí hostia, tak dajme sa do toho.— posmelil

všetkých doktor a prisunul k mamke fľašu s masťou. Mamka natrela najprv jeden polkrajec Brunovi a posolila. Za normálnych okolností by čosi také masťné Bruno ani nechytí do ruky. Dnes však úplne bezmyšlienkovite odhryzol... a... a zistil, že je to výborné!

Doktor Barton vstal a doniesol plný čajník. —Je už vychladnutý, takže kto chce zohriať, povedzte mi. Pán inžinier, pre vás aj nejaké pivo?

—Nemusíte si...— začal ocko váhavo.

—Ale kdeže, ste našimi milými hosťami. Estel, môžem pekne poprosiť o jedno z tých pod oknom?

Zasyčalo otvorenie vrchnáka a pred ocka buchla pivová fľaša.

—Estel, prosím...— vzdychol doktor Barton.

K fľaši sa zo strany energicky prisunul ťažký pohár a prevrhol ju. Spenené pivo takmer okamžite začalo stekať zo stola na ocka, ktorý vyskočil na nohy.

—Estela!— vstal aj doktor Barton.

Na babičkinej tvári sa mihla ľútosť. Skryla si tvár do utierky a vybehla z kuchyne.

Doktor Barton sa všetkým ospravedlnil a išiel za babičkou. Z diaľky bolo počuť jeho chláholivý hlas a aj to, že babička plakala. Trvalo dobrých desať minút, kým sa ozvali čuchtavé kroky. Doktor mal ruky zozadu na babičkiných pleciach a tak sa vrátili.

—Pán doktor, my... Nemusíme v tom pokračovať...— začal ocko.

Babička si uvoľnila plec a išla prevrátiť placky. Hornú bledú plochu najprv poľfkala olejom rovno z fľaše, iba čo ukazovákom priškrcovala výtok z hrdla. Keď

obidve placky obrátila hnedým nahor, po celom obvode každej panvice ešte podobným spôsobom doliala ďalšiu trošku oleja.

—Bolekovci, Estela. To ja trvám na tom, že orámovanie mapy otvoríme a na to svetielkovanie sa poriadne pozrieme. Ja na tom trvám, áno? Ja. Ešte raz nám prepáče tú nepríjemnosť, pán inžinier.

Babička bez slova štuchala do placiek.

—Estela, toto môže byť reálna šanca.

Na rozpálenej platni sípla mokrá kvapka a bolo zjavné, že babičke obrátenej chrbtom opäť vyhrkli slzy. Doktor ju zachytil, keď sa znovu obracala na odchod. Chvíľu ostala stáť s vreckovkou na nose pri jeho ramene.

—Áno. Ved' áno.— povedala nakoniec zastretým hlasom a vrátila sa ku šporáku. Pichla do jednej placky a odišla do špajze. —Ktoré zemiaky?— zahuhňala z malej miestnosti.

—Rozkvetky.— odpovedal doktor Barton.

—Nerobte si s nami starosti, my...— začala mamka.

—To nie sú žiadne starosti.— oponoval jej doktor.

—Vy mne prepáče, mladá panička.— pripojila sa babička Estela, ešte stále s nosovým prízvukom. —Aj vy, páňko enžiniér. Tú fľašu som nechcela...

—Nič sa nestalo, nič sa nestalo!— ponáhľal sa s odpoveďou ocko.

—My vám pomôžeme čistiť zemiaky!— navrhla mamka.

—Ešte to tak! Ešte to tak!— nefalšované zhrozenie vyhnalo polovicu plačlivosti z babičkinho hlasu.

Ale mamka jej už brala škrabku z rúk.

—Kolko máme načistiť?

—Nechajte tak, mladá panička, nechajte tak!

—Estel, hrnčeky treba, cesnak, ja idem dokončiť smaženie...

—Ešte to tak! Ešte to tak!— doktor Barton dostal utierkou po rukách. Usmieval sa popod nos, žmurkol na Bruna, a išiel do špajze po hlávku cesnaku.

—Kolko tých zemiakov?— pripomenula sa mamka.

—Dva veľkosti pásty pre každého, panička.

—Ja budem robiť s týmto!— pridala sa Bruno, keď babička začala pripevňovať o stôl obrovský mlynček.

—Zemiačky napred umyť, mladý páno!

Babica vzala od mamky prvé ošúpané zemiaky a opláchla ich. Potom Brunovi ukázala prácu s mlyncom a ako treba zvrchu pritláčať bielu záklopku. Bruno bol celý uveličený, keď šesťkrát potočil kľukou a celý zemiak sa za poriadneho chrapčania premenil na tenké rezančky.

—Vy nestrúhate najemno?— čudovala sa mamka.

—Bársjako môžete, panička, ale toto je najlepšia veľkosť. Ako syrček na chlebíky, milimetriky robievame.

—Tu je päť cesnakov.— hlásil doktor Barton a kládol biele mesiačky na stôl. —Môžeš ich tam zomlieť spolu so zemiakom.

—Nekaz mladého pána, lenivec akýsi!— a zas ho čapla utierkou, tentoraz cez chrbát. Po plači už nebolo ani najmenšej stopy. —Poriadne to treba, pučidlo máme na cesnačky.

—Vážne, Estela? A koho recept to je? Tvoj?

—Keby si radšej mlieka doniesol z chladu!

Doktor Barton kamsi odišiel.

—Ani štipku múky, panička. Ani štipku.— komento-

vala babička, keď miešala cesto. —Soli iba máličko. Veľmi máličko. Upečené sa dosolia, navrch. To je najlepšie, budete prekvapená. Aj ja som bola. Júj, ale dobré sú. Veď uvidíte. Ale len na najslabušejšom ohníku musíte piecť!

Kuchyňu začala naplňať intenzívna vôňa pripekajúcich sa placiek z prvej várky. Babička starostlivo zmiešavala postrúhané zemiaky, popučený cesnak, štvrt' malej lyžičky soli, jednu veľkú nahrubo nakrájanú cibuľu a štvrt' kila kocečiek z prerastanej stolovej slaniny.

—Ostáva takých desať minút. Dobre odhadujem?— doktor Barton sa vrátil s asi dvojlitrovou smaltovanou konvičkou a vidličkou pichal do jednej zo syčiacich placiek.

—Do štvrt'hodinky budú.— potvrdila babička.

—Tak môžeme urobiť prvú kontrolu mapy.

Doktor Barton nechal všetko robiť ocka. Keď bola testovacia schránka z pekáčov na vypratanom stole, doktor zapálil sviečku na bočnej skrinke a zhasol veľké svetlo. Zavládlo šero.

—Nech sa páči, pán Bolek.

Ocko nadvihol hornú tepšu. Potom roztrhol alobal. Na mape teraz svietili tri miesta! Pivnica pána Grosmana, cintorín, a nový bod úplne mimo mesta! Všetci s napätím pozorovali, ako ocko máva nad mapou rukami, ako ju zakrýva pekáčom a pozerá do štrbiny pod ním, ako robí domček z rúk a jedným okom skúma zatienené body. Postláčal každé miesto po celom obvode rámu. Postláčal celú plochu skla, miesto pri mieste. Všetci videli, že zelenavé škvrny svietili konštantným jasom bez ohľadu na ockove pokusy.

—Po jedle to otvoríme.— skonštatoval doktor Barton.

Babička priniesla červené porcelánové hrnčeky s bielymi bodkami a tmavohnedé drevené tanieri. Každý dostal dve vidličky na servítke a kôпка desiatich tanierov ostala zatiaľ v prostriedku stola. Mamka si začudovane obzerala obe svoje vidličky a ocko ju pri tom zvedavo pozoroval.

—Estela, pre hostí poprosím bežný príbor.

—Juj, zaraz, zaraz!— zháčila sa babička a priniesla aj príborové nožiky.

Bolekovci dostali po polovici placky a doktor Barton s babičkou si zostávajúcu polovičku rozdelili medzi seba. Obaja hostitelia použili pár vidličiek, aby svoju štvrt'placku rozlepili horizontálne po celej ploche na dve časti. Pripečené kôrky ostali naspodku, zvrchu sa zabeleli pariace stredky. Tie posypali soľou a troškou korenia z maličkého mlynčeka.

—Nemusí sa to takto operovať, moji zlatí, to len my si tak robievame. Rýchlejšie to chladne a hnedé vršky ostajú chrumkavé. Obidva. Nezaparia sa vám na tanieri. Nechajte si to schlaďiť, lebo vám sadne na žalúdok!— prízvukovala ešte babička a na všetkých platniach už mala predhriate panvice. Rozdelila do nich nové cesto. Štvornásobné syčanie všetkých ubezpečilo, že väčšia časť hostiny ešte len príde. Dokonca aj Bruno, ktorý až do dnešného dňa neprehltol ani pol sústa hocičoho, čo obsahovalo cibuľu v akejkoľvek podobe, sa ledva zdržiaval od hltavého jedenia. Mamka nevedela prestať s chválami a vypýtala si kúsok papiera na zapísanie receptu.

—Ospravedlňte ma na moment.— preriekol do všeobecnej spokojnosti doktor Barton. Vzal si ešte kúsok zvyšného chleba s husacou masťou a odišiel z kuchyne. Po chvíľke sa vrátil s gumenými aj koženými rukavi-

cami a igelitovým sáčkom.

—Máme dvadsať-tridsať minút na osmaženie z každej strany, čiže skoro hodinu. Pán inžinier, pri otváraní rámu radšej nič nechytajte holými rukami. A mapu dajte do igelitu. Obzrieme si ju z oboch strán.

Ocko opatrne rozrezal zadnú lepenku, priglejenú o vyrezávaný drevený rámik. Pod ňou bola vrstva nejakej vatovitej hobry, ktorú uvoľnil spod klinčekov zatlačných do rámika a nadvihol. Tam našiel hrubý papier s vytlačenou mapou, naliehajúci priamo na predné sklo. To bolo všetko.

—Pinzetou, a do igelitu.— radil doktor Barton.

—Nemôže to byť rádioaktívne?— zháčil sa ocko.

—Gratulujem, dobrá otázka. Ale prišla trochu neskoro, nemyslíte?

—No... Lepšie teraz ako...

—Nie je to rádioaktívne. Už som to najmenej desaťkrát meral.— uspokojoval prítomných doktor Barton.

Ocko vložil mapu do priehľadného sáčku a neveriacky si ju prezeral. Svietiace škvrny žiarili rovnako jasne z oboch strán a svetlo vychádzalo priamo z papiera.

—Môžem?— opýtal sa ocko a naznačil ohnutie papiera.

—Neviem. Skúsme to. Opatrne...

Ocko mapu ohol do jednej strany. Nič sa nestalo. Ohol ju naopak. Tiež nič. Skúsil ju zrolovať. Žiadna zmena. Ohýbal ju aj medzi prstami v mieste svietiacich škvŕn. Nič sa nedialo, mapa svietila stále rovnako.

—Evidentne to ide z toho papiera. Vzdávam sa.

—Ukážte?— načiahol sa doktor Barton.

—Počkajte. Nemáte lupu?

—Ale áno.— doktor Barton sa pohol smerom ku dverám.

Vtom sa stalo čosi nečakané. Celá plocha mapy sa rozsvietila na červeno. Ocko vyjavene hľadel. Chytro nabral duchaprítomnosť a volal:

—Rýchlo, tepšu! Skúsime to zakryť! Podme...-

Nedopovedal. Mapa v prostriedku stmavla a potom celá potemnela. Ocko držal vrukách iba čierny papier. Bez mapy, bez svetielok. Pozerali ju s doktorom Bartonom oproti svetlu, pomocou lupy, pod silnou lampou, ožiarenú horským slnkom... Nič. Celý obsah zmizol.

—Tak, a už sme dopátrali. Táto línia výskumu nám teda skončila...— konštatoval sucho doktor Barton a pohodil nepoužité kožené rukavice na stôl. —Pamätá si niekto aspoň presné polohy tých nových svietiacich škvŕn?

—Ja... Prepáčte... Nechcel som aby...

—Neospravedlňujte sa. Neúspechy sú súčasťou výskumu. Len dúfam, že nikto teraz nenavrhne, aby sme na záver večera zo zvedavosti vypáčili aj truhlicu.

KAPITOLA 21

Havrania pošta

*R*ozhovory vzrušenými hlasmi sa striedali s pauzami tichého zamyslenia. Všetci sa snažili o nejaké vysvetlenie. Popíjali z bodkovaných hrnčekov a pomaly vychutnávali posledné chladnúce kúsky chrumkavých platiek s priškvařenými slaninkami.

Rozlúčkové pozdravy babičky Estely v čipkovanej zástere, balíček "kolášika na cestu", pšškanie autobusoidných dverí výťahu, neodmysliteľný uličný opar presvietený pouličnými lampami - to všetko vyprevádzalo Bruna a jeho rodičov z Hmlistej Ulice. Cez oblúkovitý podjazd prešli do ruchu bežného večera a jesenným mestom kráčali domov.

Keď neskôr v posteli Bruno o všetkom znova rozmýšľal, uvedomil si, že mnohé veci sa vlastne vôbec nevyjasnili! Napríklad, čo bol ten smrad a dym, v ktorom sa doktor Barton objavil ako zelený príznak v pivnici? Alebo ako a kam bol vlastne Bruno unesený rovno spreď nosa polície? Ako to, že jeho únos nikto nezbadal? A čo tie stopy s lebkou?? Veru, začínalo to byť nejako neprehľadné... Teraz by Bruno vedel doktorovi Bartonovi položiť ďalšie presné otázky! Preto sa Bruno rozhodol, že si veci v hlave poriadne roztriedi a

všetky záhady že si bude odteraz zapisovať. Zobral čísty zošit, že naňho napíše názov, hm... aký názov? Ale nie, urobí to celé úplne ináč!

Monika dnes spala u kamarátky a Bruno mal celú obývačku len pre seba. Rodičia sa rozprávali v kuchyni a chystali sa rozkladať svoju pohovku na spanie. Bruno opatrne vysypal obsah jedného šuflíka zo skrinky do druhého šuflíka, a ten prázdny šuflík si zobral. Pozrel na dvere do kuchyne, ale rodičia zrejme nič nespozorovali. Do šuflíka dal zošit a pero. Poobzeral sa ešte, a nasypal tam aj zopár tyčíniek. Zasunul to všetko pod obývačkový fotel a pohodlne sa usalašil. Ledabolo spustil ruku povedľa fotela, a tváril sa, že stlačil neexistujúci gombík na boku. Potom s obradným výrazom na tvári vytiahol šuflík spod fotela a naslepo v ňom nahmatal tyčinku. Tú si ležérne založil do úst. Potom zo šuflíka vytiahol aj pero a zošit, a na prednú stranu jeho obálky napísal:

ZÁHADY

Bruno Bolek

3.B

Potom sa trochu zamyslel. Nevravel ocko cestou domov, že od dneska je Bruno ozaj veľký chlapec? Vravrel. A Bruno dopísal ešte jeden dôležitý údaj:

(8 a tri štvrté roka)

Potrebné bolo skonzumovať sedem tyčíniek, kým sa Bruno rozhodol, že vyriešené záhady spíše až zajtra, pretože už bol príšerne unavený. Dnes sa sústreďí na tie nevyriešené. Do zošita teda zapísal:

1. Odkiaľ pochádza truhlica ?
2. Čo svieti dnu ?
3. Čo klepkalo na okno v pivnici ?
4. Čo bol ten dym a smrad pri prízraku ?
5. Ako môže mapa doktora Bartona svietiť ?
6. Kam som bol unesený ?
7. Prečo doktor zanecháva kostrové stopy ?

So svojim záznamom bol Bruno veľmi spokojný a rozmýšľal, čo by ešte dodal. Viac však nevládal udržať otvorené oči a posediačky zaspal.

Takto potom Bruno sedával každý deň a intenzívne uvažoval o minulých zážitkoch aj o budúcich plánoch.

Klop klop klop, ozvalo sa v jeden večer na balkónovom okne. Klop klop! Vonku bola tma a Bruno musel ísť odtiahnuť záclonu, aby videl.

—Čo tam vystrájaš?!— ozvala sa mamka z kuchyne

—Niečo klepe na okno!— odpovedal vyplašený Bruno.

Vošla mamka a energickým trhnutím odhrnula záclonu ešte viac. Na parapete poskakoval veľký čierny havran a jedným okom pozeral do izby. Nedal sa odplašiť mamičkiným búchaním na okno, takže mamka otvorila balkón a odohnala ho metlou.

Bruno sa ďalej hral na fotel doktora Bartona, keď sa od balkóna zase niečo ozvalo, dajaký iný zvuk. Buf buf. Buf buf. Bruno odchlípil záclonu, a čo nevidí? Havran. Ten istý? Tentoraz neklepal zobákom, ale bokom

hlavy. Buf buf buf. A jedným okom na vytočenej hlave pozeral na Bruna. Poskákala dookola, a zase: Buf buf buf, perie na rozčuchranej čiernej hlávke udieralo do skla. Havran sa uklonil a zase pozoroval Bruna. Poskákala dookola, uklonil sa, a buf buf buf. 'Veď ten vták chce ísť dnu!', pomyslel si Bruno.

Bruno potichu odtiahol záclonu a potichučky otváral balkónové dvere. Vták ho pozoroval jedným okom. Keď bola škára dosť veľká, havran sa uklonil, čosi vzal do zobáka, a začal sa teperiť dnu. Skočil Brunovi na hlavu, ten sa od úľaku reflexne skrčil, a vtedy havran vhuhol do izby. Pristál na stolíku a víťazoslávne naň položil: starú dokrkvanú tubu od zubnej pasty!

Bruno otvoril balkón dokoľko, aby vták mohol slobodne vyletieť. Už len to by tak chýbalo, aby teraz vošiel ocko alebo mamka...! Oblúkom postupoval od balkóna do izby tak, aby vtákovi nijako neblokoval cestu von. Havran ho sledoval jedným okom na vytočenej hlave. Zobral tubu do zobáka a zase ju položil nazad na stolík. O chvíľu ju zase zobral do zobáka a dvakrát ňou buchol o stolík, položil ju, a vyzývavo pozeral na Bruna. Nakoniec vzal tubu opäť do zobáka, preskočil na fotel a hodil ju odtiaľ Brunovi na rozostlaný paplón. A čakal.

Bruno nevedel, čo má robiť. Vták ho chvíľu pozoroval, skočil na paplón, schmatol tubu a pustil ju Brunovi na hlavu.

Bruno zobral tubu do ruky. Vták sa uklonil. Bruno položil tubu ku vtákovi na fotel. Vták mu ju vrátil na paplón. Bruno bol bezradný.

Napokon havran skočil na paplón, preskočil s tubou na stolík a začal ju zobákom rozškerovať. Trikrát d'obol a

pozrel na Bruna. Zapáchil zobákom do tenkého plechu a zas hľadel na Bruna. Keď to urobil ešte raz, v rozďobanej tube sa ukázal rožtek hnedastého papiera.

Bruno sa neveriacky približoval a havran radostne zatancoval. Posunul tubu zobákom smerom k Brunovi. Bruno to pochopil ako pokyn na pokračovanie a zvedavo dokončil otváranie tuby. Nechcel veriť vlastným očiам - dnu bol skrytý akýsi papier. Na papieri bolo Brunove meno, bol zalepený ako list a zapečatený červenou pečat'ou. Zabalené v ňom bolo niečo tvrdé. Bolo to aj dosť ťažké.

Havran ešte nejaký čas hľadel na Bruna, akoby na dačo čakal. Po chvíli preskočil na operadlo fotela a uchmatol jednu tyčinku. Našuchoril perie a odletel do tmy voňajúcej jesenným listím a tichým nočným dažďom.

KONIEC 1. DIELU

Pokračovanie príbehu a ďalšie informácie:

Autor na Facebooku

<http://bit.ly/bk-facebook-julion-okram>

Redakčné aktuality, novšie verzie kníh

<http://bit.ly/bk-stranka-truhlica>

Recenzné pripomienky, záujem o ďalšie príbehy

crickett@post.com

O B S A H
Prípad zabudnutej truhlice

Séria: Záhadené mesto / Kniha: 1

1. Hnev učiteľky Dreksnériovej
2. Výčitky svedomia
3. Stará pani Pirniková
4. Fuňo a Duňo
5. Školské hlásenie
6. Riaditeľský list
7. Záhadená truhlica
8. Výsluch v riaditeľni
9. Zasahuje milícia
10. Pár dní slobody
11. Horéélo...
12. Doporučená zásielka
13. Hmlistá Ulica
14. Po stopách prízraku
15. Sinister Barton
16. Policajná razia
17. Vláračka
18. V pasci
19. Večerné vysvetlenia
20. Porada v kuchyni
21. Havrania pošta

P R I P R A V U J E M E

Záhada zlomeného kľúča
Výstraha pivničného strašidla
Tajomstvo pekelnej brány
Veštbá odpojeného telefónu

PRÍPAD ZABUDNUTEJ TRUHLICE

Dielo: Prípad zabudnutej truhlice
Autor: Julion P. T. Okram
Séria: Záhľadné mesto (samostatné príbehy, voľne nadväzujúce)
Časť: 1

Preklad: Redakcia CRICKETT
ISSN 2453-7209
crickett@post.com

Copyright © 2009-2018 Julion P. T. Okram

All rights reserved. Všetky práva vyhradené.

This work or its part(s) cannot be owned, possessed, stored, shared, reproduced, distributed, translated, modified, reused or included anywhere, in any manner or by any means, without prior permission granted by the copyright owner(s). All invented names and titles are trademarks or service marks of the copyright owner(s).

This is a preliminary version of an unpublished work under pre-press processing and review procedures. Non-public, proprietary and confidential. Redaction rules apply at all times and for all copies of this work.

Toto je predbežná pracovná verzia nepublikovaného diela v predtlačovej redakčnej príprave a recenznom konaní. Neverejné, proprietárne a dôverné. Pre používanie všetkých kópií tejto práce v hociktorom čase platia redakčné pravidlá.

CM79r1.m9.p1 M8.3.z3 E6.11.z1 B2.9 Jx

This story is a fiction. All persons and organizations, and all of their respective stories, were invented by the author(s). Any resemblance with real entities, alive or dead, present or former, is purely coincidental. Motifs and situations inspired by real life were modified, contextually changed, anonymized, transpersonalized, and used exclusively in an artistic manner and for soft-hearted artistic fantasy purposes only.

b001 v099-01 d00x md sko

ISSN 2453-7209 CRICKETT